SÎMBĂTĂ, 17 IANUARIE A.C., ÎN SALA DE FESTIVITĂȚI A CASEI DE CULTURĂ A TINERETULUI DIN IAȘI, ÎN PREZENȚA A PESTE 700 DE PIONIERI ȘI ȘCOLARI, CADRE DIDACTICE ȘI PĂRINȚI DIN ACEST ORAȘ, A FOST ÎNMÎNAT ECHIPAJULUI «VÎNĂTORII LUI DRAGOȘ», **PARTICIPANT LA «EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII»,** MARELE TROFEU «BUSOLA DE AUR» **OFERIT DE CĂTRE REVISTA NOASTRĂ. TROFEUL, ÎNSOȚIT DE** «FANIONUL DE ONOARE» **CLASA I, DE MEDALII DE AUR ȘI DIPLOME INDIVIDUALE A FOST ÎNMÎNAT DE CĂTRE REDACTORUL ȘEF AL REVISTEI «CUTEZĂTORII». TOTODATĂ, ECHIPAJUL IEȘEAN A PRIMIT DIN PARTEA CONSILIULUI NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR O DIPLOMĂ PENTRU ACTIVITĂȚI TURISTICE DEOSEBITE, PRECUM ȘI UN APARAT DE FOTOGRAFIAT. «VÎNĂTORII LUI DRAGOȘ» AU PRIMIT, DE ASEMENEA, DIN PARTEA SECȚIEI DE CONCURSURI A REVISTEI, NUMEROASE PREMII ÎN OBIECTE, PRINTRE CARE: UN APARAT DE FILMAT CU CELULĂ FOTO-ELECTRICĂ. APARATE DE FOTOGRAFIAT, STILOURI, AGENDE Ș.A.**

CU ACELAȘI PRILEJ A AVUT LOC O FRUMOASĂ ȘEZĂTOARE LITERARĂ, ÎN CADRUL CĂREIA AU CITIT DIN LUCRĂRILE LOR PROZATORII IULIU RAȚIU **ȘI** COSTACHE ANTON, **PRECUM ȘI POEȚII** MIHAI NEGULESCU **ȘI** PETRE GHELMEZ.

ÎN ÎNCHEIERE S-A DESFĂȘURAT UN CONCURS FULGER «SFINX-CUTEZĂTORII», CU PREMII ÎN OBIECTE ȘI ABONAMENTE.

O parte dintre cei peste 700 de spectatori care au ținut să fie martori la înmînarea marelui trofeu.

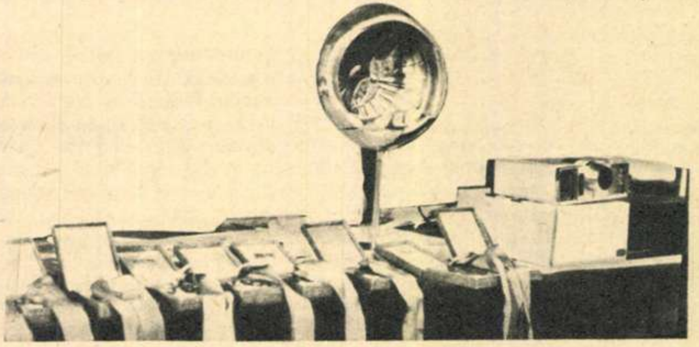

«Busola de aur», înconjurată de medalii, diplome și premii în obiecte, va fi înmînată cîștigătorilor ei.

Cu brațele încărcate cu premii și distincții, expediționarii ieșeni, în frunte cu comandantul lor.

În voi mi-am întîlnit copilăria, anii de școală, zilele peste care cădeau rînduri, rînduri florile de tei, privindu-vă am trecut cu pașii amintirilor pe la bojdeucă, am urcat pe Cetățuie, iar din dealul Copoului, am privit lung, a cîta oară, Ceahlăul de pe care voi ați cules cea mai frumoasă floare: cutezanța!

Costache Anton

17 ian. 1970

Vînători ai lui Dragoș, ce ager izvor
v-a smuls neclintirii de stalactită?
Steaua ascunsă în creștetul zimbrilor
arată spre Nord, daurită...

Tîmple de codru și de cetate, ochi luminați
scriu zodia țării înaltă.
Ce tinere piepturi, pe cadran de Carpați,
vă leagănă-n suflet scuturile de baladă?

Mihai Negulescu

Într-o sură dimineață Ceahlăul se trezi încercuit de cutezători . Erau înarmați pînă în dinți: cu lupe (pentru frunzele viitoarelor ierbare), cu plase (pentru fluturii viitoarelor insectare), cu ciocane (pentru rocile viitoarelor pietrare)... Ce putea să facă bătrînul munte în fața unei astfel de expediții nemaipomenite? Bineînțeles că trebuia să se lase învins! A făcut-o cu bucurie, deoarece cutezanța este lecția pe care o predă tuturor de mii și mii de ani, iar îndrăzneții sînt copiii lui cei mai dragi.

Iar Marele trofeu «Busola de aur», obținut de echipajul din Iași, reprezintă o nouă nestemată ce se adaugă la neprețuita comoară pe care Ceahlăul o strînge din timpuri imemoriale pentru cutezătorii acestor plaiuri.

Ați supus muntele dintr-o joacă, ați săgetat înălțimile, ați cucerit inimile noastre, arcași! Luați-mă în echipajul vostru! Săgeata trasă de voi este în stare și de altă minune: mă va ajuta să găsesc, sînt sigur de asta, tinerețea fără bătrînețe și viața fără de moarte.

Petre Ghelmez

«Stați, stați puțin! Vă rugăm! Nu se poate să ne despărțim înainte de a ne fotografia împreună cu organizatorii expedițiilor. Fotografia o vom prinde în ramă și o vom păstra ca pe una dintre cele mai frumoase amintiri. O amintire din minunații ani ai copilăriei noastre...»

Pe malul râului

POVESTIRE DE CONSTANTIN DIACONU

Servisem masa de prînz și, așa cum prevedea programul zilnic, ar fi trebuit să dorm. Cum însă pentru cei trecuți într-a opta,ora aceea de odihnă la orizontală era facultativă (dormeau obligatoriu doar «bobocii»), totdeauna profitam de ea și rămîneam în curtea mare și aproape goală a taberei.

La fel am procedat și de data aceea. Un timp m-am plimbat pe pajiște, așteptînd-o pe Fulvia. A apărut o dată cu «Sfîntul» — un băiat din Brăila care semăna cu Simon Templar de parcă ar fi fost fratele lui mai mic. Acesta avea un braț de arcuri și săgeți și ne-am îndreptat toți trei spre marginea pădurii, unde era amenajat poligonul.

Trăsesem vreo zece sau unsprezece săgeți și de fiecare dată nimerisem în interiorul unuia dintre cercuri. Aveam o zi bună, mă-nvăluia o liniște și un calm desăvîrșite, totul mi se părea simplu și firesc și pesemne de aceea nu-mi greșisem niciodată ținta. În schimb săgețile Fulviei cădeau cînd prea aproape, cînd prea departe, nu reușea s-atingă nici panoul măcar și se enerva, schimba arcurile unul după altul, dînd vina pe ele că-s prea rigide și susținînd că nu așa trebuie să fie, că dacă oștenii lui Ștefan cel Mare ar fi tras cu asemenea rable la Podul Înalt, n-ar mai fi cîștigat bătălia cu turcii. Mă amuza, grozav mă amuza, n-o mai văzusem niciodată așa, ca un cazan sub presiune, gata să explodeze dintr-o clipă într-alta. Era nedreaptă și dulce totodată, și ca nu cumva să izbucnesc în rîs, vorbeam, o sfătuiam și-i arătam cum anume să ia linia de ochire. Apoi, în liniștea aceea deplină a răsunat dintr-o dată claxonul unei mașini. Fulvia a tresărit vizibil, scuturată parcă de-un șoc electric, și-a întors privirile spre poarta taberei și-n clipa următoare, aruncînd arcul cît colo și uitînd de mine de parcă nici n-aș fi existat, a pornit în fugă de-a lungul pajiștei, bătînd din mîini prin aer, ca într-un zbor ciudat, și strigînd c-o voce gîtuită de emoție:

— Miiichiii!...

Mașina oprise la cîțiva metri de poartă, pe pajiște. Era un «Fiat 1 800» de culoarea vișinei putrede, cu portbagaj deasupra și c-o remorca micuță, albă, după el. Tocmai i se deschideau ușile și din el coborî mai întîi o femeie, încă tînără și frumoasă, apoi un bărbat cam la 40 de ani, exagerat de gras. Credeam că asta-i tot și-ncepusem chiar să mă liniștesc, cînd pe una din ușile din spate și-a făcut apariția și-al treilea personaj — Michi, fără-ndoială, «maestrul de ceremonii» al «tribului» — după cum reținusem eu.

După ce am scos-o din Mureș (fusese o întîmplare mai mult ridicolă decît eroică, ea nimerise într-o groapă ceva mai adîncă, își pierduse pentru o clipă-două echilibrul, dar nu i se putea întîmpla nimic rău, țipase totuși si eu sărisem cu capul în jos și pe jumătate îmbrăcat într-o apă care nu-mi trecea de mijloc), Fulvia îmi vorbise mai în fiecare zi despre prietenii ei. Mi-i descrisese amănunțit și cu-n fel de nostalgie pe fiecare în parte și pe toți laolaltă și-mi povestise o mulțime de năzbîtii, una mai trăznită decît alta, în care se-ntreceau unii pe alții și din centrul cărora ea nu lipsea aproape niciodată. Un timp m-am mărginit s-o ascult, fără să-mi fac probleme. Apoi însă, mai ales după povestea despre concursul «Miss Trib», desfășurat după toate regulile și măsurătorile de rigoare, și-n care ea ocupase locul I dintre cele unsprezece «amazoane», mi-am dat seama dintr-o dată și cu-n fel de surprindere că lucrul acesta nu-mi convenea. Faptul că făcea parte dintr-un «trib», ai cărui membri păreau să aibă o singură și continuă preocupare — să-și consume timpul cît mai original cu putință — mă derutase și chiar mă durea într-un anume fel. Aș fi preferat de-o mie de ori să nu fi fost așa, Fulvia să fi fost singură, cît mai singură cu putință. Dar nu era, unul dintre membrii acestui «trib», însuși «maestrul de ceremonii», răsărise ca din pămînt lîngă noi, venise pînă și-aici după ea...

Fulvia mai avea pînă să ajungă la mașină și alerga, alerga, el însa se oprise acolo, la doi pași de portiera pe care tocmai apăruse, și nici nu se uita la ea. Era de vîrsta mea, cel mult cu-n an mai mare, numai că din el s-ar fi putut confecționa oricînd doi ca mine. Stătea greoi și țeapăn pe picioarele butucănoase și desfăcute de la genunchi într-un unghi evident, și-și făcea de lucru la unul dintre fermoarele pantalonilor scurți, de piele maron. Era destul de departe, dar nu chiar așa încît să nu-i pot desluși fața. Avea un aer de om plictisit, parcă l-ar fi durut ficatul, deși eram convins că nu-l duruse și nici n-avea să-l doară vreodată. Fulvia i-a sărit de gît, pur și simplu, apoi femeia a sărutat-o și bărbatul acela i-a strîns mîna. Pe urmă nu mai știu ce-a urmat că nu m-am mai uitat. M-am întors și am luat din nou linia de ochire. De data aceea însă săgeata a zburat aiurea, a trecut la un metru de panou și s-a înfipt în malul din spate. Am aruncat arcul și am pornit spre dormitor.

Fulvia n-a fost după zmeură cu noi și n-am mai văzut-o pînă la masa de seară. A apărut după ce se servise felul întîi, cu-n pachet în mînă. Era veselă și-i străluceau ochii:

— Nu mi-e foame — s-a scuzat ea. Cine vrea, poate să servească porția mea. Asta-i pentru tine, Tavi — mi — s-a adresat direct, întinzîndu-mi pachetul. Unde-ai dispărut? Am vrut să-ți fac cunoștință cu Michi, dar cînd m-am uitat, nu mai erai pe poligon. Îmi pare rău...

După ce ne-am ridicat de la masă, ea a plecat cu fetele «să le dea ceva bun», iar eu m-am trezit dintr-o dată și pentru prima oară în ultimul timp, singur și trist, așa de singur și de trist că-mi venea să plîng. Aș fi putut să mă duc și să mă amestec printre ceilalți băieți care începuseră să chinuiască vreo cîteva mingi, îndemnîndu-se unii pe alții cu strigăte de hoardă dezlănțuită, dar eram obosit, atît de obosit de parcă aș fi purtat toată ziua, în spate, un sac cu plumb. Cum însă pînă la stingere mai era destul și trebuia totuși să fac ceva în timpul ăsta, am coborît panta din spatele vilelor și m-am oprit pe malul rîului.

Simțeam nevoia să stau să mă odihnesc, și m-am așezat pe o piatră. Piatra era însă cam fierbinte, mai păstra încă o parte din dogoarea de peste zi, și-un timp m-am tot mișcat pe ea, schimbîndu-mi locul și poziția, și la un moment dat am atins pachetul pe care-l pusesem alături. Era să se rostogolească și-am tresărit, m-am repezit și l-am prins, și-abia atunci, uitîndu-mă mai atent la el, am observat că fusese legat c-o grijă deosebită. Amănuntul acesta m-a deranjat, nu-l prindea, nu-i stătea de loc bine, așa că i-am apucat și i-am rupt cu răutate hîrtia, și numaidecît am descoperit în el exact ceea ce-mi închipuisem: cîteva feluri de prăjituri de casă.

Imi plac prăjiturile de casă, au ceva aparte, un gust și-un parfum intim, individualitatea și personalitatea lor, ceea ce le deosebește de cele cumpărate, toate la fel în ciuda numelor pompoase și-a formelor extravagante. Dintr-astea însă știam, de parcă m-aș fi hotărît cu mult înainte, deși cred că nu-mi trecuse prin minte asa ceva, că n-aveam să mă înfrupt. Oricît ar fi fost de bune, eram convins că n-aș fi putut să le înghit, nici atunci, nici mai tîrziu, că mi s-ar fi oprit în gît. Am lăsat pachetul jos, alături, ca pe un lucru străin, care nu-mi apartinea în nici un fel si de care eram hotărît să nu mă ating.

Din apa lină, cu luciri sîngerii sub lumina roșiatică a apusului, la vreo șapte-opt metri de mal se ițea vîrful rotunjit, ca o scăfîrlie rasă de tătar, al unui pietroi mare. Apa îl înconjura și-l îmbrățișa, blîndă și delicată, tremura înfiorată împrejurul lui. El stătea însă neclintit, imperturbabil și absent, parcă rîzîndu-și de ea. Nu știu cum și de ce, dar uitîndu-mă la el mi-am adus aminte de ultima săgeată trasă aiurea, și-am simțit cum mă-ncolțea necazul și m-am trezit întrebîndu-mă cu neliniște dacă mai puteam să ochesc acum la fel de bine cum ochisem înainte ca «Fiat-»ul acela să claxoneze.

Distanța era cam aceeași, așa că puteam să încerc. Cuprins dintr-o dată de o bucurie adîncă, de parcă aș fi făcut cine știe ce descoperire, m-am ridicat și-am cules de pe jos vreo două duzini de pietricele potrivite, m-am întors, le-am pus pe piatra pe care stătusem, apoi am luat una dintre ele și mi-am ales o poziție cît mai bună. Am închis ochiul stîng, mi-am balansat îndelung mîna, urmărind o anume traiectorie și, la momentul potrivit, i-am dat drumul. Piatra a zburat prin aer, învîrtindu-se și vîjîind, apoi s-a lovit de vîrful pietroiului, ricoșînd numaidecît, sfărîmînd oglinda apei și stîrnind pe luciul ei nenumărate cerculețe tremurătoare. La fel de liniștit și de precis am aruncat-o și pe a doua, apoi și pe-a treia... Uitasem de tot și de toate, mă stăpînea numai o dorință aprigă să nu cumva să greșesc. Aveam convingerea, ciudată, că de lucrul acesta depindea totul, fericirea sau nefericirea mea. Din cauza asta mă concentrasem la maximum, mă adunasem tot într-un singur punct, ca atleții pe linia de start în clipa premergătoare țîșnirii. Apucam pietricelele pe bîjbîite, fără să scap o clipă pietroiul din ochi, luam îndelung linia de ochire și aruncam numai cînd eram pe deplin sigur.

Treaba asta mi-a luat ceva timp, și cînd mi-am ridicat privirile am văzut că se înserase. Terminasem cu bine ce-mi pusesem în gînd, acum însă descopeream cu amărăciune că faptul acesta nu reușise să mă liniștească, așa cum sperasem. Dimpotrivă, mă indispusese și mai mult, îmi dam seama că fusese o copilărie, nu-mi greșisem niciodată ținta, pietroiul însă rămăsese tot acolo, neclintit și sfidător, apa îl înconjura și îl mîngîia la fel ca înainte, iar eu eram la fel de trist și de singur, și n-aveam chef de nimic, de nimic.

VĂ PROPUNEM O VITRINĂ A CĂRȚII

Nicolae Labiș
Moartea căprioarei
Biblioteca școlarului

NICOLAE LABIȘ
Moartea căprioarei
«Poate e numai vîntul/ Poate sînt numai apele»/ Și pornind așa, după primele versuri citite, străbați, fermecat, lumea poeziei lui N. Labiș.

Jack London
Chemarea străbunilor

JACK LONDON
Chemarea străbunilor
O carte pasionantă despre nebunia goanei după aur, în ținuturile sălbatice ale Alaskăi.

Alexandru Mitru
Săgeata căpitanului Ion

ALEXANDRU MITRU
Săgeata căpitanului Ion
Romanul istorisește faptele de vitejie ale unui căpitan de oști în atmosfera epocii lui Vlad Țepeș.

ostrovul lupilor

PETRE LUSCALOV
Ostrovul lupilor
Romanul ne prilejuiește reîntîlnirea cu doi vechi prieteni Scatiu și Babușcă, pe care i-ați cunoscut în paginile revistei noastre.

Epopeea lui Ghilgameș

VIRGINIA ȘERBĂNESCU
repovestește pentru voi **Epopeea lui Ghilgameș,** marele rege al Urucului, plecat în căutarea vieții veșnice.

ÎN VIZITĂ LA *«ION CREANGĂ»*

• Jules Verne în serie

• 12 copii și... o povestire ștafetă

• Ce este „Alfa"?

O EDITURĂ NOUĂ, PRIMA DE ACEST FEL ÎN ȚARA NOASTRĂ, CARE VA PUBLICA ÎN EXCLUSIVITATE LUCRĂRI DESTINATE COPIILOR, A LUAT FIINȚĂ ÎN ANUL 1970. NUMELE EDITURII: «ION CREANGĂ».

«CUTEZĂTORII» AU BĂTUT LA PORȚILE ACESTEI NOI INSTITUȚII DE CULTURĂ ȘI AU FOST PRIMIȚI CU CĂLDURĂ ȘI OSPITALITATE DE POETUL TIBERIU UTAN, DIRECTORUL EDITURII.

RED. Neastîmpărați și mai ales curioși, cutezătorii vor să știe totul despre noua editură.

TIBERIU UTAN. Și eu sînt bucuros să le răspund fiindcă mă socotesc prietenul cutezătorilor. Așadar, am să încep cu cîteva vești care știu că îi vor bucura îndeosebi. Pregătim publicarea seriei complete a scrierilor lui Jules Verne. Tînărul cititor va avea astfel o imagine unitară a operei marelui scriitor de anticipație. **«Biblioteca pentru toți copiii»** este titlul unei noi colecții în care vor apărea culegeri din operele unor mari scriitori ca Sadoveanu, Mark Twain, Jack London ș.a. Primul număr din colecție va apărea peste puțin timp și va fi «Amintiri din copilărie» de Ion Creangă. La sfîrșitul cărții se află notate cele 160 de titluri din literatura română și străină care urmează să apară în viitor.

RED. Anul trecut a apărut în colecția «Preludii» cartea «Copii poeți», care s-a bucurat de un mare succes. Vor mai apărea cărți ai căror autori sînt pionierii?

TIBERIU UTAN. Da, dar de data aceasta, autorii vor fi copiii prozatori. 12 școlari au scris povestirea științifico-fantastică, prin ștafetă intitulată «Vasul fantomă». Pentru a continua șirul veștilor bune, vreau să-i anunț pe cutezători că în săptămînile viitoare se vor afla în librării primele cărți cu povestiri în imagini, care așa cum se știe, sînt benzi desenate cu text puțin. Seria va cuprinde povestiri cu teme din istorie, cărți de călătorii, aventuri, întîmplări cu haz.

RED. Fiindcă ați pomenit despre haz aș vrea să amintesc că deși rîsul și veselia sînt buni tovarăși cu tinerețea aceste atribute lipsesc adesea din literatura pe care o destinăm copiilor. Poate că de data aceasta, numele editurii va obliga.

TIBERIU UTAN. Numele editurii într-adevăr obligă. Există în plan o colecție de lucrări distractive și de umor. Colecția care sperăm, va descreți frunțile, va apărea sub semnificativa emblemă «Pupăza din tei».

RED. În planurile dumneavoastră am citit un nume care mi-a atras atenția: «Alfa». Ce este «Alfa»?

TIBERIU UTAN. Întrebarea mă duce la una din problemele cu care poate ar fi trebuit să începem, și anume problema literaturii informaționale. Sîntem o editură modernă și problema ne preocupă în cea mai mare măsură. Prin mijlocirea cărților din colecția «Alfa», urmărim să transmitem cît mai multe cunoștințe, să trezim pasiunea cunoașterii, să formăm la copii un orizont larg, corespunzător cu vremurile noastre. Jumătate din producția de cărți a Editurii «Ion Creangă» o va reprezenta tocmai această literatură informațională. Vrem ca «Alfa» să fie un ghid al tînărului cititor printre «misterele» fără mister ale lumii moderne. Tematica va fi diversă: elemente de cunoaștere a naturii, a științei și tehnicii.

RED. Ați putea să ne indicați cîteva titluri care vor apărea sub emblema «Alfa»?

TIBERIU UTAN. Prima carte este gata să ia drumul tiparului. Titlul ei; «Uzina Terra», vorbește de la sine. Mai departe, avem în plan un original dicționar care își propune explicitarea unor termeni intrați în viața modernă (cosmodrom, radar, laser) cu ajutorul imaginii. «O mie de curiozități», «De 333 de ori de ce», sînt alte titluri care așteaptă întîlnirea cu cititorii. Și în sfîrșit ne propunem redactarea unei enciclopedii anume pentru cei tineri.

RED. Sînteți un poet liric, binecunoscut. Cutezătorii vă recită adeseori poeziile. Aflăm cu bucurie despre preocupările dumneavoastră de editor în direcția cărții de știință și tehnică. Să însemne oare că ați uitat poezia?

TIBERIU UTAN. Cum s-ar putea? Sub denumirea «Cărăbușul de aramă» (vă aduceți aminte poezia lui Lucian Blaga cu același titlu: Din belșugul de verdeață/ Cărăbușul de aramă...) vom publica volume mici de poezii, bogat ilustrate, aparținînd marilor noștri poeți. Ca poet, doresc din tot sufletul, ca la căpătîiul acestei delicate colecții să stea cele mai bune ursitoare. Am vrea ca prin ea să atragem tînărul cititor spre căile fermecate ale poeziei.

RED. Vă doresc să fiți un magician desăvîrșit. Inainte de a încheia convorbirea, vă rog să-i informați pe cititori care dintre scriitorii noștri le pregătesc volume?

TIBERIU UTAN. Voi numi numai pe cîțiva: Eugen Barbu, Constantin Chiriță, Gica Iuteș, Fănuș Neagu, Octav Pancu-Iași, Mircea Sîntimbreanu, Ovidiu Zotta ș.a. N-am pretenția să epuizez lista. Și fiindcă, așa cum spuneați, ne apropiem de încheiere, aș vrea să lansez o invitație cutezătorilor. În curînd, în colaborare cu Consiliul Național al Organizației Pionierilor, vom organiza într-o mare sală din Capitală întîlniri periodice cu scriitori care vor oferi autografe pe volumele noi apărute, și vom amenaja standuri de cărți pentru pionieri. Vom anunța la vreme acest eveniment. Pe cutezători îi rugăm să se socotească de pe acum invitați.

Îi mulțumim interlocutorului nostru și ne despărțim urîndu-i multe succese.

B. CARAGIALE

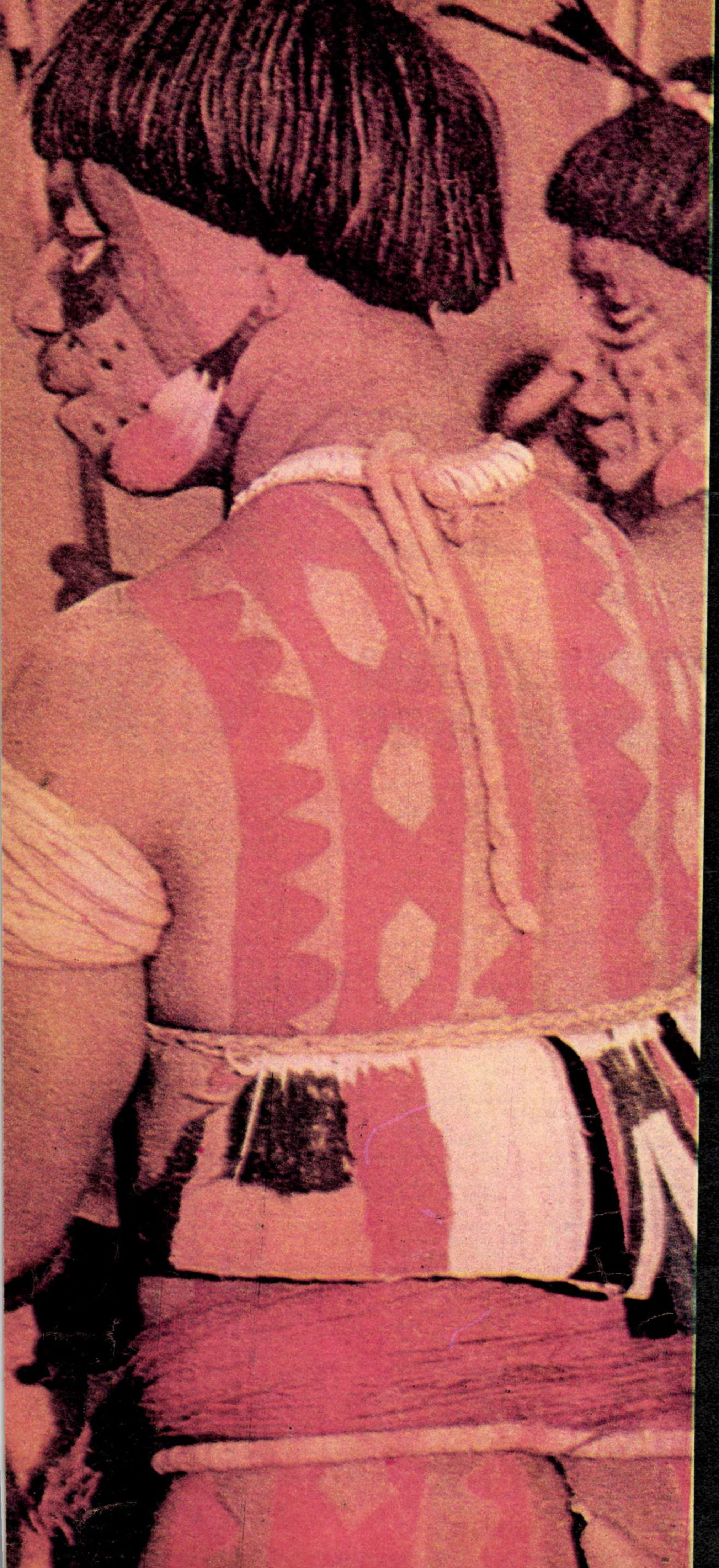

Un indian Waura în «ținută» de sărbătoare.

EXCURSIE PE GLOB

Xingu

ȚINUTUL „OAMENILOR VESELI

de NICOLAE NICOARĂ și ECATERINA ROȘCA

În inima Braziliei, în regiunea rîului Xingu se întinde un ținut acoperit cu păduri dese, întunecoase și amenințătoare. Privit prin hublourile avionului, ținutul pare o mare fără sfîrșit. Din cînd în cînd, în marea aceasta fără țărmuri se zăresc mici suprafețe acoperite cu pășuni verzi pe care localnicii le numesc «varjoes». Acesta este Xingu, pămîntul oamenilor care, prin viața primitivă pe care o duc, sînt localizați în istorie, în epoci de mult apuse pentru alte regiuni ale globului.

Din punct de vedere etnografic, triburile de indieni care trăiesc în ținutul Xingu reprezintă una din populațiile cele mai interesante de pe planeta noastră. Cele mai cunoscute dintre aceste triburi sînt: Tupi, Arawak, Jeo și Trumai. Tot aici trăiesc și ultimii descendenți ai vechiului trib Waura, cunoscuți ca cei mai mari meșteri din ținut în meșteșugul olăritului. Triburile sînt foarte apropiate între ele, cu toate că fiecare își are satul său, și fiecare trib, chiar dacă numără numai cîtiva membri își are limba proprie.

Condițiile grele de viață au secerat de-a lungul anilor numeroase vieți omenești din aceste triburi. Cînd exploratorul german Karl Von den Steinen a cercetat în 1884 regiunea Xingu, trăiau acolo circa 3 000 de indieni care locuiau în 35 de sate.

În 1962 numărul acestora era apreciat la numai 500 de oameni. În ciuda vieții aspre, în veșnică luptă cu o natură uneori capricioasă alte ori generoasă, oamenii acestor ținuturi sînt cei mai veseli oameni din lume. Dacă cineva ar întocmi un clasament al celor mai veseli oameni din lume, indienii din Xingu ar ocupa desigur, primul loc. Două treimi din zi ei rîd și cîntă. Ei consideră că nu au motive să fie niciodată triști,

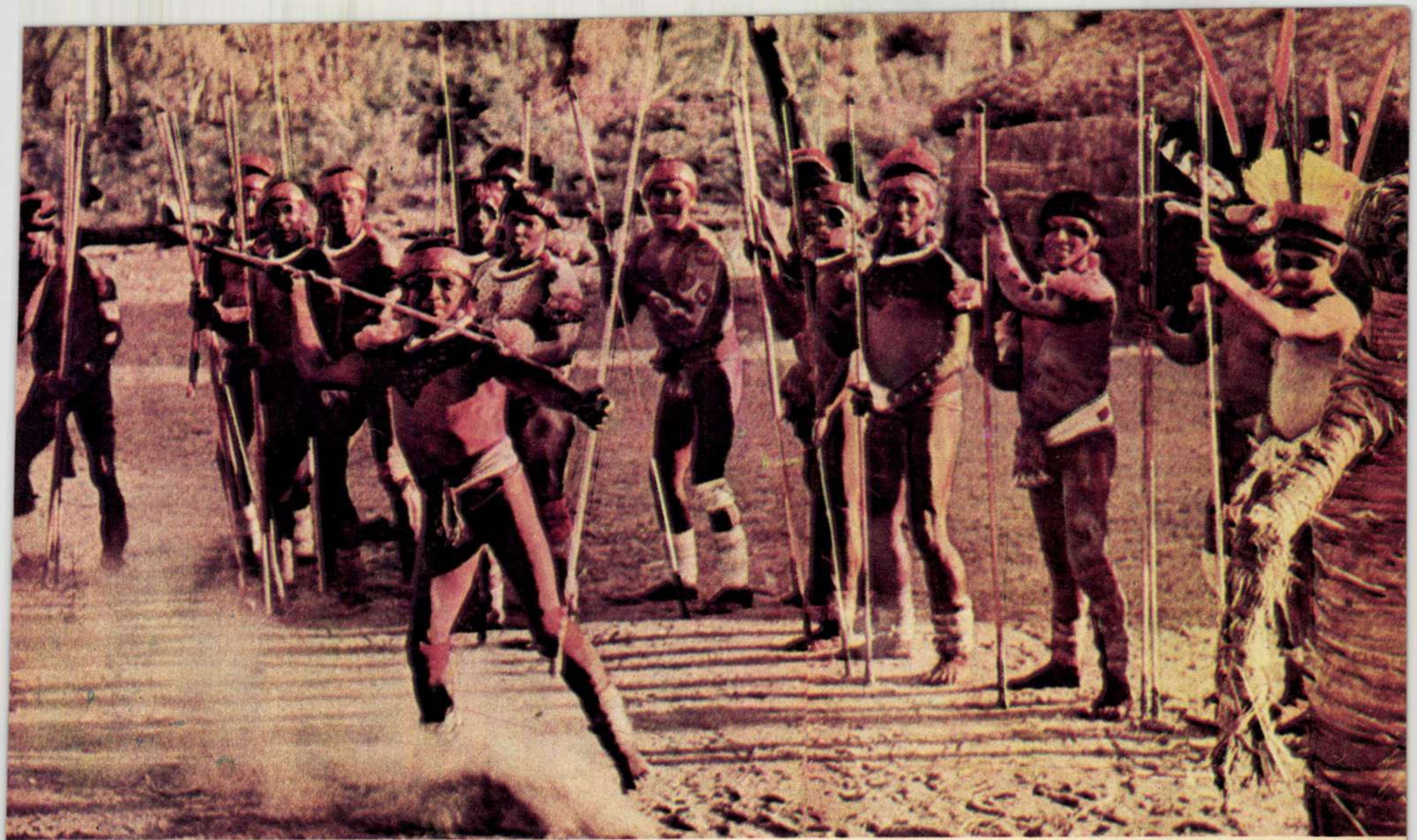

Aruncarea suliței cere multă pricepere. Ea se poate obține numai prin exerciții zilnice.

ba aproape totul le dă prilej de veselie. Cea mai mare veselie și bună dispoziție, domnește în sînul tribului atunci cînd vreun alb se străduiește, fără rezultat, să execute una din muncile pe care indianul le stăpînește la perfecție, să tragă cu arcul ori să cînte la flautul specific tribului spre exemplu. Simțul umorului se face simțit la acești oameni, în cele mai neașteptate împrejurări. Savantul brazilian Orlando Vilasboas, care a trăit mai mult de zece ani în mijlocul lor, povestește că odată, la un trib de indieni din Xingu a poposit un european care nu avea la el, drept dar, decît o bucată de săpun. Cum de față erau trei indieni, europeanul a tăiat săpunul în trei părți egale dînd fiecăruia cîte o bucată. Atunci, unul dintre indieni a scos din tolbă o săgeată pe care a rupt-o la rîndu-i tot în trei părți egale, oferind străinului doar o singură parte. (La indieni există un obicei: atunci cînd unul din membrii tribului primește un dar, să răspundă acestui gest dăruind, la rîndul său, oaspetelui o săgeată).

Același savant povestește că la vîrsta de 12 ani copiii devin maturi. Ei stăpînesc toate cunoștințele pe care le au vîrstnicii, inclusiv tradițiile și obiceiurile tribului. O curiozitate nu lipsită de interes: nici una din cele 8 limbi care se vorbesc aici nu cunoaște cuvîntul «a pedepsi». Părinții nu-și pedepsesc niciodată copiii...

Dintre toate triburile care trăiesc în ținutul Xingu, Waura sînt singurii care stăpînesc meșteșugul olăritului. Pe vasele lor de lut ei aplică vopsele obținute din plante și desenează figuri de animale sălbatice. Acest fapt le dă o notă de superioritate. De altfel din neamul indienilor Waura n-au mai supraviețuit decît cîteva zeci de oameni. Satul în care locuiesc este situat într-o zonă defrișată de pe lîngă rîul Tamitataola. El este format din numai 5 case mari, așezate ca niște giganți în jurul unei piețe de pămînt bătătorit. Cîteva bîrne subțiri acoperite cu ierburi uscate alcătuiesc o casă. Nici una dintre aceste case nu are o ușă care să se închidă, iar ferestrele lipsesc cu desăvîrșire. Numărul familiilor care trăiesc sub același acoperiș este indicat de numărul vetrelor pentru foc.

Pentru asigurarea existenței familiei, femeile, ca și bărbații trebuie să muncească aproape tot timpul zilei. Ele sînt mari meștere în prepararea maniocului, care este principala hrană a tribului, aceasta însă cere un mare volum de muncă. După ce au fost scoase din pămînt rădăcinile de manioc, ele sînt curățate de coajă cu niște scoici ascuțite și date printr-un fel de răzătoare confecționată din lemn. Miezul de manioc este apoi stors de sucul amar, care conține acid prusic (substanță foarte otrăvitoare) și pus la uscat. Abia după aceea miezul este transformat în făină, din care se fac prețioasele turte — beiju pe care le consumă alături de fructele pădurii și pește.

Ca și în celelalte triburi, bărbații tribului Waura se ocupă și cu pescuitul. Uneori ei pescuiesc cu niște coșulețe din plasă, prin otrăvirea apei cu sucul unei liane din junglă, sau pescuiesc chiar cu arcul și săgeata, plutind de-a lungul rîurilor cu niște bărci ușoare făcute din scoarța copacilor. Sezonul cel mai prielnic pentru pescuit este sezonul ploilor. Atunci apele rîurilor ies din albii, se revarsă prin păduri și o dată cu ele și peștele.

În perioadele cînd apele rîurilor sînt sărace în pește, indienii Waura pregătesc un șir de procesiuni, crezînd că în felul acesta peștii din apele mari vor veni în apele cele mai mici. Celelalte triburi folosesc în acest scop «patap»-ul, o construcție simplă din lemn, care prin rotire produce un zgomot asurzitor și care are menirea de a speria peștii și a-i îndrepta în direcția plaselor.

Pe lîngă vînat, pescuit, cultivarea maniocului, a bumbacului și a porumbului, munci pe care le fac pentru a-și asigura existența zilnică, membrii tribului confecționează cu o plăcere deosebită măști, fluiere, lănci și tot felul de podoabe pentru serbările rituale. Prepararea vopselelor vegetale și a uleiurilor din fructele de urucu, folosite pentru vopsirea corpului, sînt alte preocupări care cer măiestrie și al căror secret este transmis din generație în generație.

Obiectele de podoabă cu care urmează să apară membrii tribului la o sărbătoare sînt pregătite cu minuțiozitate. Apariția la serbare, care de obicei se desfășoară în centrul așezării, este plină de pitoresc. Splendidele pene de tucan alcătuiesc adevărate diademe pe capul dansatorilor. Corpurile lor sînt bogat împodobite cu diferite desene care indică și rangul tribal.

Tinerii sub 15 ani își colorează corpul în alb și negru, culorile vii fiind întrebuințate numai de bărbații mai vîrstnici. Dansurile rituale, la care pot participa și femeile se desfășoară întotdeauna în prezența conducătorului de trib. La jocurile războinice, unde participă numai bărbații, este ales de fiecare dată și un «rege» al jocurilor. Acestea sînt însă doar cîteva din nenumăratele moduri în care indienii Waura precum și ceilalți indieni din ținutul Xingu țin să reînvie și să păstreze vechile lor obiceiuri și credințe. Sînt cîteva raze care aduc puțină lumină în dramatica lor existență.

OBIECT NEIDENTIFICAT ??

Obiectul fusese descoperit în curtea școlii și ceea ce izbise atenția din prima clipă era lipsa lui totală de identitate. Era, într-adevăr, ceva «nemaivăzut», aceasta fiind singura precizare pe care — acum chiar, după atîtea studii la care a fost supus — o poate cineva face. Că tocmai acest fapt îl impuse interesului general este ușor de înțeles. Nimic mai captivant decît enigmele, se știe. Și astfel se face că din momentul descoperirii sale ciudatul obiect deveni un formidabil izvor de ipoteze. Cele mai multe vizau originea sa extraterestra.

— Un OZN? Mă rog, dar în coperți de vinilin?! Atunci un mesaj din galaxie?! Da, dar scris în ce fel de cifru? Un top de hîrtie de ambalaj pierdut de niscaiva marțieni? Dar aceasta înseamnă că marțienii cunoșteau marmelada și slănina cu ale caror urme era pe de-a întregul mînjit. Tulburătoare ipoteze!

Alții, ceva mai precauți, admițînd originea foarte îndepărtată a obiectului o situau nu în spațiu, ci în timp, apelînd la arheologie sau paleontologie.

— Presupunînd că a zăcut 5 000 de ani sub dărîmăturile Babilonului poate fi un obiect de uz casnic al vechilor sumerieni. Ei cunoșteau marmelada! E cu putință? obiectau alții, numai că locul de baștină poate fi mult mai probabil Pompeiul. Obiectul a zăcut desigur sub cenușă și lavă vulcanică. De aici marea cantitate de cărbune și grafit cu care pare acoperit.

În sfîrșit, nu puțini încercau să-i identifice natura pornind de la posibila sa întrebuințare. În acest sens se și înregistrau de altfel și ipotezele cele mai contradictorii.

— E o căciulă dintr-un fel de scoarță de copac necunoscut, înclinau să creadă cîțiva. Aș, cu așa ceva se puteau înveli doar picioarele, susțineau alții. E o primă formă de ciorapi sau obiele a omului zăpezilor. Nu observați aceste foi? Par să fie frunzele unei ferigi geologice pe jumătate carbonizate. Sau, poate, o armă de vînătoare de un tip special. Nu este exclus să fi folosit la azvîrlirea de praf în ochii unor necunoscute fiare...

Disputa era în toi și se poate afirma că nimeni nu rămăsese în afara ei cînd, brusc, apăru o nouă explicație. E drept, nici acum toată lumea nu e încă pe deplin convinsă deși argumentele nu sînt de neglijat. Și cel mai puternic argument rămîne faptul că persoana în chestiune dînd explicațiile de rigoare nu ezita să își dea de zece ori pe minut cuvîntul de onoare:

— Pe cuvînt că e al meu. E caietul meu de notițe, pe onoarea mea. E maculatorul meu, băieți, aveți cuvîntul meu de onoare.

Așa o fi? N-o fi așa?

— Băiatul are dreptate, zic unii. Doar nu-și dă cuvîntul de florile mărului.

— Dar atunci de ce nu poate explica de loc nici cum și nici la ce îl folosește? Să arate, da, să arate în ce chip poate fi folosit un asemenea caiet de notițe.

E adevărat, băiatul nu poate arăta. Continuă doar sa mormăie:

— Pe cuvînt că e al meu, pe onoarea mea...

Cercetările continuă. Deocamdată obiectul a fost depus la muzeu cu eticheta, foarte potrivită și plină de prudență: Nu atingeți obiectele expuse!

M. SÎNTIMBREANU

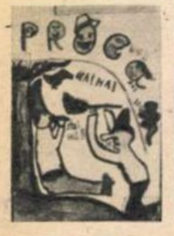

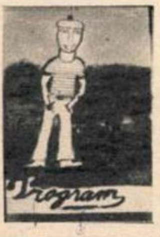

De curînd,
în holul Teatrului «Țăndărică»
s-a deschis
o expoziție de programe
executate de elevii claselor
a V-a și a VI-a ale
Școlii generale nr. 112
din București,
sub îndrumarea profesorului
de desen Mihai Marin.
Micii spectatori
au astfel prilejul să admire
înainte de a intra
la spectacol lucrările colegilor lor,
dintre care se remarcă
cele intitulate «Păcală și Tîndală» și
«Marinarul».

Antichitatea a ridicat în cinstea lui Ceres, zeița belșugului, coloanele de marmură ale templelor. Pentru a hrăni omenirea de mîine savanții prezentului înalță

COLOANELE

FLORI DIN AGRICU

Poate fi concepută o agricultură fără sol? Iată o întrebare care frămîntă în ultima vreme tot mai mult pe oamenii de știință. Primul răspuns afirmativ a fost conceput în formula **hidroponiei,** cultura plantelor în soluții nutritive. Prin producțiile ridicate și posibilitățile nelimitate de a practica agricultura în pofida anotimpurilor, noua metodă a cîștigat adeziuni în numeroase țări ale lumii.

În curînd **hidroponia**, agricultura fără sol, și-a trădat însă o lacună serioasă: insuficienta aerare a rădăcinilor plantei. Problema capătă dimensiuni importante dacă ne gîndim că, în neputință de a-și procura oxigen și prin rădăcinile cufundate în soluții, plantele trec la respirația anaerobă, proces care este însă însoțit și de acumulări de substanțe toxice. Cercetările au arătat că dacă anaerobioza ține mai mult de 48 de ore, plantele mor. Cu alte cuvinte, dacă cultivarea plantelor poate face abstracție de sol ca atare, ea nu poate renunța însă la aerul din sol. Nu rămînea decît să fie concepută o agricultură în care balanța să atîrne de partea oxigenului. Cutezătoare, tentativa oamenilor de știință a reușit. Astfel s-a născut **aeroponia.**

Agricultura își schimbă numele

Odată venită pe lume, **aeroponia** caută să încetățenească o nouă dimensiune în agricultură, cea verticală. **Aerocultura** în expresia ei tehnică nu înseamnă altceva decît o serie de tuburi de o anumită înălțime și diametru expuse vertical, în care sînt practicate mici orificii. Prin ele se introduc plantele. «Stîlpii» sînt conectați în partea superioară la o conductă prin care se distribuie substanțele nutritive pulverizate. În partea inferioară ei sînt legați printr-o conductă care colectează substanțele absorbite de plante. Dacă mai adăugăm un bazin colector, o pompă și aparatele de măsură indispensabile, avem o imagine completă a modestiei, dar și a ingeniozității **aeroponiei.**

Una dintre marile virtuți ale **aeroculturii** este posibilitatea de a realiza o densitate mare de plante pe metru pătrat (40 de plante față de numai 3 în serele obișnuite). Este de la sine înțeles că și producțiile obținute sînt net superioare (de 4 ori mai mari față de culturile **hidroponice,** care și ele la rîndul lor oferă producții duble sau triple față de «agricultura terestră»).

Cum pot fi «prăjiți» microbii

Patria **aeroponiei,** după toate probabilitățile, este Italia. Astăzi există însă în mai multe țări instalații care au depășit faza experimentală. În România culturile aeroponice sînt inițiate de prof dr. docent **David Davidescu,** de la Institutul agronomic «Nicolae Bălcescu» din București. Experiențe similare se efectuează la Arad și Ploiești. După cum confirmă rezultatele obținute pretutindeni, aeroponia a și dovedit numeroase virtuți. Un singur exemplu: **aerocultura** asigură 4 cicluri de producție anual!

Printre «candidații» la **aeroponie** amintim în primul rînd tomatele, căpșunele, ardeii iuți, gulioarele. Lista este departe de a fi închisă. Un amănunt senzațional: buruienile, nepoftitele dintotdeauna ale oricărei culturi agricole, dispar cu desăvîrșire în aeroponie. Alți dăunători omniprezenți în culturile de seră pot fi considerați ca inexistenți pe «ogoarele» aeroponice.

În vederea distrugerii unor eventuali viruși, între două cicluri de producție se procedează la o sterilizare a instalației care amintește de igiena unui laborator.

Nu uitați cationii...

Piatra de încercare a virtuozității aeroponiștilor rămîne alimentarea! Alcătuirea unui meniu aeroponic, administrat sub formă de pulbere fină, dă încă multă bătaie de cap specialiștilor. «Ceața» pe care o ingerează plantele este preparată după rețete ingenioase. În compoziția lor intră cel mai adesea o serie de săruri chimice și microelemente[1] ușor de procurat (superfosfatul, azotatul de calciu, azotatul de magneziu...).

Din experiențele efectuate la Institutul agronomic din București, s-a con-

---

[1] *microelemente: elemente chimice (bor, mangan, cobalt etc.) care se găsesc în cantități foarte mici în sol sau în organismele vii. Introducerea lor în alimentația plantelor sau furajarea animalelor are influențe pozitive asupra creșterii.*

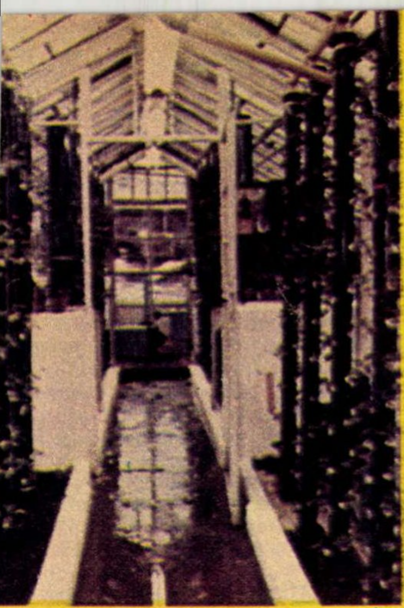

1

2

AEROPONIEI

URA VIITORULUI

statat că un raport de egalitate între cationii și anionii acestor substanțe aduce bune servicii dezvoltării unei culturi aeroponice. Cu ajutorul unor instalații automate, la început din 3 în 3 ore, iar mai tîrziu la 1,5 ore, timp de cîteva secunde, sub veghea atentă a unui osmometru, plantele sînt lăsate în voie să se înfrupte din ceața bogată în substanțe hrănitoare.

Aeroponia cucerește înălțimile

La ora actuală instalațiile aeroponice cunosc modalități de construcție dintre cele mai diverse. Tuburile, din material plastic sau din sticlă, polimetaacrilat (un material mai rezistent ca sticla, dar mai ușor, care absoarbe razele infraroșii și păstrează căldura în timpul nopții), sînt fie fixe pe sol, fie aranjate într-un sistem cu scripeți mobili care permite deplasarea lor pe verticală. Înălțimea tuburilor variază și ea, atingînd uneori zeci de metri; aceasta mai ales cînd «stîlpii» sînt obținuți prin asamblarea mai multor bucăți, care se pot adăuga în mod nelimitat. În acest caz coloana rezultată trădează o dată mai mult intențiile aeroponiei — cel puțin în formele ei ideale — de a cuceri înălțimile.

Agricultura, care mii de ani s-a văzut nevoită să sufere rigorile orizontalei, prin ascensiunea ei pe verticală, detașată complet de sol, sugerează încă o dată contemporana tentație a cuceririi imposibilului.

NICOLAE MARIȘ

●

1) Instalația aeroponică amintește o orgă vie, acoperită de frunze, de fructe, de flori.

●

2) Unul dintre cele mai convingătoare certificate de eficiență ale aeroculturii.

●

3) Încheierea ciclului aeroponic: momentul recoltei.

●

4) Nici florile nu ocolesc verticala.

●

5) Tare ca fierul, iute ca...

●

6) Pînă să coboare ardeii grași pe mesele noastre...

●

7) ...roșiile cultivate aeroponic vor fi și ele demne de numele lor.

●

4

5

3

6

7

ROMAN FOILETON

OPERAŢIUNEA „HERCULE"

DE OVIDIU ZOTTA

EPISODUL VII

Ai observat? spuse Marius. Ninge foarte muzical!

Prinţesă pufni, fluturîndu-şi într-un fel semnificativ mîna în dreptul tîmplei. Marius rîse atrăgîndu-i atenţia cum cernerea măruntă, rapidă şi deasă alternează cu reprize de cădere lentă, paraşutată, a fulgilor mari, grei, somptuoşi.

— Prostii. Ninge, şi atît.

Mergeau la braţ ca doi prieteni nedespărţiţi, dornici să-şi împărtăşească o mulţime de lucruri. Dar — aşa cum se spune în romane — un observator atent ar fi putut vedea că pilduitorul tablou nu era decît o aparenţă. În realitate, Marius îşi ţinea prietenul de braţ **cu forţa.** Pe măsură ce se apropiau de şcoală, Prinţesa devenea tot mai nervos:

— Ţi-am spus că nu intru!

— Ţi-am spus că o să intri!

— Profesorul Nicolau o să-mi ceară explicaţii: de ce nu vin cu tata sau cu mama, de ce... Au! Îmi rupi mîna!

— Profesorul Nicolau n-o să-ţi ceară explicaţii decît în legătură cu clasicii literaturii române. I-am spus eu, între patru ochi, care e situaţia.

— Foarte rău ai făcut! Încă nu te-am numit avocatul meu. Dă-mi drumul! N-am învăţat la nimic, nu mi-am scris — cum o să intru aşa?

— M-am ocupat şi de asta; ai fost răcit, ai avut gripă, mai tuşeşti şi acum dar ai ţinut să vii la şcoală ca să nu pierzi prea multe lecţii.

— E îngrozitor! Ai spus toate astea în numele meu? Nu-ţi dai seama că faci din mine un mincinos, un laş?

Marius înclina mereu din cap, adică tot ce spune Prinţesă corespunde adevărului, dar situaţia e de aşa natură încît, pentru un moment adevărul trebuie să sufere. Brusc se zmuci cu tot cu Prinţesă spre dreapta şi căzură amîndoi în zăpada din curtea şcolii. Cei care veneau din urmă, crezînd că e rost de joacă, se trîntiră peste ei, văzduhul se umplu de urlete vesele, grămada creştea; era o nebunie de zăpadă, fulare, căciuli, serviete şi obraji încinşi de ger.

Prinţesă îşi veni în fire abia în clasă.

— Ţine minte — îi şopti el furios lui Marius — m-ai adus la şcoală **fără voia mea.** N-am să uit asta!

Marius ridică din umeri:

— De ce te superi? Avem interese deosebite, asta e tot. Dacă te lăsam de capul tău, făceai cine ştie ce nerozie şi-mi dădeai planurile peste cap! Pe cînd aşa, iată-te lîngă mine, în vechea şi drăguţa noastră bancă, unde te pot supraveghea îndeaproape!

Prinţesă roşi de ciudă. Şi el îşi făcuse anumite planuri, dar prefera să le ţină în secret; erau atît de subtile încît nimeni nu le-ar fi înţeles. Pe scurt, Prinţesă hotărîse să părăsească şcoala, să devină vagabond. Se visa colindînd străzile la voia întîmplării, trist, netuns şi zdrenţuit — ar fi vrut să adauge şi «neras», dar încă nu-i creştea barba. Lumea începe să vorbească — bătăuş, cinic, pericol social — vestea ajunge la părinţii lui, ei se căiesc şi dau fuga la el, cu braţele deschise. A doua zi, totul reintră în normal, Prinţesă vine la şcoală sclipitor de eleganţă, dar — ţinea foarte mult la asta — cu nişte cute adînc săpate în colţurile gurii, semn al maturizării, al experienţei omului trecut prin împrejurări dificile. «Grozav!» oftă Prinţesă. Privi, dezamăgit, în jur. Deocamdată, realitatea era alta: iată-l în clasă. curăţel şi supus disciplinei ca toţi elevii. «Din pricina lui Marius! Bine. Am să-l fac să regrete!»

Se aşeză comod, întinzîndu-şi bine picioarele. Pe chip i se aşternu o expresie de linişte, blîndeţe şi răsfăţ.

— Marius — zise el cu glas subţire şi suferind — dă-mi un maculator.

— Poftim?!

— M-ai adus la şcoală fără servietă. N-am nimic la mine. Pe ce scriu?

— Mda, uitasem.

Marius îi dădu maculatorul de naturale.

— ... 'ţumesc! zise Prinţesă.

— Vrei şi creion?

— O, nu! **Stiloul,** te rog!

— Şti ..?!

— Bineînţeles. M-am dezobişnuit de creion.

Marius bombăni ceva şi-i întinse stiloul.

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE
ORA DE MUZICĂ

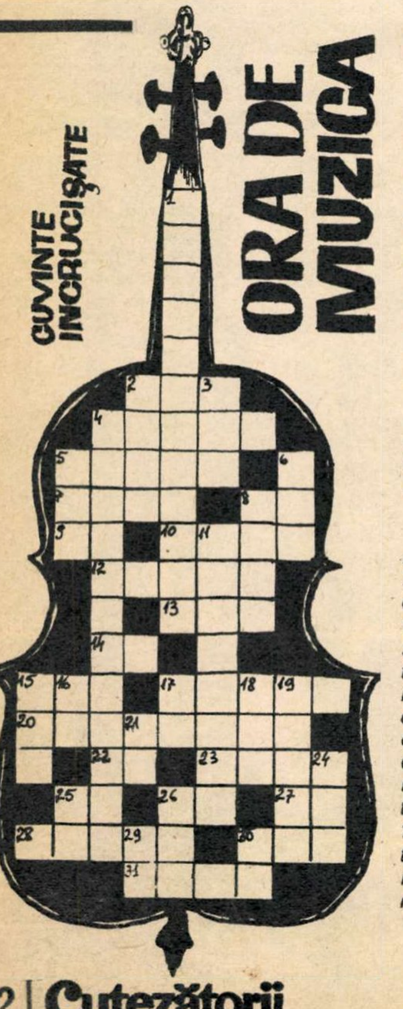

ORIZONTAL

2. Instrument de... suflat! 4. ...şi altul, popular cu coarde. 5. Menţin tactul! 7. După plac! 8. La capătul portativului! 9. Ultima din gamă! 10. Piano! 12. O accentuare puternică a sunetelor. 13. Literă slavonă. 14. Cete! 15. Muzica în orar! 17. Înlănţuirea mai multor sunete după înălţime. 20. Note după a căror intonare rămîne o pauză, care desparte sunetul ei de al celei care-i urmează. 22. La începutul intonaţiei! 23. Nelipsite la sărbătorile pionIereşti. 25. Epocă istorică. 26. La viole! 27. Numeral. 28. Pusă la începutul portativului pentru a fixa numele notelor şi gradul de înălţime al sunetelor corespunzătoare. 30. Institutul de Ştiinţe Economice. 31. Cadenţă, tact.

VERTICAL

1. Instrumentul din... figură (pl)! 2. Sunete muzicale. 3. A zăgăzui. 4. Adăugate la denumire pentru a deosebi intervalele şi după mărime. 5. Registrul cel mai jos al vocii bărbăteşti. 6. Grupul de cîntăreţi ai şcolii. 8. Ion Brad care a scris versurile pentru un «Cîntec pionieresc», pe muzică de M. Constantin. 11. Notele care au un punct deasupra sau dedesubtul lor şi care se cîntă cu durata scurtă, cam la jumătate. 15. Poezie sau poem cu subiect eroic, cîntate sau recitate cu acompaniament de liră. 16. Nota... doi! 17. «Linişte»! 18. Oraş în Somalia. 19. Contrabasul din desen! 21. Unitate de timp! 24. Vine mai repede cu un «Cîntec de leagăn». 25. Exprimă necazul. 26. Scot sunete... grave! 29. Alifie. 30. La timpan!

DICŢIONAR: IAT! ATO

Prof. *TEODOR AXIOTI*

Fără cuvinte

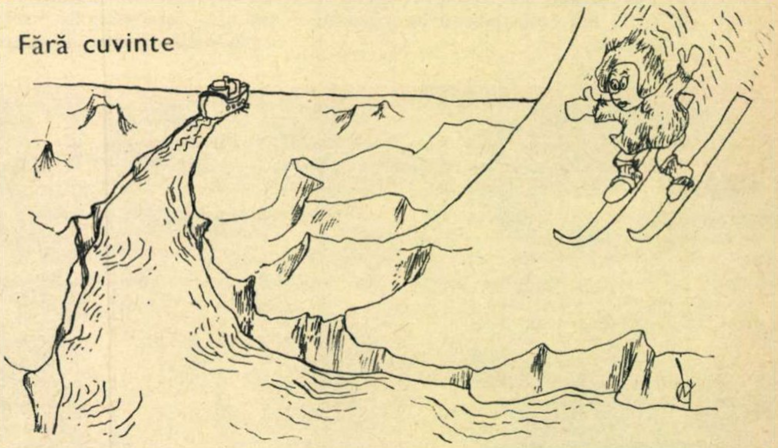

ŞTIAŢI CĂ...

Din frunzele de palmier se pot confecţiona mii de articole? Astfel frunza mare de cocotier este utilizată în insula Paduari, din arhipelagul Tuamotu, drept cărucior dar nu pentru sugari — ci pentru copii mai mari. Copiii sînt aşezaţi în mijlocul frunzei, care este trasă de peduncul.

Cînd temperatura scade sub —10°C putem vorbi de ger. Dar nu ştiaţi poate că există plante şi animale care suportă temperaturi mai joase de —80°C?

Melcii pot suporta o temperatură de —100°C, iar muştele degeră la —90°C, dar îşi revin la cald?

Strigătele pe care le scot animalele cu diferite prilejuri prezintă o serie de curiozităţi?

— Elefantul, de exemplu, cînd este furios scoate un muget care seamănă cu sirena unei locomotive aflată în imediata apropiere?

— Ţipătul struţului e la fel de puternic şi asemănător cu răcnetul leului?

— Strigătul de alarmă al antilopei seamănă cu cotcodăcitul găinilor? Acest animal plin de graţie se sperie foarte uşor şi ţipă necontenit, mai ales cînd simţul de ocrotire al puilor îl îndeamnă la aceasta.

— Cobaiul de rîu, cel mai mare animal rozător din lume (peste 1 m lungime, pînă la 50 kg greutate) scoate un sunet pe care Darwin, celebrul naturalist englez, l-a asemănat cu lătratul unui cîine?

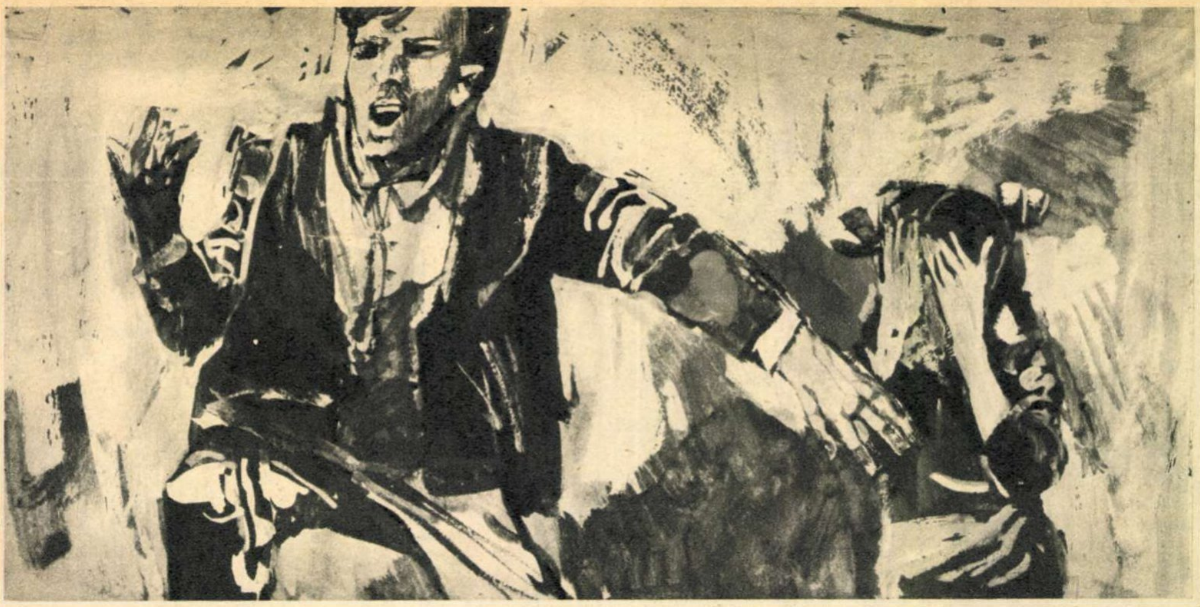
Desen: POMPILIU DUMITRESCU

— Marius...

— Ce mai e?

— Chî-chî! Tușesc. Sînt bolnav, nu? Tu ai zis. Un pahar cu apă...

— Du-te și ia-ți!

— Chî-chî! Așa te îngrijești de mine? S-ar putea să se observe cît ești de nepăsător...

Marius îl ocărî în șoaptă și-i aduse paharul cu apă. Prințesă gustă, strîmbîndu-se: «E prea rece! Vrei să fac amigdalită? Te duci înapoi și dai întîi drumul la apă fierbinte, să se încălzească țeava!». Adăugă pițigăiat, suferind, dar foarte sonor, ca să-l audă toată lumea: «Mulțumesc, Marius, Chî-chî! Ești foarte amabil!».

Scena nu trecu neobservată. Valerica Sima îi dădu lui Prințesă o vitamină C, Magda Feneșan îi luă pulsul, iar Tiberică fu de părere că bolnavul trebuie să plece neîntîrziat acasă. Marius, venind cu al doilea pahar de apă, se gîndi că cel mai bine ar fi să i-l toarne lui Prințesă în cap. Se stăpîni:

— N-are nimic, lăsați-l în pace.

— Egoistule! îl certă Magda Feneșan. Bietul băiat e lac de sudoare și tu spui că n-are nimic!

Prințesă încuviință oftînd trist. Într-adevăr, era ud și pe ceafă și pe frunte... din pricina zăpezii topite.

Lucrurile ar fi luat o întorsătură neplăcută pentru Marius (toată lumea susținea că Prințesă trebuie să plece acasă!) dacă pe neașteptate n-ar fi răsunat un țipăt sfîșietor; în clipa următoare, Magda Feneșan alerga disperată prin clasă, nu era clar de ce sau după ce alerga, pe urmă se văzu că este vorba despre un caiet care trecea din mînă în mînă. Cineva îi ceruse lui Gigi cartea de matematică; acesta i-o dăduse, iar respectivul găsise între file ceva foarte nostim. Magda își dădu seama, îngrozită, că în locul caietului de matematică, pusese aseară în cartea lui Gigi, jurnalul ei intim. Acum, fiecare se grăbea să arunce măcar o privire, să citească măcar un rînd, și Magda alerga de la unul la altul, mereu cu un pas în urma caietului:

— Dați-mi-l! N-aveți dreptul! Sînteți grosolani!

Chipuri lungi de uimire, chipuri crețe de obrăznicie, chipuri rotunde de veselie. «Ha-ha, scrie că îi place de...». Ascultați! Aici e vorba despre...».«Aoleu ce-o mai încondeiază pe...».

Magda se opri, își acoperi fața cu palmele și începu să plîngă. Atunci Prințesă cel bolnav, căruia îi trebuie destul de mult timp ca să înțeleagă despre ce e vorba, sări pe bancă strigînd cu glas detunător:

— **Li-niș-te!** Vorbesc pentru **toată** lumea! Cine dorește să se distreze în continuare cu caietul ăla va trebui să se bată cu mine! Vă rog, începem înscrierile! Vă dau cuvîntul meu că nimeni nu va fi scăpat de pe listă!

Arăta teribil de hotărît și-i sclipeau ochii ca unei sălbăticiuni. In clasă erau destui băieți mai puternici decît el, dar în clipa aceea avea o astfel de înfățișare încît nimeni nu simți nevoia să răspundă provocării. Se auziră cîteva glume răzlețe, pe urmă se făcu liniște. Nu se știe de unde, caietul răsări, pe un colț de bancă în preajma Magdei.

Prințesă coborî cu gesturi prefăcut ostenite și se așeză cuminte la locul lui, tușind și oftînd, biet om suferind care a trebuit să intervină el acolo unde douăzeci de indivizi sănătoși nu îndrăzniseră. Magda roși, îl mîngîie repede pe mînă și fugi, cu caietul la piept, spre banca ei.

Marius își privi aiurit prietenul.

— Înțelegi? îi șopti Prințesă nemaiîncăpîndu-și în piele de mîndrie. Sper că ți-ai luat notițe! Acum pot să fac ce vreau, toată clasa **va fi de partea mea.** Dacă vreau să rămîn, rămîn. Dacă vreau să plec, plec și nimeni n-o să mă împiedice. Tu ce zici?

— Să rămîi, bineînțeles!

— A, nu! Trebuie să mă rogi frumos!

— Te rog... bombăni Marius.

(va urma)

Fără cuvinte

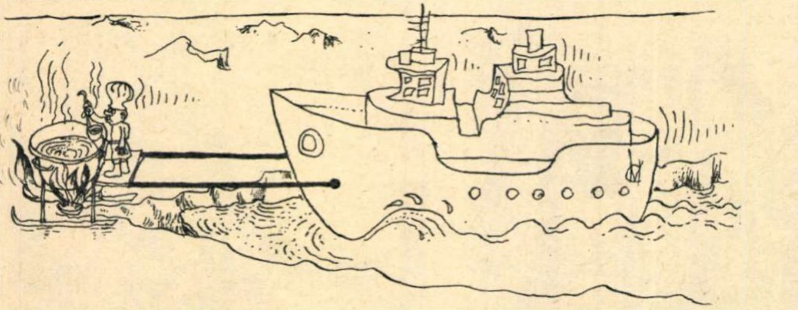
V. CRĂIȚĂ - MÎNDRĂ

Glume

ULTIMUL ÎN CLASĂ

Tatăl: Cum se face Nelule că ai trecut ultimul din clasă?

Nelu: Păi, să vezi tăticule, că ăla care trebuia să treacă cel din urmă s-a îmbolnăvit.

S-A PLÎNS ÎNVĂȚĂTOAREA

Mama: — Petrică, s-a plîns din nou învățătoarea de tine.

Petrică: — Nu se poate mamă! Azi nici n-am dat pe la școală!

Un leopard intră într-o farmacie:
— Dați-mi, vă rog, ceva pentru scos petele.

Portocala către lămîie:
— Cum te simți?
— Nu prea grozav, astăzi sînt cam acră.

ADUNARE AMUZANTĂ

Suma tuturor cifrelor de la 1 la 9 (luate cîte o singură dată) este 23. Pot fi oare aceste cifre împărțite în două grupe prin adunarea cărora să se obțină același rezultat și ca această sumă să fie un număr cu soț? Menționăm că puteți așeza coloanele cifrelor în orice poziție, dar fiecare cifră trebuie să fie scrisă pe hîrtie numai o singură dată.

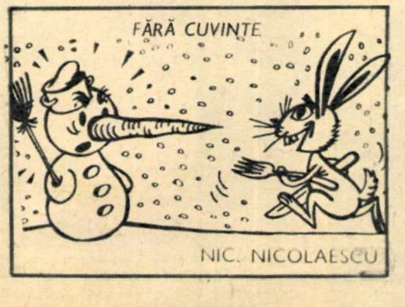

JURIUL CONCURSULUI MINITEHNICUS COMUNICĂ

SITUAȚIA ÎNSCRIERILOR LA CONCURS ÎN BAZA BREVETELOR EXISTENTE LA DATA DE 27 IANUARIE 1970.

Locul, județul	Nr. de brevete	Locul, județul	Nr. de brevete
1. Brașov	1 026	21. Cluj	102
2. Municipiul București	550	22. Hunedoara	100
3. Dîmbovița	527	23. Vaslui	95
4. Vîlcea	375	24. Caraș Severin	94
5. Sibiu	319	25. Argeș	87
6. Brăila	304	26. Mureș	83
7. Ilfov	236	27. Bacău	72
8. Dolj	232	28. Bistrița-Năsăud	70
9. Constanța	213	29. Gorj	70
10. Arad	207	30. Mehedinți	70
11. Botoșani	195	31. Buzău	70
12. Sălaj	181	32. Teleorman	65
13. Suceava	174	33. Vrancea	56
14. Satu Mare	142	34. Tulcea	49
15. Ploiești	132	35. Bihor	48
16. Galați	127	36. Covasna	46
17. Alba	126	37. Harghita	41
18. Neamț	123	38. Olt	30
19. Timiș	122	39. Ialomița	28
20. Maramureș	115	40. Iași	27

Total: 6 720 brevete

Întrucît un număr de 29 de județe au indicat în mod voluntar și numărul de construcții pe care le vor avea în concurs (specificăm că această situație nu a fost cerută de regulament), juriul crede că ar fi interesant să dea publicității și această cifră. Deci, din 29 de județe se anunță 2 637 de lucrări.

JURIUL APRECIAZĂ CĂ SITUAȚIA REALĂ A CONCURSULUI VA FI PRECIZATĂ DE NUMĂRUL DE LUCRĂRI FINITE SOSITE REALMENTE ÎN CONCURS PRECUM ȘI, MAI ALES, DE CALITATEA ACELOR LUCRĂRI.

JURIUL

DIAMANTELE NEGRE

Scenariu: AUREL WEISS **Ilustrații: NICU RUSSU**

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: **DINU ȘI ANCA STUDIAZĂ CU INTERES VIAȚA ȘI OBICEIURILE TRIBULUI TUGU. ÎNTR-O ZI, PLECÎND ÎMPREUNĂ CU TUGUSII LA PESCUIT, GURU, MARELE ȘEF AL TRIBULUI FUSESE RĂNIT ÎNTR-O LUPTĂ DESPERATĂ CU RECHINII.**

3

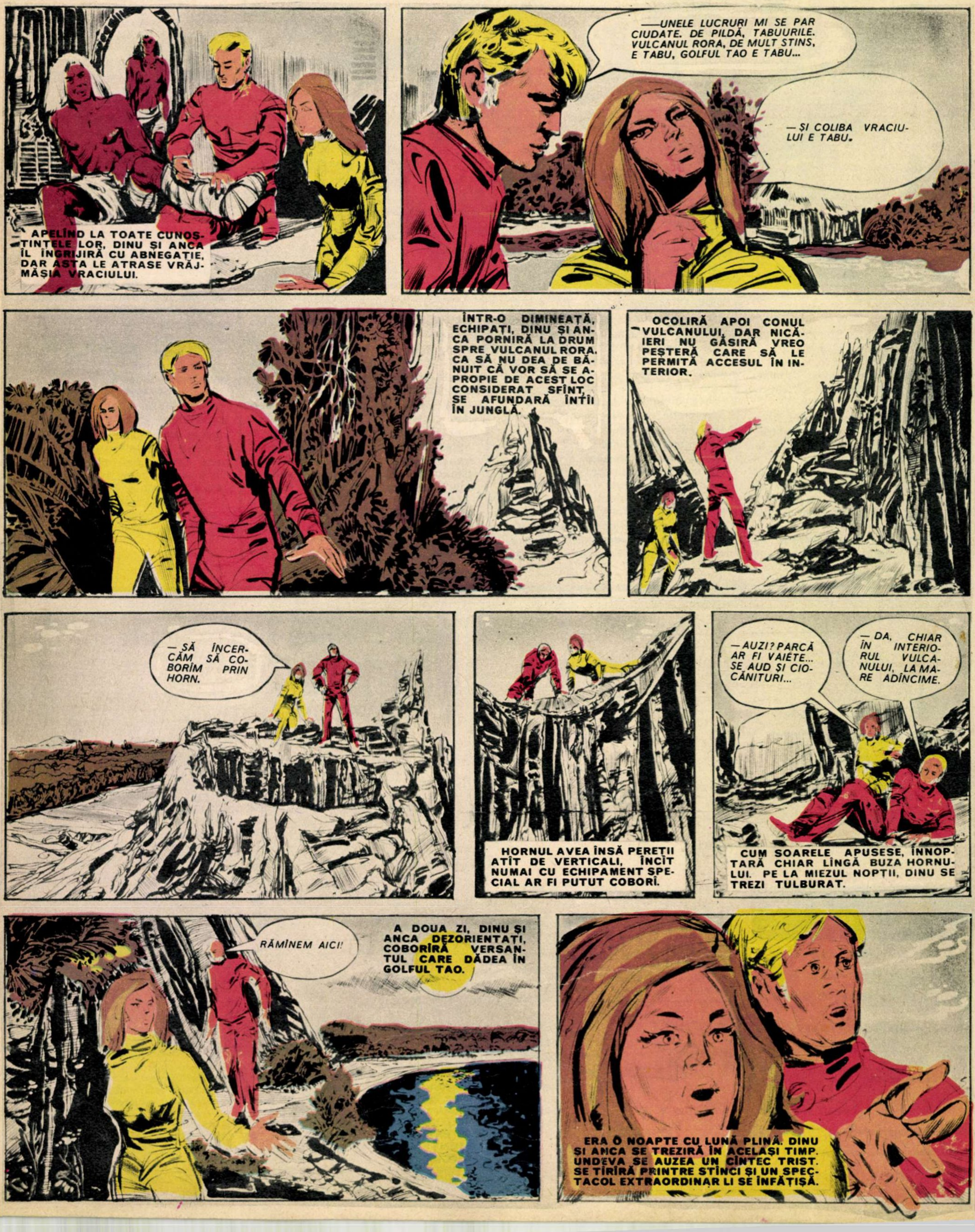
APELÎND LA TOATE CUNOȘTINȚELE LOR, DINU ȘI ANCA ÎL ÎNGRIJIRĂ CU ABNEGAȚIE, DAR ASTA LE ATRASE VRĂJMĂȘIA VRACIULUI.
— UNELE LUCRURI MI SE PAR CIUDATE. DE PILDĂ, TABUURILE. VULCANUL RORA, DE MULT STINS, E TABU, GOLFUL TAO E TABU...
— ȘI COLIBA VRACIULUI E TABU.
ÎNTR-O DIMINEAȚĂ, ECHIPAȚI, DINU ȘI ANCA PORNIRĂ LA DRUM SPRE VULCANUL RORA. CA SĂ NU DEA DE BĂNUIT CĂ VOR SĂ SE APROPIE DE ACEST LOC CONSIDERAT SFÎNT, SE AFUNDARĂ ÎNTÎI ÎN JUNGLĂ.
OCOLIRĂ APOI CONUL VULCANULUI, DAR NICĂIERI NU GĂSIRĂ VREO PEȘTERĂ CARE SĂ LE PERMITĂ ACCESUL ÎN INTERIOR.
— SĂ ÎNCERCĂM SĂ COBORÎM PRIN HORN.
HORNUL AVEA ÎNSĂ PEREȚII ATÎT DE VERTICALI, ÎNCÎT NUMAI CU ECHIPAMENT SPECIAL AR FI PUTUT COBORÎ.
— AUZI? PARCĂ AR FI VAIETE... SE AUD ȘI CIOCĂNITURI...
— DA, CHIAR ÎN INTERIORUL VULCANULUI, LA MARE ADÎNCIME.
CUM SOARELE APUSESE, ÎNNOPTARĂ CHIAR LÎNGĂ BUZA HORNULUI. PE LA MIEZUL NOPȚII, DINU SE TREZI TULBURAT.
A DOUA ZI, DINU ȘI ANCA DEZORIENTAȚI, COBORÎRĂ VERSANTUL CARE DĂDEA ÎN GOLFUL TAO.
RĂMÎNEM AICI!
ERA O NOAPTE CU LUNĂ PLINĂ. DINU ȘI ANCA SE TREZIRĂ ÎN ACELAȘI TIMP. UNDEVA SE AUZEA UN CÎNTEC TRIST. SE TÎRÎRĂ PRINTRE STÎNCI ȘI UN SPECTACOL EXTRAORDINAR LI SE ÎNFĂȚIȘĂ.

(VA URMA)

CINE OCHEŞTE MAI BINE?

Pe poligonul din Focşani s-a desfăşurat, de curînd, un interesant concurs de tir care a avut drept scop obţinerea clasificării sportive a pionierilor din cadrul cercului de tir din oraş. S-au întrecut 35 de pionieri: 25 băieţi şi 10 fete.

Profesorul Ioan Oprişan, conducătorul cercului de tir, reglează tragerea prin lunetă.

Încă puţin şi ţinta va fi ochită!

Cu răsuflarea oprită... foc spre ţintă! Mariana Mutei, fata care s-a situat pe locul 1.

La urma urmelor... cea mai plăcută fază a concursului: premierea.

Nici băieţii nu se lasă. Daniel Derderian — 78 puncte, depăşind norma categoriei a III-a de clasificare sportivă.

Dar spre ţintă se îndreptau şi privirile a 85 de suporteri. După o scurtă şedinţă tehnică, pionierii s-au prezentat la start în serii de cîte şase. Fiecărui concurent i s-au atribuit cîte şase cartuşe pentru reglaj, intrînd apoi în concurs la proba de 10 m culcat.

Mult rîvnita ţintă a fost nimerită din plin, cercurile notate cu nouă şi zece puncte fiind perforate de către mulţi concurenţi. Finalul a constituit unul dintre cele mai plăcute momente pentru pioniera Mariana Mutei, care s-a clasat pe primul loc, urmată de alte două colege — Silvia Farcaş (2) şi Marioara Soreangă (3).

Dintre băieţi, Daniel Derderian a realizat 78 de puncte — norma categoriei a III-a de clasificare sportivă — obţinînd locul 1, după care a urmat Mărgărit Săvulescu (locul 2), clasamentul fiind încheiat de Alexandru Verdeaţă şi Aurel Vasiliu (ambii situaţi pe locul 3).

Consiliul municipal al organizaţiei pionierilor a oferit cîştigătorilor premii în obiecte (stilouri, pixuri, creioane colorate şi cărţi), binemeritate de către performeri.

ELENA CHERCIU
cl. a VII-a,
Şcoala generală nr. 10, Focşani

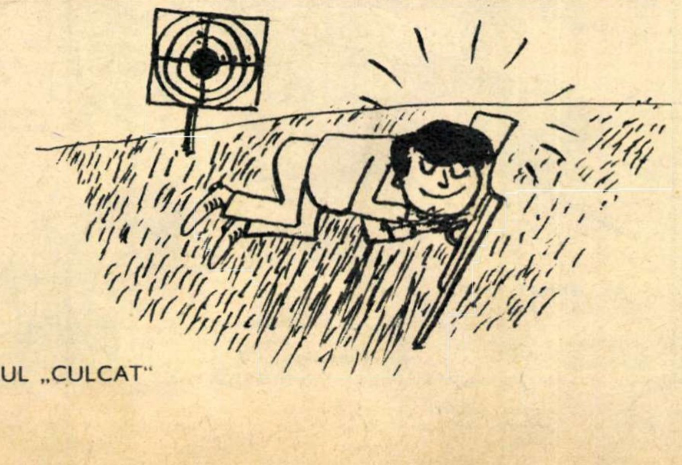

STILUL „CULCAT"

Desen: VASILE DAN

Foto: SANDU CRISTIAN

CORSARUL

VĂ SPUNE „LA REVEDERE"

Ceea ce mi-a rămas şi-mi va ramîne **pentru totdeauna în inima şi-n conştiinţa mea, este dragostea pentru culorile alb-roşii ale clubului Dinamo, unde am debutat şi m-am afirmat, culori pentru care n-am făcut niciodată economie de efort, cheltuind şi ultima picătură de energie pe teren. Tocmai de aceea, înainte de a pune punct destăinuirilor mele, vreau să vă vorbesc puţin şi despre** cît joc eu pentru Dinamo.

Înaintea meciului cu Grecia, echipa noastră de club a avut o partidă foarte grea cu Universitatea-Craiova, pe stadionul Dinamo. Cred că spectatorii ţin minte cît de mult ne-au chinuit oltenii. Pînă la pauză jocul a fost egal, pe teren existînd un perfect echilibru de forţe. Tehnica şi experienţa, rutina noastră erau echilibrate atît de elanul adversarilor, cît şi de forma excepţională a cîtorva craioveni (printre care şi Florea Martinovici, care l-a executat fără milă pe Deleanu ori de cîte ori a vrut).

Timpul curgea implacabil şi nu reuşeam nimic. La un moment dat în tribune se şi crease senzaţia că vom pierde această partidă. Simţeam acest lucru înregistrînd tăcerea suporterilor noştri de la tribuna a doua, din locul acela de deasupra **intrării la vestiare. Amuţiseră, pur şi simplu. Eu am stat «la cutie» toată repriza întîi, fiind păzit cu străşnicie de Strîmbeanu şi** Popa. Dar la un moment dat **m-am ambiţionat şi am început «să ies în faţă» cum se zice — înfruntîndu-i pe cei doi. Cum duelurile dintre noi deveneau din ce în ce mai scînteietoare, de pe banca rezervelor, Angelo Niculescu a cam intrat în panică. Îi era teamă ca nu cumva să mă accidentez. L-am auzit strigînd:** «Mai uşor, Florică!». **Eu însă vedeam roşu în faţa ochilor şi cuvintele dînsului m-au îndîrjit şi mai mult. Şi, pînă la urmă, după cum bine ştiţi, oltenii au plecat învinşi.**

Îmi iubesc din toată inima clubul şi echipa şi nu-mi precupeţesc niciodată forţele cînd e vorba de prestigiul Dinamo-ului. Şi cred că acesta este şi criteriul principal pentru care mi-am cîştigat în «proprietatea personală» tricoul cu nr. 9, atît în echipa noastră, cît şi în cea naţională.

Aşa m-am afirmat în fotbal. Aş mai avea multe lucruri interesante de povestit din viaţa mea de fotbalist de după această afirmare. Deocamdată însă mă opresc aci. Spun deocamdată, pentru că s-ar putea să mai revin. Totul depinde de... Mexic, de ceea ce vom realiza acolo... Dacă vom reuşi să impunem fotbalul nostru pe plan mondial, aşa cum intenţionăm, vă promit că voi reveni, povestindu-vă despre drumul de la Dinamo la Guadalajara. Pînă atunci, la revedere!

CORSARUL

TAINA CORBULUI DE AUR

Scenariu: IULIU RAȚIU
Ilustrații: TEODOR BOGOI

4

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT

ÎN ZADAR AU ÎNCERCAT CEI DOI MERCENARI SĂ-L OMOARE PE COSTEA, CA SĂ-I IA CASETA CU CAPAC DUBLU.

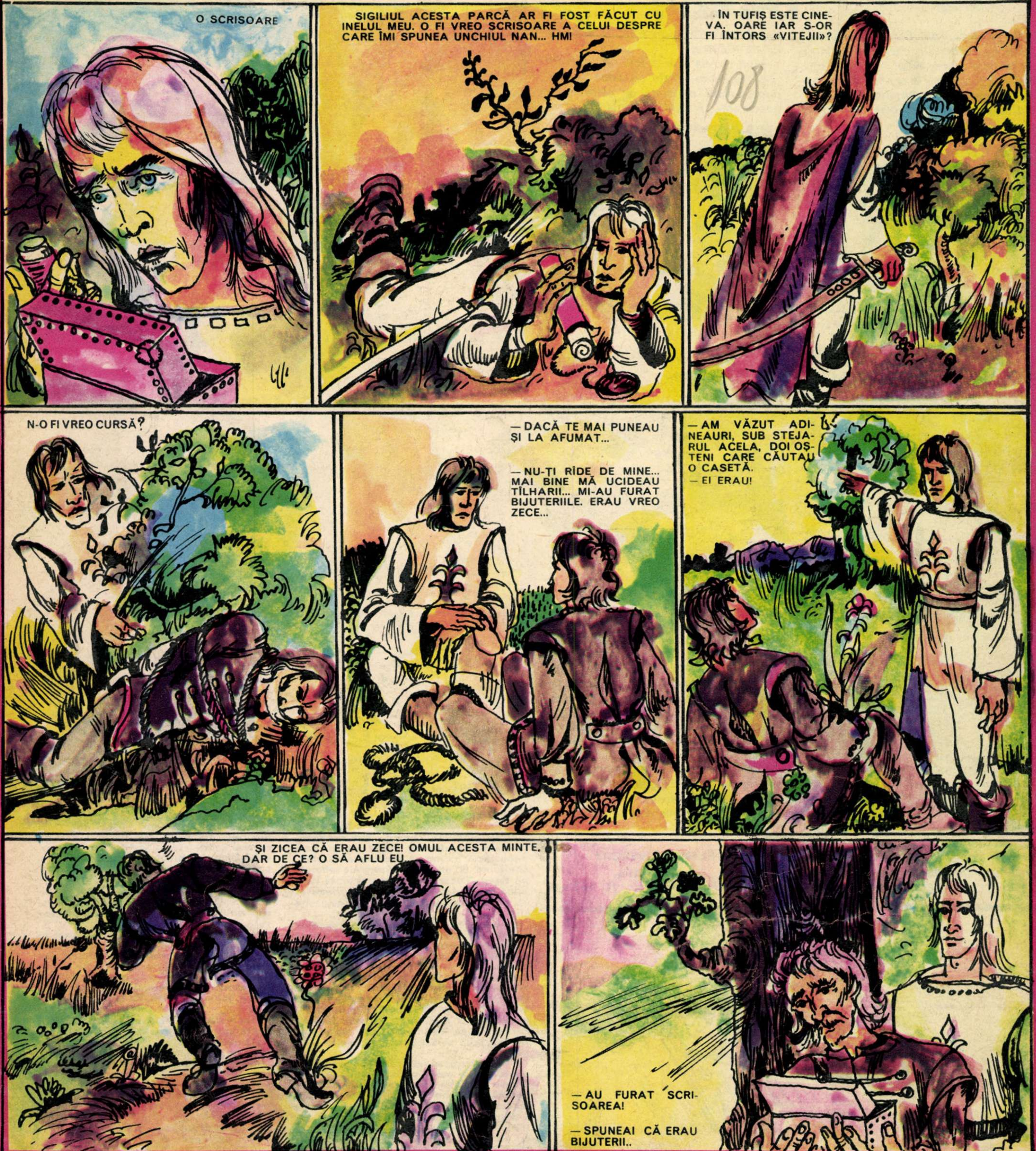

O SCRISOARE
SIGILIUL ACESTA PARCĂ AR FI FOST FĂCUT CU INELUL MEU. O FI VREO SCRISOARE A CELUI DESPRE CARE ÎMI SPUNEA UNCHIUL NAN... HM!
ÎN TUFIȘ ESTE CINEVA. OARE IAR S-OR FI ÎNTORS «VITEJII»?
N-O FI VREO CURSĂ?
— DACĂ TE MAI PUNEAU ȘI LA AFUMAT...
— NU-ȚI RÎDE DE MINE... MAI BINE MĂ UCIDEAU TÎLHARII... MI-AU FURAT BIJUTERIILE. ERAU VREO ZECE...
— AM VĂZUT ADINEAURI, SUB STEJARUL ACELA, DOI OȘTENI CARE CĂUTAU O CASETĂ.
— EI ERAU!
ȘI ZICEA CĂ ERAU ZECE! OMUL ACESTA MINTE. DAR DE CE? O SĂ AFLU EU.
— AU FURAT SCRISOAREA!
— SPUNEAI CĂ ERAU BIJUTERII..

(VA URMA)

Cutezătorii 7

Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Redacția București Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Administrația: Editura Scînteii; Tiparul: Combinatul Poligrafic CASA SCÎNTEII Redactor de număr: Lidia NOVAC. Redactor artistic: Pompiliu DUMITRESCU. Tehnoredactor: Lucia SICOMAS

1 LEU

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R., de către factorii poștali și difuzorii de presă 41033

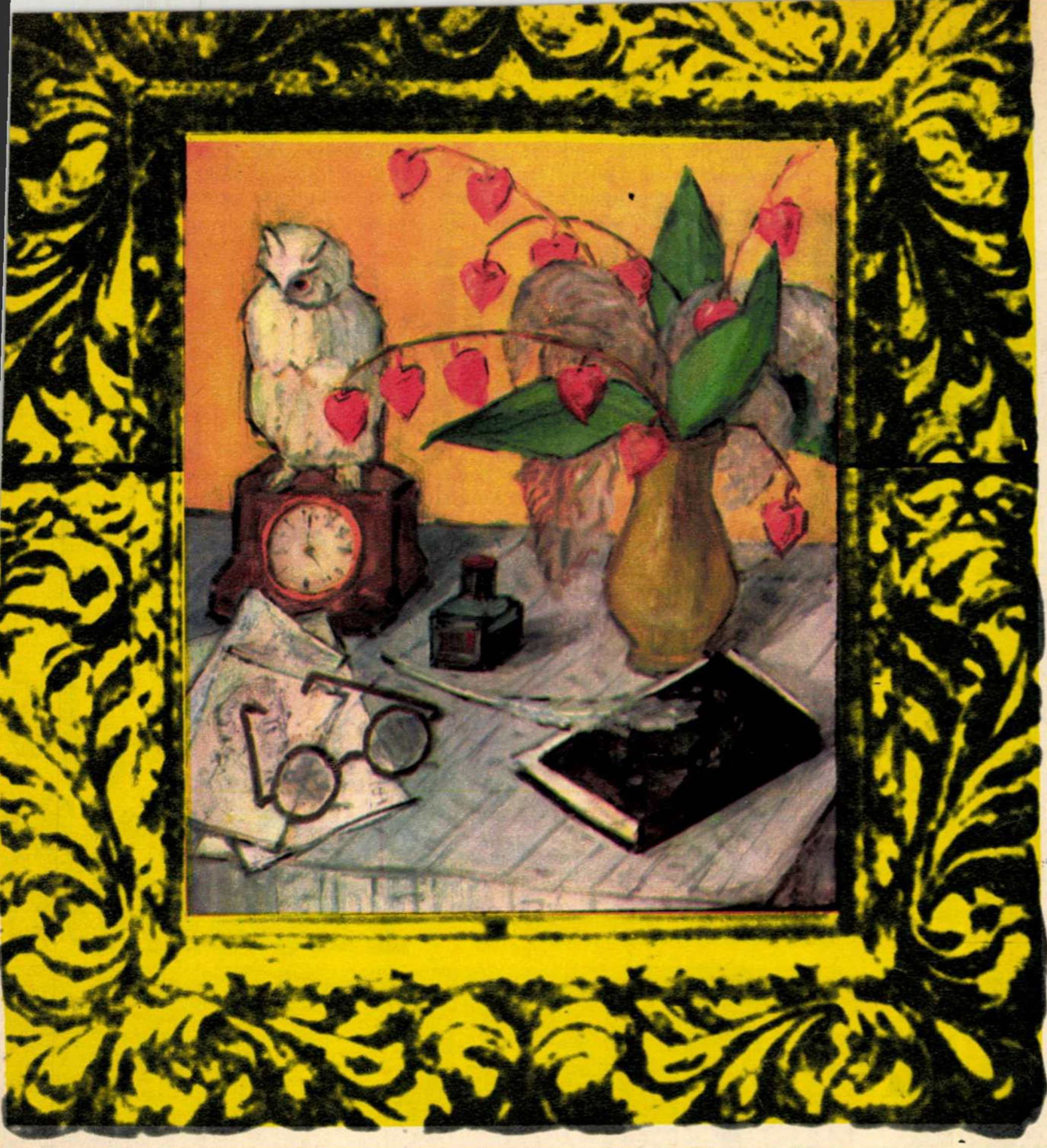

«NATURĂ
MOARTĂ
CU OCHELARI»
— ULEI PE CARTON,
COLECȚIA
ION DUMITRESCU

I, CARE UL FRANCE A LĂSAT O
LUCRĂRI INTITULATE «BLUZĂ
ROMÂNEASCĂ»?
2) NUMIȚI DOUĂ TABLOURI APARȚINÎND
LUI TH. PALLADY.

Th. Pallady

(1871 - 1956)

«Un tablou — spunea Theodor Pallady — este un poem pictural de linii, forme și culori... Este gîndire, sentiment, exprimat prin pictură». Aceste meditații spuse în cuvinte se potrivesc întocmai propriilor sale opere. Pentru că fiecare tablou de Pallady este un poem pictural, o simfonie de linii, forme și culori. A pictat peisaje, numeroase autoportrete și mai ales naturi moarte. Într-o natură moartă de Pallady subiectul interesează, de fapt, foarte puțin. Sînt obiecte obișnuite, întîlnite în casă ca în tabloul nostru: un vas cu flori, un ceas de epocă, o carte, o călimară, un condei, niște ochelari uitați pe desenele de pe masă. Nici unul dintre aceste obiecte n-a fost ales pentru vreo anumită semnificație. Doar atît că ele împreună evocă atmosfera casei, mediul intim de viață. Obiectele însă n-au fost nici alese, nici așezate la întîmplare. Pallady aranja uneori zile întregi obiectele pentru a obține o compoziție de ansamblu desăvîrșită, pe care apoi o picta. El acorda o importanță deosebită desenului, care constituie, parcă, o schelă ce susține compoziția. Pe această schelă, culorile sînt orînduite în perfectă armonie. Priviți masa de un albastru stins, peretele galben potolit, cartea — o pată mai întunecată de culoare, în primul plan al tabloului, iar în ultimul plan ceasul, de un colorit mai temperat. Din vasul din stînga, unind parcă ansamblul — cu călimara, condeiul și ochelarii — se întind plantele decorative, de un verde potolit, de un roșu potolit. Este atîta armonie în această imagine și atîta frumusețe!

HORIA HORȘIA

ATENȚIUNE, PARTICIPANȚI LA CONCURSUL «CE ȘTIȚI DESPRE PICTURĂ»?

Mai aveți de completat cu răspunsuri cupoanele nr. 5 și 6 pentru ca apoi să le puteți trimite redacției! Nu uitați să menționați pe plic: PENTRU CONCURSUL «CE ȘTIȚI DESPRE PICTURĂ?» **URMĂRIȚI ÎN NUMĂRUL VIITOR SURPRIZA CONCURSULUI.**

Oaspeți la „Cutezătorii"

Interviul nostru cu tovarășul TIBOR LAKATOS, secretar general al C.I.M.E.A.

În cadrul vizitei sale în România, ca oaspete al Consiliului Național al Organizației Pionierilor, tovarășul TIBOR LAKATOS, secretar general al Comitetului Internațional al Mișcărilor pentru Copii și Adolescenți de pe lîngă F.M.T.D. (C.I.M.E.A.) a făcut zilele trecute o vizită la redacția noastră, unde s-a întîlnit cu redactori ai revistelor «CUTEZĂTORII», «JÓBARÁT», «RACHETA CUTEZĂTORILOR», «LUMINIȚA» și «EDUCAȚIA PIONIEREASCĂ».

Cu această ocazie, distinsul oaspete a acordat Cutezătorilor interviul:

ORIZONTURI CONTEMPORANE ale COPILĂRIEI

pe care îl publicăm în numărul de față (în paginile 6—7)

EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII

JOI, 29 IANUARIE A.C., ÎN SALA CĂMINULUI CULTURAL DIN SATUL RĂCĂTĂU, JUDEȚUL CLUJ, ÎN PREZENȚA A 400 DE PIONIERI ȘI ȘCOLARI, CADRE DIDACTICE ȘI PĂRINȚI, A AVUT LOC FESTIVITATEA DE PREMIERE A ECHIPAJULUI «ȘOIMII IANCULUI», PARTICIPANT LA PRIMA EDIȚIE A «EXPEDIȚIILOR CUTEZĂTORII».

TROFEUL «SCUTUL DACIC», ACORDAT PENTRU CERCETĂRI DEOSEBITE ÎN DOMENIILE ISTORIEI, ETNOGRAFIEI ȘI FOLCLORULUI, A FOST

(continuare in pag. 5)

Șoimii Iancului

Adevărații șoimi, acești copii, trei fete și șapte băieți de la Școala generală din Răcătău, un sat din Apuseni.

Însoțiți de patru măgăruși și un cîine, cu corturile și proviziile în spate, ei au pornit într-o dimineață de iulie a anului trecut pe cărările munților. Și, timp de 10 zile, au străbătut codrii seculari, au escaladat pantele abrupte, au coborît în văi și-au intrat în peșteri, au zăbovit prin sate și pe la stîne, au cercetat ruinele unor cetăți. Nu mai înșirăm numele tuturor locurilor călcate de acești «șoimi» (le puteți afla urmărind itinerariul alăturat), nu vă mai povestim peripețiile de neuitat pe care le-au trăit cu acest prilej (o parte dintre ele sînt relatate în fragmentele spicuite din jurnalul echipajului). Vă spunem doar atît: că s-au întors sănătoși și încîntați de zilele minunate petrecute ca expediționari, de tot ce au văzut și au aflat.

Dar, mai ales, s-au întors cu rucsacurile din spate și desagii de pe măgăruși, încărcate cu tot felul de documente — istorice, folclorice și etnografice, fapt ce a determinat juriul expedițiilor să le acorde **«Scutul dacic»**, cel mai important trofeu după **«Busola de aur»**.

IONIȚĂ MARIA — comandant
VASILE T. VIDREAN — căpitan
ION CRIȘAN — secund
LENUȚA POPA — cronicar
ROVIN NEGREA — sanitar
IOAN FODOR — cercetaș
ANDREI PLEȘA — cercetaș
VALERIA ECEDI — bucătar
ROZALIA HRISTEA — ajutor de bucătar
PAVEL CIOZĂ — administrator
VASILE L. VIDREAN — administrator

O zi de neuitat

Fragmente de jurnal

Ziua întîi (22 iulie)

«...Spre prînz am zărit crestele de piatră care străjuiesc Împărăția lui Zamolxe. La Altar ne-am oprit. O veche legendă spune că dacă vrei să ți se împlinească o veche dorință, să cobori la rîu, să te speli pe mîini, apoi așezîndu-te cu fața la Altar, să te gîndești intens la un lucru pe care îl dorești. Și dacă nu rîzi, Zamolxe îți îndeplinește dorința. Altfel, nu. Am procedat cu toții întocmai. Rovin însă nu s-a putut abține și a rîs. Ca la o comandă, toți am izbucnit în hohote. Așa se face că am părăsit veseli acele locuri învăluite în legendă...».

«...Cărarea dispăruse și înaintam din ce în ce mai greu. Agățați de stînci, căutînd cu piciorul locul de sprijin, înaintam încet, cu mare grijă. Ică, fiind cel mai voinic, dădea mîna fetelor, prindea rucsacurile celor care nu le mai puteau ridica, întindea cîte o creangă salvatoare celor care alunecau...».

Ziua a doua (23 iulie).

«...Ne-am împărțit în trei grupuri și ne-am răspîndit pe la casele din Măguri. Grupul lui Rovin a cules legende despre Chicera Comorii și despre Iancu, cel condus de Ică s-a întors cu vechi obiecte (o icoană pe sticlă, un ciocan pentru bătut cercurile și o mizdreală), iar grupul nostru, condus de tovarășa comandantă, a mers la cea mai veche casă din sat unde a descoperit o mulțime de obiecte de uz casnic foarte vechi.

«...Cina a fost foarte gustoasă. După tocănița de bureți cu smîntînă, pe care am mîncat-o cu mămăliguță, am băut pe săturate lapte cald. Obosiți de drum, am intrat în corturi, ne-am băgat în sacii de dormit și ne-am culcat, în timp ce cu cojocul în spinare, plantonul ne veghea somnul!».

Ziua a treia (24 iulie)

«...Pășunile alpine se întindeau ca un covor moale. Fînețele erau prin partea locului mai colorate decît oriunde. Într-o frumoasă poiană am dat de «mutăturile» albăcenilor. Sătenii din Albac vin primăvara în aceste locuri unde-și aduc cu ei vacile, oile și porcii, ba chiar și găinile și nu mai coboară în sat decît toamna, tîrziu. Cînd pleacă pe la casele lor, duc cu ei «budiile» pline cu brînză, «păscărițele» pline cu smîntînă și oalele de pămînt umplute cu unt.

«...În poienița erau așa de multe afine, încît am mîncat pe săturate...».

Ziua a patra (25 iulie)

«...Luna se ridicase pe cer și se vedea totul ca-n palmă. Era o priveliște de vis. În timp ce nu ne mai săturam privind-o, de pe Bătrîna, muntele vecin, a răsunat chemarea unui tulnic. După cîteva clipe din spatele nostru au prins să-i răspundă altele. Atunci ne-am dat seama că peste tot se aflau stîne».

Ziua a cincea (26 iulie)

«...După o oră am ajuns la Apa din Piatră. Pe cărările din jur se îndreptau spre izvor trei turme de oi. Înșirate unele după altele pe cărările înguste de munte, oile păreau niște șiruri de mărgele... Baciul Petre ne-a spus mai întîi o chiuitură, apoi ne-a cîntat o frumoasă colindă în care am descoperit, cu uimire și bucurie, o variantă locală a Mioriței».

DRUMUL ACESTA I-A DUS ȘI SPRE AFIRMARE...

Ziua a șasea (27 iulie)

«...Pînă la Cetățile Ponorului am mers foarte mult. Cel mai greu a fost coborîșul și urcușul spre Dolina a doua. În Dolina a treia, peisajul sălbatic, nemaiîntîlnit, ne-a înfiorat. Balcoanele de bîrne, lucrate de mîna omului, aflate deasupra colților de piatră, ca să facă trecerea mai lesnicioasă, păreau niște uriașe cuiburi de rîndunici».

Ziua a șaptea (28 iulie)

«...Am coborît prin pădure și-am ajuns repede la Izvoarele Someșului Cald, cel mai îndepărtat punct al itinerariului nostru. Firișorul acesta de apă a săpat din loc în loc, în roca moale, niște «căldări» în formă de melc, în care apa face ochiuri. E o încîntare să le privești. Au pereții verzui, iar pe fundul lor sînt risipite o mulțime de pietricele de cele mai diverse culori.

Ziua a opta (29 iulie)

La Izbucul Ponor, am găsit tabăra de corturi a pionierilor din Cluj. Totul dovedea o mare fantezie, de la alegerea locului, pînă la denumirea «bulevardelor» și «piețelor» micuțului orășel de pînză multicoloră.

Ziua a noua (30 iulie)

«...După o oră de urcuș greu, n-am izbutit să atingem vîrful. Codrul de brad era atît de des, încît nu pătrundea nici o rază de soare. Aveam impresia că s-a înnoptat. Atunci, ne-am dat seama că ne-am rătăcit, dar nu eram speriați, dimpotrivă, ne bucuram de aventură».

Ziua a zecea (31 iulie)

«...Din Măguri ne-am îndreptat cu forțe noi spre casă. Pînă și măgărușii și Codruț se grăbeau. Izvoarele erau din ce în ce mai dese. Frunzele mestecenilor tremurau în bătaia vîntului. Pădurile de foioase nu sînt așa de mărețe ca cele de brad, în schimb sînt mult mai prietenoase, mai primitoare».

«...Cînd am apărut pe culmea de deasupra satului, am fost observați imediat. Au ieșit în calea noastră o mulțime de oameni. «Pînă unde ați ajuns?» — a fost prima lor întrebare. Și cînd le-am spus că pînă la Izvoarele Someșului, Badea Roman ne-a zis: «Ați făcut o treabă frumoasă, măi copii!...»

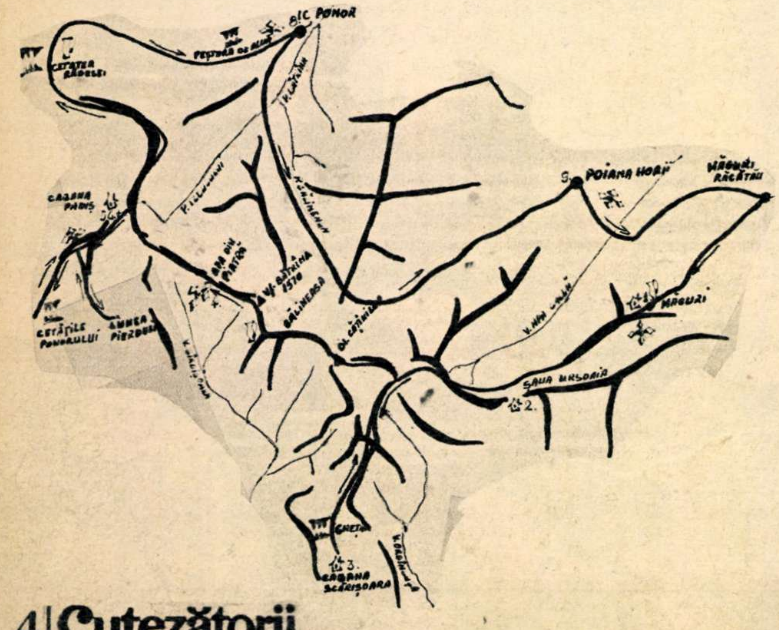

AICI EXPEDIȚIONARII AU DESCOPERIT OBIECTE ETNOGRAFICE DE VALOARE...

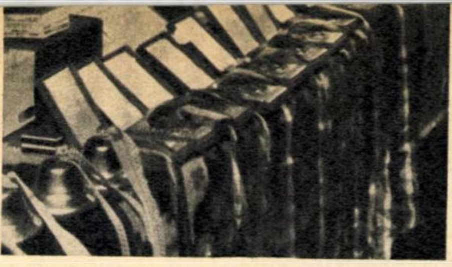

SPECTATORII SÎNT NUMAI OCHI ȘI URECHI...

CLIPA MULT AȘTEPTATĂ:
PRIMESC TROFEUL «SCUTUL

ÎN MIJLOCUL EXPEDIȚIONARIL
SE AFLĂ SECRETARUL ORGANIZ
ȚIEI DE BAZĂ DIN COMUNĂ, UN
DINTRE CEI MAI STATORNICI S
TINĂTORI AI EXPEDIȚIEI.

SORȚII» CARE AU DECIS
CUI SĂ FIE ACORDATE PREMIILE
CONCURSULUI FULGER
«SFINX-CUTEZĂTORII».

DARURILE

RĂCĂTĂU

COMUNICAT

(urmare din pag. 3)

ÎNMÎNAT DE CĂTRE REDACTORUL ȘEF AL REVISTEI «CUTEZĂTORII». ECHIPAJUL A MAI FOST DISTINS, DE ASEMENEA, CU FANIONUL DE ONOARE «EXPEDIȚIILE CUTEZĂTORII» CLASA I. TUTUROR MEMBRILOR, INCLUSIV COMANDANTULUI, LE-AU FOST ÎNMÎNATE DIPLOME ȘI MEDALII DE ARGINT. ATÎT ECHIPAJUL, CÎT ȘI FIECARE MEMBRU AL SĂU, AU PRIMIT, DE ASEMENEA, NUMEROASE PREMII ÎN OBIECTE, PRINTRE CARE: UN APARAT DE FILMAT CU CELULĂ FOTO-ELECTRICĂ, ZECE CEASURI DE MÎNĂ, STILOURI, PIXURI.

CU ACELAȘI PRILEJ S-A DESFĂȘURAT O ȘEZĂTOARE LITERARĂ, ÎN CADRUL CĂREIA AU CITIT DIN LUCRĂRILE LOR MIHAI NEGULESCU ȘI PETRE GHELMEZ (VERSURI) ȘI CONSTANTIN DIACONU (PROZĂ).

ÎN ÎNCHEIERE, S-A DESFĂȘURAT UN CONCURS FULGER «SFINX-CUTEZĂTORII», DOTAT CU PREMII ÎN OBIECTE ȘI ABONAMENTE PE UN AN LA REVISTELE «CUTEZĂTORII» ȘI «RACHETA».

Trofee într-un sat de munte

Am zăbovit clipe prelungi, privind tăcut și mișcat, ungherul de comori și de istorie, de mîndrie și de reculegere pe care inimoșii elevi din Răcătău l-au închinat memoriei lui Avram Iancu.

În incinta ospitalieră a Muzeului școlar ne-am întîlnit cu cîțiva pasionați colecționari și muzeografi, membri ai echipajului «Șoimii Iancului», cîștigător al trofeului «Scutul Dacic».

Ziua aceea de neuitat, cînd le-am fost oaspete m-a făcut să înțeleg că:

- la pregătirea și bucuria succesului, bucurie care a făcut ocolul satului, a participat cu mic, cu mare întreaga suflare a Răcătăului;
- prin felul în care și-au dobîndit o bună parte din mijloacele materiale ale expediției, muncind ca ajutori de zugravi, marcînd bușteni la pădure, recuperînd deșeuri, binemeritînd recompensa materială a diferitelor întreprinderi sau a... bunicilor, «șoimii» au oferit colegilor lor din toată țara un excelent exemplu de pasiune în realizarea țelului propus;
- pe lîngă basorelieful de aramă cu efigia lui Decebal, oferit de «Cutezătorii», băieții și fetele din Răcătău își dobîndiră, în expediție, trofeul de aur al PRIETENIEI, al CUTEZANȚEI și FANTEZIEI, al ÎNCREDERII-ÎN-PROPRIILE-PUTERI.

I-am întrebat, către seară, dacă nu au de gînd să așeze și proaspăt-dobînditul trofeu, Scutul Dacic, într-o vitrină sau pe un piedestal, printre celelalte exponate, în interiorul muzeului Avram Iancu. «Dragostea noastră pentru excursii și expediții — mi-au spus ei cu dezarmantă sinceritate — nu a devenit și nu avem de gînd să devină prea curînd... obiect de muzeu!».

Au de gînd ca, peste zece ani, la cea de a unsprezecea ediție a Expedițiilor Cutezătorii, «cei 11» să reediteze împreună, indiferent încotro îi vor conduce anii, itinerariul și peripețiile expediției pentru care au primit acum Scutul Dacic.

Se pare că Dorin Dimitriu — tînărul sculptor care a modelat în acest an Busola de Aur, Scutul Dacic, Sfinxul Carpaților și celelalte trofee — se gîndește de pe acum la un «trofeu special», intitulat, cu vibrantă simplitate PRIETENIE.

MIHAI NEGULESCU

Emoții la pătrat

N-am putea spune că nu sîntem obișnuiți cu întîlnirile dintre noi și cititorii noștri. N-am putea spune, de asemenea, că nu avem emoții, de fiecare dată, în pragul unui asemenea dialog viu, de la gînd la gînd, de la privire la privire, de la inimă la inimă cu copilăria însăși. Și totuși, ceea ce simțeam acum, fiecare dintre noi, cei care lăsasem pentru scurtă vreme treburile redacționale, pentru a merge la Răcătău, în Apuseni, să înmînăm premii expediționarilor ce cîștigaseră mult rîvnitul trofeu «Scutul dacic» nu semăna de loc cu ceea ce simțisem altă dată, în ocazii asemănătoare. Și aveam motivele noastre să fim mai nerăbdători ca altă dată, să fim noi înșine mai emoționați. Știam că aici, la Răcătău, într-un fel, la expediția celor zece cutezători participase întregul sat. «Cînd am plecat în munte, mic și mare, ne-au condus pînă la marginea satului: părinți, cunoscuți, rude. Ne-au urat drum bun, și s-au interesat tot timpul de mersul expediției», *ne-a mărturisit tovarășa profesoară* MARIA IONIȚĂ, *comandantul echipajului. În timpul întîlnirii noastre cu copiii, tovarășul Petruța, secretarul comitetului de p*

mună, s-a ridicat și a spus: «Eu

să vă zic altceva, dragi copii,

atît, că faptele voastre frumoase ne bucură pe noi toți, fac cinste satului nostru, și mă fac și pe mine să mă mai simt încă o dată copil».

Erau în sală, la această întîlnire, nu numai copii, pionieri și școlari din Răcătău, prieteni de nădejde ai revistei noastre «Cutezătorii». Erau și mulți părinți. Erau și mulți bunici, deși iarna, care acoperise drumurile satului cu zăpadă lunecoasă și strălucitoare, ar fi putut să-i țină în casă. Dar tocmai o astfel de bunică, înveșmîntată în straiele ei atît de frumoase, prin partea locului, a ținut să ne tragă de-o parte la ieșirea din sală și să ne mai întrebe încă o dată spre încredințare:

— Așa-i că avem faini feciori aici, la Răcătău?

— Așa-i!

— Și fete mîndre?

— Și...

— Să fie sănătoși cu toții, că mare bucurie ne-or făcut ei astăzi.

— Să fiți și dumneavoastră, bunicii și părinții, la fel de sănătoși și să mai creșteți asemenea fete și feciori faini, le-am spus și noi. Bucuria va fi și a noastră de fiecare dată, și, cu atît mai mult, a lor.

PETRE GHELMEZ

LA RĂCĂTĂU, ÎNTR-O CASĂ VECHE, EXISTĂ DOUĂ ÎNCĂPERI PLINE CU ASEMENEA «COMORI» ADUNATE DE CĂTRE COPII.

EXPEDIȚIONARII ȘI COLEGII LOR S-AU FOTOGRAFIAT ÎMPREUNĂ CU REPREZENTANȚII REVISTEI «CUTEZĂTORII».

L ! UNIC ! ARENA UMORULUI !

IMUL CONCURS
BENZI DESENATE:
rile colegului Minitehnicus“

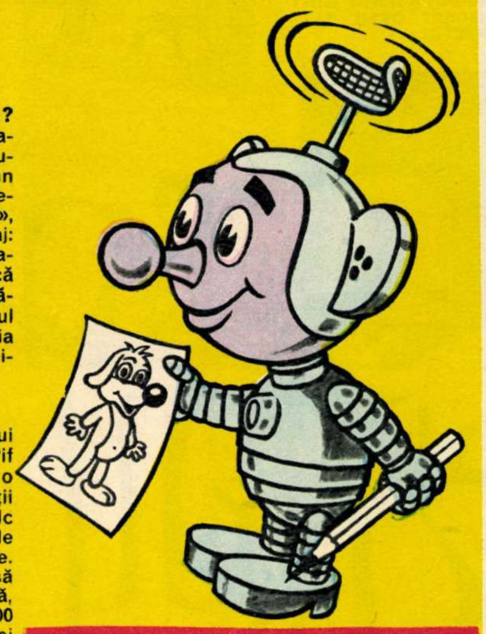

RSULUI

juriului care va examina ntra cunoscuți graficieni, renitori pentru copii, redactori. Preedintele de onoare al juriului: **C. ARNAL** (Franța).

PÎNĂ CÎND PUTEȚI TRIMITE LUCRĂRILE?

Concursul «Aventurile colegului Minitehnicus» începe o dată cu publicarea acestui regulament și se încheie la 1 iunie 1970 (data poștei). Lucrările sosite după această dată nu vor mai putea intra în concurs!

Adresa pe care veți expedia lucrările: revista «Cutezătorii», București, Piața Scînteii nr. 1, etajul 9, camera 913, «Pentru Colegul Minitehnicus».

Tuturor — succes!

ÎNTÎMPLAT PÎNĂ ACUM?

tarea redacției «Cutezătorii», gra- rizian C. Arnal (autorul celebru- e Chien) a desenat, recent, în semn mpatie pentru participanții la bine- scutul nostru concurs «Minitehnicus», ntru toți cititorii revistei un personaj: **ul Minitehnicus.** Dacă-l veți exa- cu atenție, veți observa, desigur, că s-a inspirat cu acest prilej și din lucră- care le-ați trimis voi la concursul ene organizat anul trecut de redacția ră și denumit chiar «Colegul Mini- us».

VA FI?

cum se vede atît pe coperta acestui cît și în pagina de față, între Pif egul Minitehnicus s-a și înfiripat o oasă prietenie. Oare prin ce peripeții trece ei, ce întîmplări cu haz și cu tîlc ștează? Ei bine, toate acestea ni le ți arăta chiar voi cititorii revistei noastre. propunem, deci, să vă imaginați și să esenați aceste aventuri: la școală, la joacă, lumea științei și tehnicii, în anul 2 000 au... în anul 20 000, în galaxia noastră și alte galaxii ș.a.m.d.!

CUM VEȚI LUCRA?

Veți folosi forma grafică a «benzii desenate» avînd grijă ca:

— planșa să nu depășească dimensiunile unei pagini din revista «Cutezătorii»;

— puteți folosi ca eroi, atît personajele desenate pe coperta noastră (colegul Minitehnicus și Pif) cît și alte personaje din cele două reviste «Cutezătorii» și «Pif»:

— planșa să cuprindă un episod complet;

— puteți realiza desenele atît în culori, cît și în alb-negru;

— autorul poate lucra fie pe un scenariu creat de el însuși, fie pe un scenariu creat de un prieten. În acest caz, avem de-a face cu doi autori, deci desenele și scenariul vor fi semnate și premiate fiecare în parte.

IMPORTANT:

Fiecare participant poate trimite una sau mai multe planșe (dar fiecare planșă va cuprinde un episod de sine stătător).

PREMIILE

Premiul I: UN MAGNETOFON ȘI ABONAMENTE pe cîte un an la revistele «Pif» și «Cutezătorii».

Premiul II: O CHITARĂ ELECTRICĂ și ABONAMENTE pe cîte un an la «Pif» și «Cutezătorii».

Premiul III: O BICICLETĂ ȘI ABONAMENTE pe cîte un an la «Pif» și «Cutezătorii».

Pentru cel mai bun **SCENARIU**, pentru cele mai bune **GAG-URI**, pentru cele mai reușite replici, pentru **UMOR** vor fi atribuite premii speciale constînd în cîte un **CEAS** de mînă și **ABONAMENTE** pe 6 luni la «Pif» și «Cutezătorii».

Se vor mai atribui 15 mențiuni în obiecte și abonamente.

CELE MAI BUNE LUCRĂRI VOR FI PUBLICATE. ELE VOR FIGURA DE ASEMENEA, ÎN EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ «MINITEHNICUS—1970».

INTERV
NOS

CUTEZĂTORII: *Sînteți oa petele unei reviste cu un milio de cititori, pionieri și școlari c cresc în spiritul stimei, respectu lui și prieteniei față de copiii di întreaga lume. Cum apreciați aportul publicațiilor pentru copii din diferite țări, la realizarea obiectivelor majore ale C.I.M.E.A.?*

TIBOR LAKATOȘ: În primul rînd, aș vrea să mulțumesc pentru amabila invitație pe care redacția mi-o adresează și, în numele Comitetului nostru, vreau să felicit în mod oficial și prietenesc revista dumneavoastră, care își aduce o interesantă și valoroasă contribuție la formarea tinerei generații, asigurîndu-vă în același timp că revista **«Cutezătorii»** este binevenită, ca un mesaj prietenesc, în fiecare țară. Prin schimburi de materiale cu revistele similare, **«Cutezătorii»** contribuie în mod special la întărirea frăției, a prieteniei dintre copiii aparținînd diferitelor organizații pionierești. Apreciind munca redacției dumneavoastră, trebuie să amintesc că și revistele celorlalte organizații pionierești contribuie la realizarea obiectivelor majore ale C.I.M.E.A. Cîteva exemple: toate manifestările internaționale organizate de C.I.M.E.A. sînt popularizate prin articole, reportaje și fotografii interesante. Personaje simbolice, familiare copiilor de pe diferite meridiane, **Țăndărică, Pif, Vicky-Cimea. Frősi, Colegul Minitehnicus, Murzilka,** și altele sînt cunoscute în multe țări, popularizînd verva, fantezia și prietenia copiilor din lumea întreagă.

CUTEZĂTORII: *Anul trecut, copii români au participat, alături de colegii lor din alte țări, la interesante acțiuni ale*

pretutindeni trăiesc copiii pretutindeni

VICKY-CIMEA REPORTER LA «CAVALCADA PRIETENIEI»

Printre numeroasele modalități prin care copiii de pe toate meridianele pămîntului se pot cunoaște mai bine, pot lega prietenii trainice, se numără și manifestările culturale internaționale. O astfel de manifestare a fost și cea din vara anului trecut, găzduită în localitatea Malakoff, de Uniunea pionierilor francezi «Les Vaillants» — **CEA DE A II-A EDIȚIE A CAVALCADEI PRIETENIEI.** Printre oaspeți s-a aflat și un grup de pionieri români.

ORIZONTURI CONTEMPORANE ale COPILĂRIEI

C.I.M.E.A. precum **Tetratlonul Prieteniei,** *concursul* **«Cum văd eu lumea»** *(desene), tabere internaţionale, turnee artistice, concursul literar* **«Viitoarea mea vocaţie»** *(Eu în anul 2000),* **«Cavalcada prieteniei»** *etc. Ce oferă copiilor şi adolescenţilor, pe linia adîncirii cunoaşterii şi prieteniei, anul 1970?*

TIBOR LAKATOS: *Prezidiul nostru apreciază mult participarea activă a copiilor şi pionierilor români la manifestările internationale organizate de C.I.M.E.A. Noi sîntem, de exemplu, foarte bucuroşi că în anul 1971,cea de a XV-a ediţie a concursului internaţional de atletică uşoară,* **«Tetratlonul prieteniei»** *va fi organizată în România. Anul acesta, noi contăm mult pe participarea activă a pionierilor români la* **«Cavalcada prieteniei»** *organizată sub auspiciile C.I.M.E.A. la Paris, care va fi o importantă manifestare culturală a copiilor din ţările socialiste, precum şi din alte ţări. Pionierii francezi îi aşteaptă cu drag pe prietenii lor români, avînd încă viu în amintire marele succes pe care echipa de dansuri populare româneşti l-a repurtat anul trecut la Malakoff, în Franţa, tot cu ocazia* **«Cavalcadei prieteniei».**

De asemenea, aceeasi participare frumoasa a copiilor din România la o acţiune internaţională am avut ocazia s-o constat acum cîteva zile la Moscova cu ocazia vernisajului expoziţiei de desene ale copiilor din 55 de ţări, intitulată **«Cum văd eu lumea».** Expoziţia aceasta a fost organizată în urma unui concurs iniţiat de redacţia **«Pionierskaia Pravda»,** la care au sosit peste 120 000 de lucrări.

In momentul de faţă se contureazâ şi rezultatele concursului literar internaţional, intitulat **«Viitoarea mea vocaţie»** (Eu în anul 2000) la care, încă de acum, putem constata că lucrările cu care participă micii literaţi români, (pe care, de altfel, revista **«Cutezătorii»** i-a şi răsplătit cu frumoase premii) sînt lucrări preţioase, interesante, reflectînd dorinţa sinceră a tuturor copiilor români de a trăi într-o societate socialistă modernă, dezvoltată, unde lumea sè va bucura şi de realizările copiilor isteţi.

CUTEZĂTORII: *După cum se ştie, România va găzdui, în vara aceasta, conferinţa internaţională* **«Educaţia copilului în faţa progresului ştiinţei şi tehnicii contemporane».** *Ce semnificaţie acordaţi acestui eveniment?*

TIBOR LAKATOS: Am primit cu multă satisfacţie şi bucurie iniţiativa Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor din Republica Socialistă România de a organiza conferinţa internaţională intitulată **«Educaţia copilului în faţa progresului ştiinţei şi tehnicii contemporane».** Noi considerăm că acest eveniment va constitui una dintre cele mai importante manifestări internaţionale în cadrul programului C.I.M.E.A. Credem că o asemenea acţiune de prestigiu va contribui şi mai mult la realizarea unui substanţial schimb de experienţă pe plan internaţional, la perfecţionarea metodelor şi mijloacelor de iniţiere a copiilor în lumea fascinantă a ştiinţei şi tehnicii contemporane şi mai ales **viitoare** — aş sublinia eu.

CUTEZĂTORII: *Redacţia noastră, prin diferite modalităţi specifice (*«**Clubul Minitehnicus**»*, suplimentul tehnico-ştiinţific* **«Racheta cutezătorilor»**, «**Expediţiile Cutezătorii**»*) se preocupă cu consecvenţă de iniţierea copiilor în lumea tehnicii, de lărgirea orizontului de cunoştinţe, de preorientarea lor profesională. Cititorii noştri ar dori să ştie ce acţiuni similare desfăşoară alte organizaţii şi reviste ale copiilor din alte ţări.*

TIBOR LAKATOŞ: Noi apreciem în mod deosebit activitatea revistei **«Cutezătorii»** şi a suplimentului său **«Racheta»** în această direcţie. Permiteţi-mi să vă prezint totodată şi felicitările lui **Vicky,** pe care cititorii îl cunosc de pe coperta numărului 2, din acest an, al revistei **«Cutezătorii».** El este prieten bun cu **Colegul Minitehnicus** cu care sperăm să-i înlesnim o convorbire prin «viu grai» în iulie a.c. la expoziţia cu participare internaţională «EXPO-MINITEHNICUS '70» organizată de Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor din România.

C.I.M.E.A. se ocupă cu consecvenţă de introducerea copiilor în lumea tehnicii şi promitem că vă vom trimite spre publicare fotografii şi informaţii documentare privind activitatea tehnico-ştiinţifică a copiilor din diferite ţări.

Intenţionăm,de asemenea,ca în 1971 să organizăm o conferinţă internaţională despre o temă foarte dragă tuturor copiilor: **«Rolul educativ al jocului».** Vom organiza cu această ocazie şi o expoziţie internaţională de jucării. Bineînţeles că, în cadrul acestei conferinţe, noi vom valorifica şi concluziile apropiatei conferinţe de la Bucureşti, dat fiind că — astăzi — şi jocul, şi tehnica lui se modernizează. Noi trebuie să ţinem seama de aceasta. Copiii înşişi ne cer acest lucru. Ne referim de pildă, la **Colegul Minitehnicus,** personajul dumneavoastră-simbol, care aminteşte parcă şi adulţilor că noi, şi într-o epocă de tot mai intensă tehnicizare, avem datorii sporite faţă de jocurile şi fantezia copilăriei. De ce nu i-am familiariza pe copii, cu tehnica, tot «în joacă» — aşa cum de altfel reuşiţi dumneavoastră foarte bine în cadrul concursului Minitehnicus?

CUTEZĂTORII: *Cum vă place «Colegul Minitehnicus» desenat pentru revista noastră de către C. Arnal?*

TIBOR LAKATOS: Sînt sigur că nu numai mie, dar şi lui **Vicky** al nostru i-a plăcut foarte mult. Sperăm, de altfel, împreună cu dumneavoastră, că printre oaspeţii de onoare ai Conferinţei internaţionale din iulie, de la Bucureşti, va fi şi strălucitul «părinte al lui Pif — le-chien» graficianul parizian C. Arnal. Cunoscîndu-l bine ca pe un mare prieten al copiilor, sînt sigur că va va vizita.

CUTEZĂTORII: *Ce aţi dori să transmiteţi fiecăruia dintre cititorii revistelor* **«CUTEZĂTORII», «JOBARAT»** *şi* **«RACHETA CUTEZĂTORILOR».**

TIBOR LAKATOS: Pentru cei un milion de cititori ai revistelor **«CUTEZĂTORII», «JOBARAT»**şi **«RACHETA CUTEZĂTORILOR»,** transmit salutările cele mai călduroase ale prieteniei şi frăţiei, atît în numele tuturor membrilor Prezidiului C.I.M.E.A., cît şi în numele cutezătorului **Vicky–Cimea** care se va deplasa în iulie la Bucureşti ca să-i salute personal pe **Profesorul Parbriz,** pe **Olguţa,** pe **Dan Buzdugan** şi, bineînţeles pe **Colegul Minitehnicus.**

CUTEZĂTORII: Vă mulţumim!

trăiesc copii pretutindeni trăiesc copii

La deschiderea serbării de la Malakoff, grupurile de pionieri au sosit într-o revărsare de bucurie (foto 1). Frumuseţea şi culoarea portului nostru popular cît şi dansurile prezentate de pionieri, au făcut o impresie copleşitoare (foto 2). Nu se cunosc între ei, dar zîmbetul a şi stabilit punţi de legătură. Pace, prietenie şi solidaritate, iată mesajul manifestărilor de la Malakoff (foto 3).

Ce așteptăm de la Guadalajara MEXICO 1970?

Timp de 40 de ani — adică de la primul campionat mondial, desfășurat în 1930, la care România a participat fără preliminariile de azi — am așteptat cu ardoare ca reprezentativa noastră să se califice în turneul final al acestei competiții de prestigiu. Acum, cînd steagul roșu-galben-albastru flutură pe portalurile stadionului Azteca de la Ciudad de Mexico, alături de alte 15 stindarde ale marilor reprezentative de pe glob, un sentiment de legitimă mîndrie îi stăpînește pe toți cei 20 de milioane de români. Cu o reală pasiune îi vom urmări, deci, pe jucătorii noștri în marea, uriașa încleștare din această vară, cînd din 16 echipe se va proclama un «Campeone mundiale» pe timp de 4 ani.

Sorții scoși din urnă de către micuța Monica Maria Canedo au așezat echipa României alături de alte două campioane ale lumii: Anglia (1966) și Brazilia (1958 și 1962), precum și de o vice campioană — Cehoslovacia — în competiția din Chile. Sîntem, deci, prezenți în cea mai puternică grupă — a III-a — în care echipa lui Pelé vrea să-și adjudece definitiv «Cupa Jules Rimet» (pentru tripla performanță scontată), aceea a lui Bobby Charlton să-și arate virtuțile de joc și în deplasare, nu numai «acasă», iar a lui Adamec să reediteze «isprava» de acum 8 ani, cînd Masopust a înscris primul gol fenomenalului Gilmar.

În lupta dintre acești titani ai soccerului mondial, ce ne așteaptă pe noi, reprezentanții fotbalului carpato-danubian?

Știu prea bine că **în fotbal nu există echipe învinse și nici învingătoare de drept.** *Rezultate optime nu pot obține, chiar în Mexic, decît acele formații care, indiferent de numele sonore ale țării sau ale vedetelor respective, vor aplica la modul superlativ cele mai noi principii ale fotbalului modern, și, mai ales, vor dărui totul în joc.*

Este drept că reprezentativa noastră trebuie să înlăture din calea ei cel puțin două din cele trei «mari puteri» ale fotbalului mondial, spre a se plasa pe unul din locurile ce-i vor da dreptul să pășească în «sferturile de finală», în care se vor alinia jumătate din participanții turneului din Mexic '70. Pentru a trece și acest examen decisiv, reprezentanții fotbalului nostru, în frunte cu selecționerii și antrenorii lor, sînt datori să depună un imens volum de muncă în pregătirea la toți factorii. Nu putem face, acolo, un simplu act de prezență, situație în care s-a aflat în multe ediții C.M. echipa Elveției, mereu clasată pe locul 16... Chiar dacă e greu să cîștigăm una dintre cele trei medalii, nu putem fi taxați drept veleitari dacă nu țintim la o comportare cît mai onorabilă, ilustrată prin calitatea jocurilor și rezultate corespunzătoare. Înbinînd elementul «spectacol» cu realismul jocului, virtuozitatea specific latină cu eficiența cutezanței, conștienți și de prerogativa de-a reprezenta țara în plin avînt, sîntem convinși că tricolorii noștri vor pune în valoare toate însușirile native ale poporului nostru, dublate de intensitatea pregătirii și de forța morală a echilibrului psihofizic.

Nu ne îndoim că echipa ce ne va reprezenta în Mexic, va face onoare fotbalului nostru.

VIRGIL ECONOMU

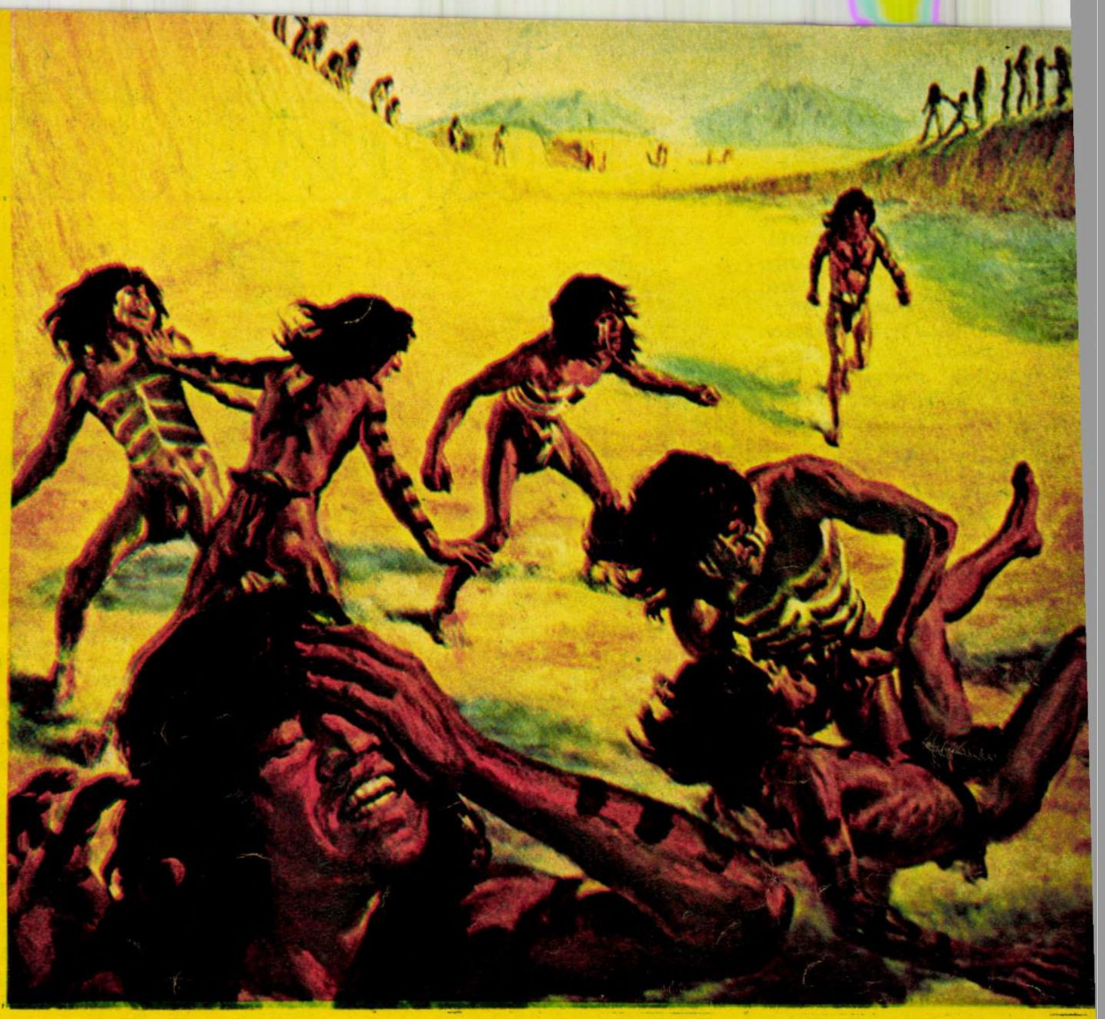

SPORTIVII

Cuprinsi încă de pe acum de febra pregătirilor pentru marea confruntare fotbalistică ce va a loc vara aceasta în capitala Mexicului si-n alte cîteva localităti mai apropiate sau mai depărtate de acea metropolă, probabil că foarte putini sînt jucătorii, antrenorii si specialistii care să aibă răgaz să privea ceva mai adînc în istoria acelor locuri. Noi însă, aflîndu-ne dincoace de tusă, fiind departe de miezul candescent al acestui eveniment, în asteptarea indepărtatelor «ore fierbinti», răscolim prin cărti si revi mai vechi și mai noi. Asa se face că-ntr-una din zile am descoperit cu uimire și bucurie, că pe aceste m leaguri, unde peste cîteva luni balonul rotund va fi disputat cu intensitate, jocul cu mingea e cunoscu practicat de cîteva mii de ani...

Spre nord de Guadalajara, în apropierea graniței dintre Mexic și Statele Unite ale Americii, pe o suprafață cam de patru ori mai mare decît Oltenia, se întinde deșertul Gila, străbătut de rîul cu același nume. Acum 2000 de ani, cu mult înainte de apariția renumitei civilizații aztece, aceste meleaguri, roditoare pe atunci, au fost locuite de indienii **hohokam** care populau întregul podiș mexican, pînă la nord de Rio Grande. Indienii aceștia aveau așezări stabile (milenarul oraș Teotihuacan, aflat la circa 60 kilometri de Ciudad de Mexico, care stă părăsit de peste 1000 de ani, le-a aparținut lor, fiind mai mare chiar decît Roma antică), se ocupau cu cultivarea pămîntului și-și confecționau din piatră, os și lut ars atît uneltele necesare, cît și idolii pe care-i venerau.

De aproape 30 de ani, arheologul american Emil Haury cercetează nordul acestei regiuni pustii, plină de cactuși, care-și întind brațele spinoase spre soarele arzător, unde azi nu trăiesc decît șerpi, șobolani și șopîrle. Atît el, cît și ceilalți arheologi, care au răscolit nisipul fierbinte și stîncile calcaroase ale deșertului, au scos la lumină numeroase obiecte de uz casnic, cu o vechime de peste 2000 de ani și care dovedeau o admirabilă pricepere artistică a acestor indieni. Au mai fost descoperite, de asemenea, semințe de porumb și fasole, canale lungi de irigație. Și, printre toate acestea, marea arenă din **Orașul Șerpilor,** unde indienii se adunau în anume zile ale anului și practicau **jocul cu mingea.**

Din motivele decorative care împodobesc frumoasele vase de lut ale acestor indieni, precum și din alte izvoare s-a aflat, cu oarecare aproximație, în ce consta acest joc. Două grupuri de tineri goi, cu trupurile pictate cu diferite figuri, intrau în arenă conduși de un arbitru. Sub privirile spectatorilor de pe margine își disputau între ei o minge confecționată din cauciucul pe care îl scoteau din guayule (un arbust întîlnit și azi printre pietrele de la poalele Munților Stîncoși). Folosindu-se numai de cap, umăr și șolduri (lovitura cu piciorul nu era admisă), jucătorii celor două echipe își disputau între ei această minge, străduindu-se s-o introducă în «poarta» adversă, care consta într-un cerc fixat pe un perete. Ținta aceasta fiind foarte greu de atins, golurile erau mult mai puține și mai rare decît într-un meci de fotbal. Cînd se întîmpla însă ca un jucător să realizeze totuși această performanță, devenea ținta atenției

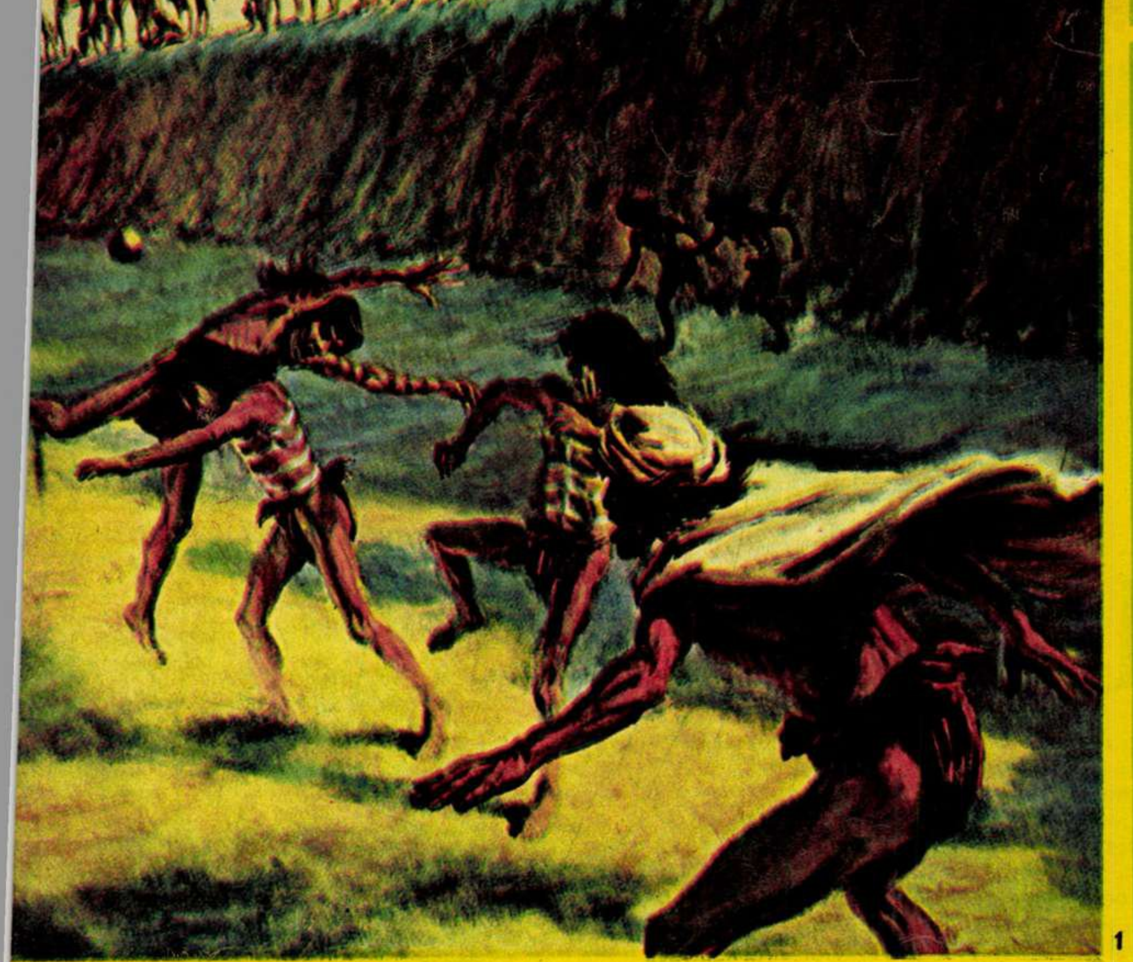

azteci

și motivul entuziasmului tuturor spectatorilor. Victoriosul era purtat pe brațe, aclamat și răsplătit cu cochilii de scoici pe care erau gravate artistic tot felul de șopîrle. Arheologul Haury, care a găsit în incinta acestui vechi stadion numeroase asemenea cochilii și pietre care aveau ca motive decorative siluete de șopîrle, presupune că această reptilă era legată de cultul sportului la indienii hohokam.

Mult mai tîrziu, în secolul al XIV-lea, cînd pe aceste meleaguri au fost puse bazele statului sclavagist aztec și a fost ridicată cetatea — templu de la Tenochtitlan — azi Ciudad de Mexico — se pare că preoții azteci au învățat și au preluat de la indienii hohokam jocul cu mingea. Așa se explică prezența balonului rotund în noua civilizație clădită pe ruinele celei străvechi. Numai că preoții azteci i-au dat un cu totul alt sens, transformînd disputa sportivă într-un joc ritual. Mărturie stau sculpturile de pe pietrele templelor aztece și maiașe care redau diferite scene din acest joc.

Apoi... Apoi, acum 450 de ani, cînd conchistadorul spaniol Hernando Cortez se apropia de Tenochtitlan, Moctezuma, regele aztecilor, tocmai participa la o partidă rituală de minge, pe care a trebuit însă să și-o întrerupă...

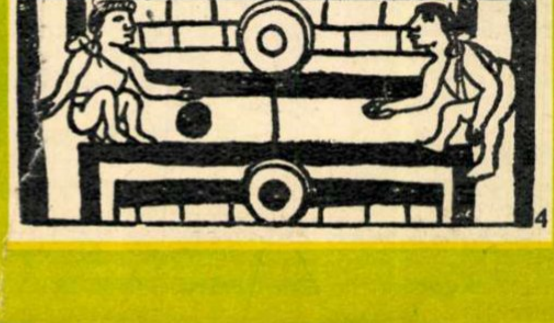

GUADALAJARA
Istorie și actualitate

În anul 1526, după plecarea lui Cortez în Spania, în locul lui a fost numit guvernator al Mexicului maurul Don Nuna de Guzman. De numele acestuia sînt legate paginile cele mai întunecate și mai sîngeroase din istoria conchistei spaniole. Într-una din numeroasele lui expeditii de jaf, Guzman a ajuns pînă la lacul Chapala, unde l-a prins si l-a schingiuit pe conducătorul aztec Caltzontzin, punînd mîna pe toate comorile sale. Cu acest prilej, toti aztecii capturati au fost vînduti negustorilor de sclavi de pe insulele Antille.

Apoi, în 1530, a fost ocupată o altă așezare a lor, situată lîngă acest lac si rîul Santiago, pe care Guzman a denumit-o, Guadalajara, ceea ce în limba maură înseamnă «orașul stîncilor».

La 450 de ani de la întemeierea sa (vîrstă pe care și-o serbează în acest an), Guadalajara, azi capitala statului mexican Jalisco, avînd o populatie de 1,4 milioane locuitori este, ca mărime, al doilea oraș al Republicii Federale Mexic. Aici, pe stadionul acestui frumos (și ceva mai liniștit în comparatie cu metropola) oraș mexican, aflat la 1400 m altitudine, se vor desfășura marile bătălii fotbalistice din grupa a II-a a finalei campionatului mondial de fotbal.

Aici se va juca, de ce n-am spune-o, cea mai mare «carte» în posesia căreia fotbalul nostru a intrat după multi ani de... nenoroc. Vom cîștiga, vom pierde?... E prea devreme pentru a încerca să dăm un răspuns. Pînă la vară mai e. Și pînă atunci, Guadalajara (citește Guadalahara!) va fi, fără îndoială, o obsesie, de ea fiind legate sperantele și temerile noastre... fotbalistice.

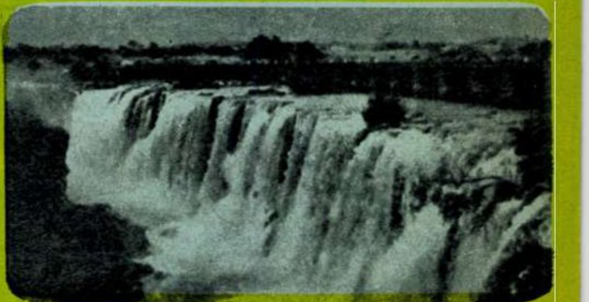

1) Desen imaginînd jocul cu mingea la indienii hohokam.
2) Străvechea bază sportivă descoperită de arheologul Haury în Orașul Șerpilor.
3. Piatră cu siluetă de șopîrlă descoperită în Orașul Șerpilor, care se presupune că simboliza sportul.
4. Moctezuma, disputînd o partidă de minge cu unul din prietenii săi.
5. Marea cascadă din apropierea Guadalajarei, denumită «Niagara Mexicului».
6. Asemenea spectacol, în care mingea este «eroul principal» e ceva obișnuit în Mexic.

Pagini realizate de
AUREL LECCA și
CONSTANTIN DIACONU

O SEARĂ LA JUNIMEA

«Convorbiri literare» — revistă de care se leagă al treilea și cel mai de răsunet «debut» al lui Mihai Eminescu (primul la Cernăuți, cu versuri omagiindu-l pe Arune Pumnul și al doilea la Oradea, în «Familia» lui Iosif Vulcan) a văzut lumina tiparului la 1 martie 1867. Revistă a Societății culturale «Junimea», care îl avea în fruntea ei pe profesorul — tînăr și el pe atunci — Titu Maiorescu, «Convorbirile» s-au născut din dorința de a lăsa mărturie scrisă urmașilor, despre îndeletnicirile literare (îndeosebi) ale membrilor «Junimii». Iacob (Jacques) Negruzzi, care avea să devină primul redactor șef al publicației (într-o vreme în care revistele aveau doar atît: un redactor șef...) povestește cum ideea de a edita revista s-a născut într-o seară de ianuar, 1867, în casa cu coloane elinești a boierului cărturar Pogor.

— Nu e păcat să rămîie, paginile ce le scriem, numai în cercul nostru restrîns? S-ar fi întrebat cineva stîrnind replica lui Maiorescu.

— Într-adevăr, s-ar cuveni să tipărim un mic jurnal literar în care să se cuprindă acele lucrări pe care le va aproba Societatea «Junimea».

— De ce un mic jurnal, coane Titus? — trebuie că a zis Pogor — să scoatem o revistă în toată legea. Fie ca revista să fie copilul «Junimii» și dacă o considerăm astfel, să-i dăm pruncului un nume. Ce zici, Jack?

— Poate că o denumire plăcută ar fi «Convorbiri literare».

— Primesc și eu acest titlu, a conchis Maiorescu, întrucît este fără pretenție! Așa-i domnule Pogor?

— Bravo! Titlul nu spune nimic. Admis!

De unde se vede că li se mai întîmpla și «bătrînilor» cărturari să se mai înșele. Departe de a fi un nume care «nu spune nimic», «Convorbirile» au rostit cuvîntul «ce exprimă adevărul» și au fost gazde primitoare a unui sfat de taină a scriitorilor noștri. De noua revistă literară s-a legat și o nouă «Direcție» literară în stare să exalte virtuțile scrisului românesc.

Cînd studentul Eminovici Mihai, cu nume astfel caligrafiat în cataloagele Universității vieneze a socotit că a sosit vremea să dea versurilor sale strai ales, de nobilă tipăritură, s-a adresat «Convorbirilor» ieșene.

Se împlinesc de atunci O SUTĂ DE ANI. Să-l lăsăm pe neobositul redactor al revistei să nareze evenimentul:

«Pe la sfîrșitul lunei februarie sau începutul lunei martie 1870, mă întorceam într-o seară acasă de la o adunare. Aruncînd ochii din întîmplare asupra mesei mele de lucru, văzui o scrisoare nedeschisă pe care nu o băgasem în seamă. Era adresată redactorului «Convorbirilor literare» și scrisă cu litere mici și fine ca de o mînă de femeie. Deschizînd plicul găsi o scrisoare împreună cu o poezie intitulată «Venere și Madonă», amîndouă iscălite M. Eminescu. Numele Eminescu nu avea aparența a fi real, ci îmi păru împrumutat de vreun autor sfiicios ce nu vrea să se dea pe față. Deprins cu pacheturi întregi de versuri și proză ce-mi veneau zilnic, mă pusei să citesc cu indiferență poezia «Venere și Madonă», dar de la a treia strofă care începea cu versurile:

Rafael, pierdut în visuri
ca-ntr-o noapte înstelată,
Suflet îmbătat de raze și
d'eterne primăveri...

interesul mi se deșteptă și merse crescînd pînă la sfîrșit. Foarte impresionat am cetit poezia de mai multe ori în șir, iar a doua zi des de dimineață m-am dus la Maiorescu cu manuscriptul în mînă: «În sfîrșit am dat de un poet», i-am strigat intrînd în odaie și arătîndu-i hîrtia «ai primit ceva bun? răspunde Maiorescu. Să vedem!». El luă poezia și o citi, apoi o citi și a doua oară și zise: «Ai dreptate», aici pare a fi un talent adevărat. Cine este acest Eminescu?».

Numele lui Eminescu, recunoscut atunci în Iașul zăpezilor legănătoare, e astăzi de nedespărțit de numele țării, de istoria și destinul ei. Ceea ce părea a fi «talent adevărat» avea să izbucnească grație «Convorbirilor» desenînd pe cerul poeziei românești astre fără de seamăn.

În vara aceluiași an 1870 — sînt O SUTĂ DE ANI DE ATUNCI — Iacob Negruzzi, în drum spre băi, avea să-l întîlnească pe Eminescu într-o cafenea vieneză. Nu-l cunoștea după chip și totuși, l-a recunoscut deîndată ce a intrat pe ușă: «Deodată se deschide ușa și văd intrînd un tînăr slab, palid, cu ochii vii și visători totodată, cu părul lung, negru, ce i se cobora aproape pînă la umeri, cu un zîmbet blînd și melancolic, cu fruntea înaltă și inteligentă, îmbrăcat în haine negre, vechi și cam roase». Convins că îl are în față pe Eminescu, convins că tînărul cu ochi umbroși nu putea fi decît EL, Negruzzi s-a sculat de pe scaun și i-a ieșit, familiar, în întîmpinare:

— Bună ziua, domnule Eminescu!

Tînărul i-a mărturisit, surprins

— Nu vă cunosc...

— Vedeți ce deosebire între noi, eu v-am cunoscut îndată.

— Poate nu sînteți din Viena?

— Nu.

— După vorbă sînteți din Moldova... poate din Iași?

— Chiar de acolo.

— Poate sînteți domnul... Iacob Negruzzi?

— Chiar el.

— Vedeți că și eu v-am cunoscut?

Ce a urmat acestei convorbiri, se știe. Teascurile tipografiei «Convorbirilor» au înghițit scrisa delicată a poetului și revista născută ca din întîmplare s-a încredințat astfel nemuririi.

Au trecut 100 de ani de la întîlnirea Eminescu-«Convorbiri». 100 de ani de la întîlnirea Eminescu-Maiorescu... 100 de ani care au suflat litera în plumb a tipografiei ieșene cu praf de aur. Le-am purta ca pe voievodale adaose vechile litere de fier ori de plumb pe care se așternea cerneala, încețoșată acum...

Și anii trec și vor trece.

Gestul se va repeta. Vom descoperi din plicuri deschise la început din plictiseală, «talente adevărate»...

Dar niciodată (poate), nimeni (poate) nu va întîlni într-o seară de iarnă, deschizînd un plic. Poetul, Poezia, cu chipul cu care i s-au arătat «pe la sfîrșitul lunei februarie sau începutul lunei martie 1870», lui Iacob Negruzzi, versurile lui Mihai Eminescu...

Iubim și din alte pricini «Convorbirile». Pentru Maiorescu, Slavici, Creangă... Dar ele și-au cucerit dragostea în primul rînd pentru ceea ce au fost pentru Eminescu: tîmpla înflorită cu culori a unei mănăstiri, pridvorul unei case de lemn în care sălășuiește Făt Frumos, fîntîna cu apa cîntătoare...

Evocare de **GHEORGHE TOMOZEI**

Patrie

zare mai sus. O lumină de steag,
oditoare. Gîndul urcîndu-l. Vis
esupus, inima-n stea îmbrăcînd-o,
chiul nuntindu-l în pădure de soare.
lux bărbătesc de iubire. Patrie, dulce
ărîm de semințe în sîngele meu. Veşnică
aştere. Rîu-devenire. Glas ce mă strigă
incolo de arbori albaştri, în nestins curcubeu.
ie mă dărui. Frunzei şi ierbii. Zborului
feric în sine-nsumat — certitudini zidind
iecărui. Prin văzduhul de aripi.
rin fluviul de sevă pe care uimit îl străbat.
astea de spice dangăt ridică. Horă de brazi —
n izvor. Cuvintele — magmă, vertical
ulgerînd, ca-ntr-o incandescentă orgă,
espică inerțiile — neiertător.
Şi iată-mă liber, şi puternic, şi demn
Sub alba amiază multiplicat în ecou,
O dată cu țara, pe-o amplă spirală,
Născîndu-mă zilnic, din nou şi din nou.

MEDALION LITERAR
PETRE GHELMEZ

Presimțirea primăverii

Lunecă privirea mea tăioasă
Prin corolă de stea,
Buciumă frunza-n țărînă,
Colțul ierbii începe să țească
Ruguri de flori pe şub nea.

Cîntecul mierlei dă mugur, de-acum,
Prin crengile albe-ale crîngului,
Luminoasă, o ceață de zămislire şi fum
Aprinde cîmpia şi brazii
Pînă-n creasta Parîngului.

Buciumă rîurile, se bulucesc înspre soare,
Troznind din încheieturi, biruitor,
Este o vreme cînd pămîntul recită
Dintr-o singură răsuflare,
Zborul semințelor, iute,
Incendiind guşa primului cocor călător.

Sonetul cu Făt-Frumos

Poveri de flăcări albe şi fragedă lumină
Îmi viscolesc privirea şi trupul — nemilos,
Eu, nu aştept pe nimeni, tot aşteptînd să vină
Flăcăul dus în lume, pe nume Făt-Frumos.
În jurul meu, la joacă, s-adună bucuros,
Aceiaşi puşti de-aseară, sub mărul din grădină.
Țin cerul într-un deget. Dar nimeni nu-şi anină
Privirile de-armura zăcînd acolo, jos.
M-apropii. Ruginită cămaşa e, — de zale,
Stins, paloşul s-afundă în muşchiul sur şi greu.
De ce-ai lăsat, voinice, armura dumitale,
În crîngul meu de fluturi, neliniştit trofeu?
Ori nici nu eşti? Spre mine, 'nalt codrul se prăvale...
Încing armura luptei. Şi Făt-Frumos sînt Eu!

Dacă admitem că a fost ceva...

Povestire de
OCTAV PANCU-IAŞI

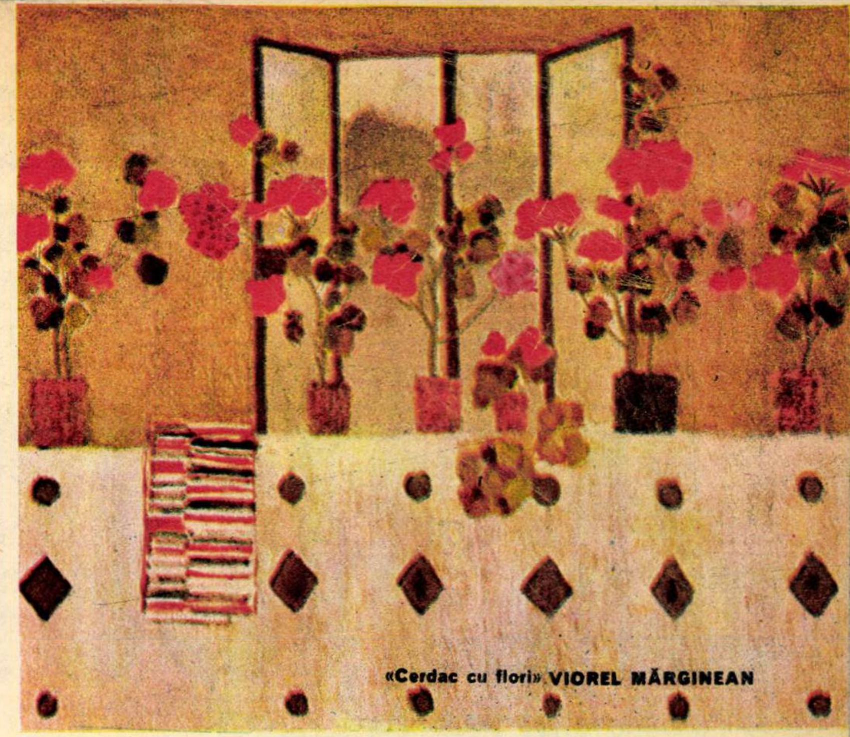
«Cerdac cu flori» VIOREL MĂRGINEAN

Era pe la nouă dimineața cînd am plecat spre Fana şi l-am întîlnit pe Paul lîngă chioşcul de răcoritoare, bea zeama aceea de mere acre care se cheamă deliciosul suc de fructe, stătea proptit cu spatele de o stivă de sticle şi bea cu înghițituri mici, voia parcă să arate că-i place, că n-a dat banii degeaba pe zeama aceea spălăcită. Semeni cu o reclamă pentru Pepsi, i-am spus în loc de bună ziua şi el a tăcut tot în loc de bună ziua.

— Mă duc la Fana, dacă te interesează, i-am spus pe urmă.

— Nu mă interesează, a spus el.

— Totdeauna ți-a plăcut s-o faci pe nebunul, i-am spus. Te interesează şi încă foarte mult.

— Mă doare în cot, dacă nu te supără expresia, a spus, du-te la Fana sau aruncă-te în lac, te priveşte, nu-mi cere voie mie, eşti destul de şmecher şi fără ajutorul meu.

— Poate, i-am spus, mi-ar mai trebui puțină şmecherie.

— Ia de la altul, lasă-mă pe mine în pace, ar fi timpul să-ți intre în cap că am încheiat cu subiectul ăsta.

Mă enerva cum soarbe tacticos din porcăria aceea de suc, îmi venea să-i smulg sticla şi să i-o arunc, dar m-am stăpînit aşa că m-am apucat să-i spun că Fana ar mai vrea să-l vadă.

— Mă bucur de nu mai pot, mi-a spus, transmite-i că am luat notă şi cu prima ocazie o să rezolv favorabil.

— N-am să-i transmit nimic, fii fără grijă, dar mi-ar plăcea să te văd făcînd-o mai puțin pe nebunul. Ieri nu eu eram acela care dădea tîrcoale casei Fanei, nu eu eram acela care se ruga de ea să meargă la cinema.

— Nu-mi aminti de asta, mi-a spus, dacă îmi aminteşti de asta eşti măgar.

— Cred că ai dreptate, sînt cam măgar. La revedere, Paul!

— Succes, puştiule!

N-ați fost acolo cînd mi-a urat succes. Puteți regreta că n-ați fost acolo ca să-l auziți ce calm mi-a urat succes. Eu însă eram la un metru de el, mie îmi urase succes şi cred că asta m-a enervat cel mai tare.

— Recunosc, i-am mai spus, sînt cam măgar, dar nici cu tine nu mi-e ruşine. Cum poți să-mi urezi succes cînd ştii că mă duc la Fana?

— Din partea mea poți să te duci şi la...

A trecut troleibuzul şi n-am auzit unde puteam, din partea lui, să mă duc, dar n-am nici o îndoială la cine mă trimitea.

— Bine, Paul, i-am spus, bine.

Şi am plecat, lăsîndu-l să-şi plătească sucul.

Fana era acasă, întindea nişte rufe spălate în balcon, ținea cîte un cleşte în gură cînd se întindea să prindă o cămaşă ori un prosop şi, bineînțeles, deştept cum sînt, i-am spus că o să înghită cleştii şi n-o să mai poată cînta în corul şcolii.

— Nu te aşteptam pe tine, mi-a spus, în sfîrşit, cînd a terminat cu rufele şi cu cleştii.

— Ştiu, i-am răspuns, dar am venit să te întreb dacă nu vrei să-ți aduc ceva să citeşti.

— Aveai şi altele, destule, de făcut. De pildă puteai să înveți la istorie. Ți-ar trebui măcar un 6 ca să-l ajungi pe Herodot.

— Paul vrea să se împace, i-am spus.

N-a mirat-o de loc.

— Era şi cazul, mi-a răspuns.

— Vrea să se împace, i-am spus, dar îl doare că tu ai fost ieri cu mine la cinema. Crede că ți-a făcut plăcere să mergi cu mine la cinema.

— Prostii, s-a strîmbat, tu eşti băiat bun şi atîta tot. Un băiat bun şi atîta tot.

Mi-a sărit muştarul. Nu mă aşteptam. Sigur, nu credeam că-mi va spune că ieri, cînd a fost cu mine la cinema, a fost cea mai frumoasă zi din viața ei, dar ar fi putut găsi ceva mai drăguț.

— Te-am mințit, Fana. Paul a şi uitat că exişti.

— Prostii, s-a strîmbat iar. Paul vrea doar să mă încerce.

— Nu, Fana, Paul e grozav de mîndru.

— Perfect, mi-a spus. Fii şi tu un pic şi du-te şi învață la istorie. O să mai vorbim altădată.

Dar n-am mai vorbit.

De fiecare dată cînd voiam să-i spun ceva, Paul se strecura între noi, îi întindeam mîna şi dădeam de mîna lui Paul, mă uitam în ochii ei şi-l vedeam pe Paul bînd suc de mere, încercam să mă gîndesc cum ar fi dacă am mai merge o dată la cinema şi Paul, stînd acasă, prefăcut în casieră de cinema îmi spune că nu mai sînt bilete.

Asta-i tot — bineînțeles dacă admitem că a fost ceva.

ROMAN FOILETON

OPERAȚIUNEA „HERCULE”

DE OVIDIU ZOTTA

Episodul 8

Tot ceea ce odinioară făcuse strălucirea Magdei Feneșan se spulberase în mai puțin de 15 minute. Biata fată ajunsese o umbră — cel puțin, așa îi plăcea să creadă. Gigi — lucru rar — își ceru scuze, și asta cu maximum de sinceritate, deși, propriu-zis, lui nu i se putea imputa nimic. Lucrurile se petrecuseră astfel. În seara zilei precedente, Magda primise un telefon de la Valerica Sima. **«Alo, Magda, ce faci în seara asta? Hai să dăm o raită prin tîrg!» «O clipă, să închid ușa, e curent!»** spusese Magda. De fapt, voia să așeze caietele la locul lor — cel de matematică, în servieta lui Gigi, iar jurnalul de însemnări, în sertărașul secret al noptierei. Și le așezase — dar exact invers... **«Alo, Valerica! Spune tu!» «Aș vrea să mă sfătuiesc cu tine într-o problemă gravă»**. Magdei îi veni să rîdă: Valerica și probleme grave! **«Lasă, tu, discutăm mîine. Gigi nu-i acasă, iar tata, de cînd s-a întîmplat blestemăția aia cu tabloul, e mereu abătut. N-aș vrea să-l las singur! Pa! Fă nani, ai să-mi spui mîine dacă problema «gravă» are ochi albaștri sau căprui!»**.

...Gîndindu-se la toate astea, Magdei îi venea să urle de ciudă. O mică neglijență — și mai îndreaptă lucrurile, dacă poți! Cum circula din mînă în mînă caietul ei de însemnări, cu cîtă nerușinare se înghesuiau toți să citească măcar un rînd, măcar un cuvînt...

— Magda, ce-i cu tine, ți-e rău? Ești palidă, spuse profesoara de matematică, Eliza Stroescu. Ieși puțin pe culoar, la aer.

Magda porni încet, cu pas șovăielnic spre ușă, s-o vadă toți cît e de slăbită. Dar chipul, chipul ei nu trebuia să arate decît o indiferență trufașă, atît.

Pe hol, își lipi de geam fruntea înfierbîntată. Oare ce-i mai rămînea de făcut? Să nu mai vorbească timp de o lună cu nimeni, în afară de Prințesă? Să ceară mutarea în altă clasă? Indignată, tristă, descurajată. coborî la parter, unde se găsea bufetul liceului.

«O pereche de crenvurști, două chifle și o prăjitură, vă rog». Trebuia să se asigure măcar din acest punct de vedere. În recreație i-ar fi fost imposibil; ce-ar fi zis colegii văzînd cum sărmana lor eroină tragică se îndoapă cu un crocodil?

Inapoindu-se în clasă, constată că Valerica Sima profitase de absența ei pentru a scrie un bilețel pe care acum tocmai îl împăturea cu grijă. **«Aha, problemele ei!»** gîndi Magda, disprețuitoare. Întrucît atitudinea pe care și-o stabilise pentru această după-amiază nu-i îngăduia să fie altfel decît indiferentă, se mulțumi să tragă cu coada ochiului pentru a vedea cui îi este destinat biletul care și pornise pe traseu. De la Gigi la Tiberică... (**«Nu cumva?! Ah, ce bine, m-am înșelat!»**) de la Tiberică la Prințesă, de la Prințesă la Marius... Marius îl citește și-i face un semn Valericăi, adică da, e de acord.

În recreație, Valerica și Marius se intîlniră în spatele sălii de gimnastică. Acolo însă mai erau cîțiva elevi din clasele mari, care fumau din răsputeri, dîndu-și aere de mari bărbați. **«Mai bine ieșim pe stradă»**, zise Valerica, și timp de zece minute se plimbară în văzul tuturor prin fața școlii. **«E adevărat că ești prieten cu Geo? Unul așa și așa, blond»** începu Valerica. **«Da, îl cunosc».** Valerica oftă: **«Nu te superi dacă te rog ceva? I-aș fi spus lui Prințesă care îl cunoaște mai de mult, dar e și ăsta un zăpăcit... În tine am mai multă încredere».**

Cu două luni în urmă, Valerica Sima intrase într-un anticariat, să se uite prin vechile reviste de modă. **«Știi, moda de acum 20—30 de ani revine».** Întîmplător, privirile îi căzură asupra unui manual de limba italiană, pentru cei care vor să învețe fără profesor. **«M-am bucurat grozav; de cînd îl tot căutam!».** Începu să-l răsfoiască și, pentru că încăperea era cam întunecoasă, se apropie de vitrină. Deodată, auzi ciocănituri în geam. Pe dinafară se vedea o frînghie, și pe această frînghie tocmai cobora un tînăr blond, cu vreo doi ani mai mare decît ea. Era îmbrăcat într-o bluză de lucru, avea cască de protecție și, la șold, un fel de porthart, însa nu cu hărți, ci cu unelte de electrician. El intră în magazin, zîmbind: **«Vă interesează italiana?».** Valerica spuse repede ceva de circumstanță și se îndreptă spre casieriță. Tînărul rîse: **«Signorina, dove vai? Cartea asta nu-i de vînzare!».** Era cartea lui, o lăsase

OZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MO

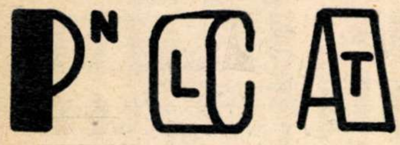

ÎN FIZICĂ **(Biverb: 4, 8)**

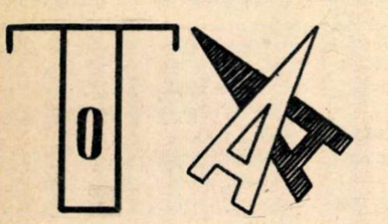

NAVALĂ **(Monoverb: 4 — 12)**

ȘTIAȚI CĂ ? ...

...Noaptea pe timp de liniște putem auzi: zgomotul unui avion de la 40—50 km distanță, mișcarea autovehiculelor pe șosea de la o depărtare de 2 km. Focurile de pe cîmp se văd de la 6—8 km, lumina unei lanterne de buzunar de la 1,5 km, un chibrit aprins tot de la aceeași distanță, o țigară aprinsă de la 0,5 km.

...Peștele Doko care trăiește în apele Americii de Sud poate părăsi pentru cîteva minute apa și ieși la vînat pe uscat. În aceste împrejurări el se folosește de niște aripi speciale. Fiind foarte puternic și avînd gura înarmată cu dinți foarte ascuțiți, Doko atacă pe uscat mici animale și chiar păsări.

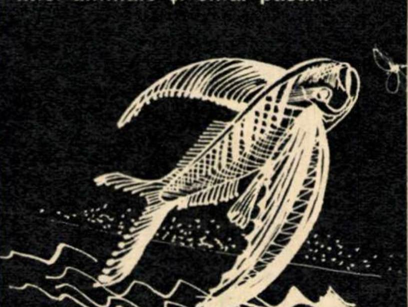

...In Japonia a fost construită cea mai mică mașină de cusut din lume. Deși ea poate executa un număr foarte mare de operații, nu cîntărește decît 40 de grame!

O surpriză deosebit de plăcută a avut-o un pescar din Taganrog. Pescuind o știucă în greutate de 9 kg, în corpul ei a găsit o sticlă de bere intactă.

În Anglia, într-un castel vechi este o crescătorie de fluturi. Producția acestei curioase «crescătorii» (fluturi și ouă) este destinată muzeelor de științe ale naturii, grădinilor botanice și unor instituții de învățămînt.

Cea mai grea monedă metalică din lume cîntărește 20 kg. Ea face parte dintr-un lot de 26 522 de asemenea monede, emise de monetăria suedeză în anului 1667. Dintre acestea, nu s-au păstrat pînă în zilele noastre decît trei bucăți.

A fost realizat cel mai mic ceas electric din lume. Dimensiunile lui sînt: 4,20 cm înălțime, 2,8 cm lățime și 1 cm grosime. El a fost realizat de firma japoneză «Majima» din Tokio și are durata de funcționare practic nelimitată.

ARITMOGRIF

Înlocuind cifrele prin litere veți obți pe orizontal numele sau denumirea un domnitori români, iar pe verticală A— numele complet al întemeietorului un importante dinastii din Moldova, ca a domnit între anii (1374—1392).

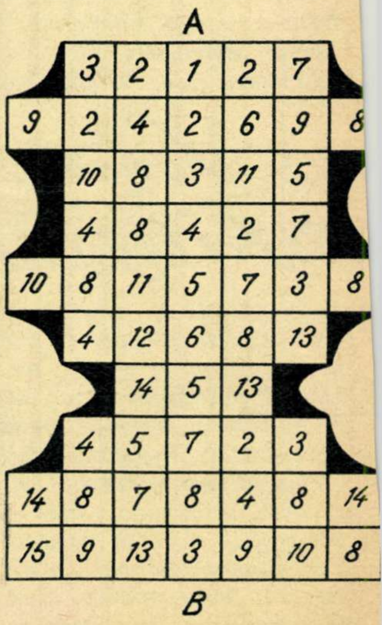

	3	2	1	2	7	
9	2	4	2	6	9	8
	10	8	3	11	5	
	4	8	4	2	7	
10	8	11	5	7	3	8
	4	12	6	8	13	
		14	5	13		
	4	5	7	2	3	
14	8	7	8	4	8	14
15	9	13	3	9	10	8

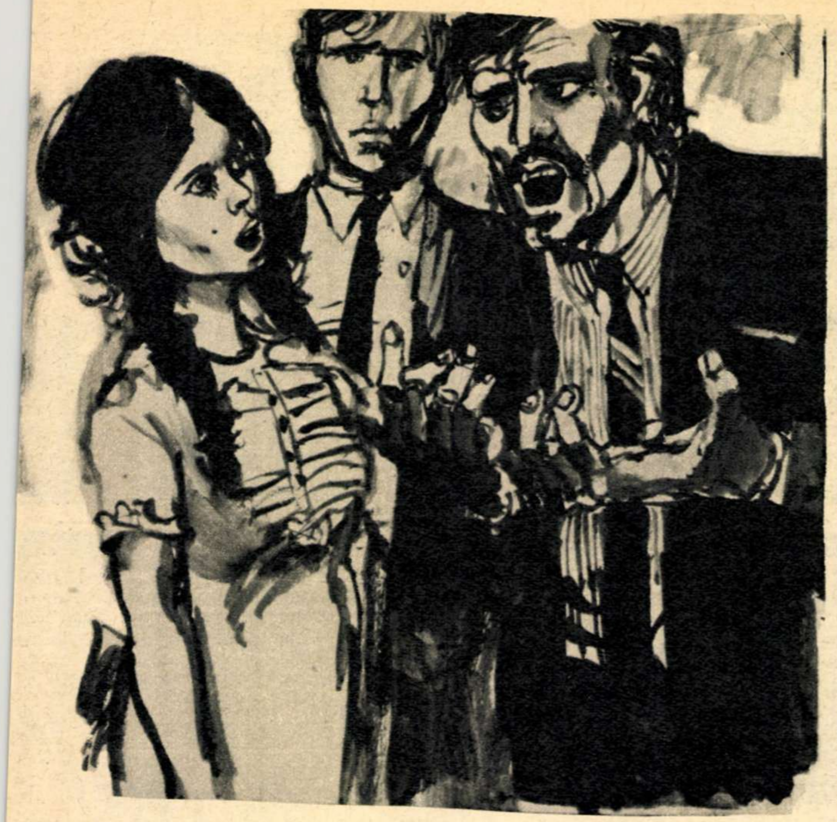

aici cu două ore în urmă, înainte de a se urca pe acoperiş **«pentru că eu, domnişoară, sînt specializat în lucrări la mare înălţime»**. Valerica ridică nervoasă din umeri: fusese atît de sigură că a găsit cartea care-i trebuia! **«Dar fireşte că aţi găsit-o! V-o cedez cu plăcere, eu am cam terminat, acum trec la discuri»**. Valerica îi mulţumi, întrebînd cît costă. **«N-o vînd, v-o împrumut pentru, să zicem, două luni»**. Valerica nu fu de acord: **«Şi dacă dispar cu ea?»**. **«Imposibil! E greu să scăpaţi de privirile mele! Nu v-am spus? Eu lucrez la mare înălţime: instalez firme luminoase! De acolo, de sus, văd tot oraşul, nu-mi scapă nimic!»**.

Aşa îl cunoscuse pe Geo. De atunci, ori de cîte ori făcea un drum mai lung prin oraş, era imposibil să nu-l vadă căţărat pe cine ştie ce bloc. Odată i-a aruncat de acolo un trandafir, altă dată o piuliţă cu două bilete de film... S-au împrietenit. Se plimbau, discutau despre gramatica limbii italiene. **«Un băiat extrem de serios, cred că asta ai constatat-o şi tu»**, spuse Valerica, şi Marius îşi stăpîni cu greu pofta de a-i rîde în nas. **Într-o sîmbătă seară**—suspină Valerica—**ne-am dus la Casa de cultură. Era un bal. Primul şi ultimul nostru bal... Eu fusesem cu ideea. Îmi place să dansez, dar probabil că am să regret toată viaţa această plăcere. După vreo jumătate de oră, m-am pomenit acolo cu... taică-meu. Agitat, furios, vine glonţ la noi.** La început, lui Geo nu i-a aruncat nici măcar o privire. S-a răstit la Valerica: **«Pleci imediat acasă! Nu admit să dansezi cu toţi derbedeii»**. Bineînţeles, Geo nu putea să tacă: **«Domnule vă rog să vă calmaţi! Poftiţi actele mele, sînt cutare, sînt electrician specialist...» «Vă ştiu eu pe ăştia scăpaţi de la şcoala de corecţie!»**. Băiatul a luptat din greu să-şi ţină firea, dar tatăl Valericăi — poate şi din pricină că nu mai ştia cum să termine discuţia — l-a jignit atît de groaznic încît pînă la urmă Geo a început să-i arunce şi el cuvinte destul de urîte, din ce în ce mai urîte... Scandalul a luat proporţii şi, în cele din urmă, Geo a fost dat afară din sală.

— De atunci nu ne-am mai întîlnit, oftă Valerica. Îl zăresc aproape în fiecare zi acolo, sus, la treburile lui, dar dacă se întîmplă să-şi dea seama că eu sînt, se preface că nu mă vede. E îngrozitor. A, dar să nu-ţi închipui că sînt îndrăgostită!

— Nu, doamne fereşte!

— Mi-e milă, asta e tot. I s-a făcut o nedreptate. Aş vrea să-i transmiţi că mi-e tare greu... nu, nici chiar aşa. Spune-i că îi cer **eu** iertare pentru purtarea tatii... Da, spune-i exact cuvintele astea! Şi mai spune-i, dar ştii, ca din partea ta: Ascultă, Geo, tu eşti băiat, nu ţi-e ruşine să-ţi ceară scuze o fată? Da. Pentru educaţia lui poţi să mai adaugi — iei şi tu, aşa, o mutră serioasă — că, în mod normal, cînd îţi place o fată nu dai bir cu fugiţii îndată ce tata se încruntă la tine. Ai să ţii minte toate astea? Ai să i le spui?

— Să zicem. Văd că am ajuns curierul inimilor!

— Prostule. se supără Valerica. N-ai înţeles nimic! Pur şi simplu, e vorba de faptul că un om suferă. Cît despre mine, eu nu contez; învăţ, îmi văd de treburile mele, mă distrez! Dar băiatul ăsta suferă!

Marius petrecu toată ora de geografie notîndu-şi în carneţelul «Operaţiunii Hercule», cu ajutorul alfabetului său secret, informaţiile primite de la Valerica.

La douăzeci de minute după încheierea cursurilor intra, întovărăşit de Prinţesă, în pasajul Luxor, unde stabiliseră întîlnirea cu Geo. Era 7 fără cinci, şi blondul trebuia să apară la 7 fix. Se făcu 7, se făcut 7 şi 10, apoi 7 şi 20, 7,30...

— Am spus eu că îşi bate joc! se înfurie Marius.

(Va urma)

MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • MOZAIC • M

Anecdote

- *Diogene se duse la o baie publică şi fiindcă apa nu era curată întrebă pe unul din băieşi:*
  — Unde te poţi spăla, plecînd de aici?

- *Se spune că Ludovic al XIV-lea nu purta niciodată mănuşi cînd se ducea la vînătoare, oricît de aspru ar fi fost gerul. În timpul unei vînători, doi ţărani s-au întîlnit cu el. Unul dintre ei îşi exprima mirarea că regele nu-şi apără mîinile contra frigului. Dar celălalt spuse:*
  — Nu te mira aşa, prietene, regele are întotdeauna mîinile în buzunarele noastre.

- *Sofocle, marele tragedian al Greciei antice, spunea într-o zi, într-un cerc de prieteni că trei versuri ale uneia din tragediile scrise de el îl costaseră trei zile de lucru.*
  — Trei zile, exclamă un poet mediocru, în intervalul acesta aş fi făcut o sută.
  — Da, răspunse Sofocle, dar ele n-ar fi dăinuit nici trei zile.

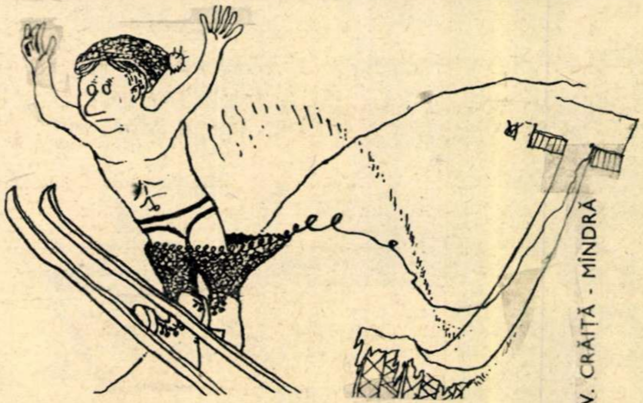

V. CRĂIŢĂ - MÎNDRĂ

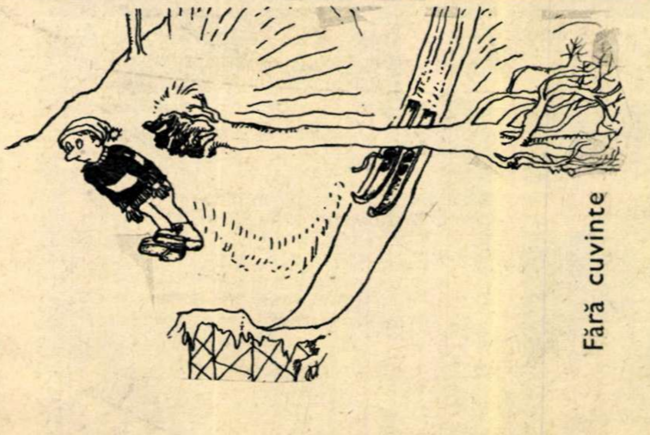

Fără cuvinte

Urmăriţi în «CUTEZĂTORII» nr. 9: Ancheta concurs de muzică uşoară «CUTEZĂTORII» şi «CERBUL DE AUR».

A apărut
«RACHETA CUTEZĂTORILOR» nr. 2
Număr special dedicat cunoasterii
ATOMULUI
Dr. Electronicus în lumea atomului
Soare din apa mării
Capitala atomului românesc
Asaltul imposibilului: TOKAMAK
Atomul la lucru

În alte pagini:
Galeria cosmonauţilor
Construcţii, modelism, jocuri
Microenciclopedie
Aventurile echipajului Minitehnicus
24 de pagini în culori

ÎN GHIOZDANUL FIECĂRUI CUTEZĂTOR
«RACHETA CUTEZĂTORILOR»

Nici un elev fără revista
CUTEZĂTORII
Apare săptămînal, în fiecare joi.
Abonamentele se fac la oficiile P.T.T.R, prin poştaşi şi prin difuzorii voluntari din şcoli.

DIAMANTELE NEGRE

Scenariu: AUREL WEISS **Ilustrații: NICU RUSSU**

4

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: INTRIGAȚI DE TABU-
EXISTENT ÎN CEEA CE PRIVEȘTE VULCANUL RORA ȘI GOLFUL TA
DINU ȘI ANCA HOTĂRĂSC SĂ EXPLOREZE PE ASCUNS ACES
ZONE.

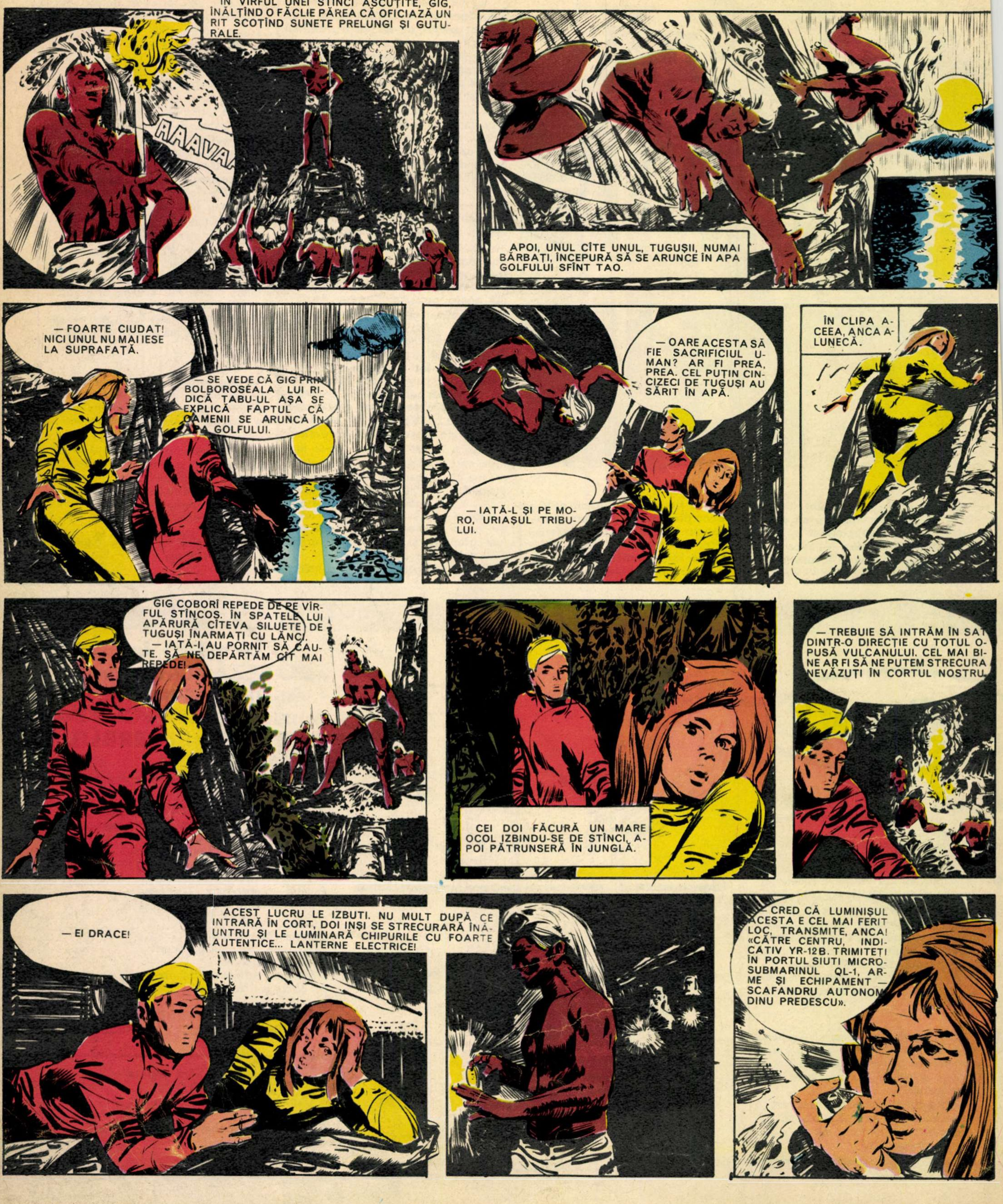
ÎN VÎRFUL UNEI STÎNCI ASCUȚITE, GIG, ÎNĂLȚÎND O FĂCLIE PĂREA CĂ OFICIAZĂ UN RIT SCOȚÎND SUNETE PRELUNGI ȘI GUTURALE.
RAAAVAA
APOI, UNUL CÎTE UNUL, TUGUȘII, NUMAI BĂRBAȚI, ÎNCEPURĂ SĂ SE ARUNCE ÎN APA GOLFULUI SFÎNT TAO.
— FOARTE CIUDAT! NICI UNUL NU MAI IESE LA SUPRAFAȚĂ.
— SE VEDE CĂ GIG PRIN BOLBOROSEALA LUI RIDICĂ TABU-UL AȘA SE EXPLICĂ FAPTUL CĂ OAMENII SE ARUNCĂ ÎN APA GOLFULUI.
— OARE ACESTA SĂ FIE SACRIFICIUL UMAN? AR FI PREA, PREA. CEL PUȚIN CINCIZECI DE TUGUȘI AU SĂRIT ÎN APĂ.
— IATĂ-L ȘI PE MORO, URIAȘUL TRIBULUI.
ÎN CLIPA ACEEA, ANCA ALUNECĂ.
GIG COBORÎ REPEDE DE PE VÎRFUL STÎNCOS. ÎN SPATELE LUI APĂRURĂ CÎTEVA SILUETE DE TUGUȘI ÎNARMAȚI CU LĂNCI.
— IATĂ-I, AU PORNIT SĂ CAUTE. SĂ NE DEPĂRTĂM CÎT MAI REPEDE!
CEI DOI FĂCURĂ UN MARE OCOL IZBINDU-SE DE STÎNCI, APOI PĂTRUNSERĂ ÎN JUNGLĂ.
— TREBUIE SĂ INTRĂM ÎN SAT DINTR-O DIRECȚIE CU TOTUL OPUSĂ VULCANULUI. CEL MAI BINE AR FI SĂ NE PUTEM STRECURA NEVĂZUȚI ÎN CORTUL NOSTRU.
— EI DRACE!
ACEST LUCRU LE IZBUTI. NU MULT DUPĂ CE INTRARĂ ÎN CORT, DOI INȘI SE STRECURARĂ ÎNĂUNTRU ȘI LE LUMINARĂ CHIPURILE CU FOARTE AUTENTICE... LANTERNE ELECTRICE!
— CRED CĂ LUMINIȘUL ACESTA E CEL MAI FERIT LOC, TRANSMITE, ANCA! «CĂTRE CENTRU, INDICATIV YR-12B. TRIMITEȚI ÎN PORTUL SIUTI MICROSUBMARINUL QL-1, ARME ȘI ECHIPAMENT — SCAFANDRU AUTONOM DINU PREDESCU».

(Va urma)

SURPRIZA CONCURSULUI
● «CE ȘTIȚI DESPRE PICTURĂ?»

TOȚI PARTICIPANȚII, LA TOATE SERIILE, CARE VOR RĂSPUNDE ÎN ÎNTREGIME ȘI CORECT LA ÎNTREBĂRILE DE PE CUPOANE, VOR PARTICIPA ÎN FINAL LA TRAGEREA LA SORȚI PENTRU OBȚINEREA MARELUI PREMIU AL CONCURSULUI: UN MAGNETOFON!

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

9
JOI, 26 FEBRUARIE 1970, ANUL IV
(127)

Din sumar

UN LOC LIBER INTR-O BANCĂ PAG 4-5

Atelierul literar PAG 7

NOTE DE CĂLĂTORIE DIN **IUGOSLAVIA** DE VICTOR BÎRLĂDEANU PAG 8-9

AVENTURILE LUI CRĂIȚĂ PAG 15

În pragul primăverii, un mărțișor cutezător pentru toți cititorii noștri!

Foto: Gheorghe CUCU

a
9
ACTUALITĂȚI CUTEZĂTORII

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

În curînd pe vechile ziduri brașovene vor înflori din nou luminile tinerești ale «Cerbului de aur». Cîteva seri de-a rîndul ecranul opalin al televizoarelor ne va reuni pentru a admira ce are mai izbutit muzica ușoară a lumii. Revista noastră se pregătește și ea să reîntîlnească Brașovul, dornică să oglindească în paginile sale competiția de la poalele Tîmpei.

În acest context, sosirea la redacție a unei scrisori prin care o corespondentă ne cere cîteva relații din sfera muzicii ușoare ține mai curînd de domeniul banalului. Nimic deosebit, într-adevăr, în dorința elevei M.B. din București de a obține textul original al melodiei «Congratulations» ori adresa formației «The Beatles».

Cum se face totuși că epistola expediată de M.B. a ajuns să stea la baza unei Scrisori a săptămînii? Meritul aparține în întregime corespondentei. Mai precis, ortografiei sale.

Dragi cutezători, mă adresez vouă pentru că sînt foarte îngrijorat. Mă întreb, de pildă, cum va suna pe englezește, în gura lui M.B., cîntecul amintit de ea pe românește sub titlul «Filicitări»? Și ce corespondență va purta fetița noastră cu o formație al cărei nume îl scrie... «Zăbităls»?! Parcă-l văd pe unul dintre pletoșii membri ai reputatei orchestre primind plicul sosit din România, citind cu nedumerire numele formației sale și înapoindu-l poștașului cu o ridicare din umeri...

La drept vorbind însă nu eșecul corespondenței dintre M.B. și «The Beatles» mă neliniștește, ci gîndul că cititoarea noastră își imaginează că o cultură se poate face după ureche. Nici măcar într-un domeniu atît de puțin scorțos ca muzica ușoară, urechea nu înlocuiește pregătirea serioasă, lectura atentă, curiozitatea vie și grija de a o satisface de la izvoare de încredere.

Dragă M.B., dacă-ți place muzica prezentată de «The Beatles», exprimă-ți entuziasmul învățînd corect cel puțin numele formației. Înainte de toate însă, chiar înainte de a obține textul cîntecului «Congratulations», învață să-i scrii titlul în românește. Nu de alta, dar s-ar putea să te corecteze chiar preferatul tău Cliff Richard, care, după succesul obținut anul trecut la Brașov, nu se poate să nu cunoască în traducere românească titlul cîntecului care i-a adus atîta glorie.

H. Aramo

CROMOSCON — așa se numește aparatul din imagine, folosit în laboratorul de medicină nucleară din cadrul Institutului «Gh. Lupu» din București. Avînd aplicații practice, îndeosebi în stabilirea diagnosticelor, cercetătorii — făcînd investigații în organismul uman — obțin cu acest modern aparat imagini în culori, televizate.

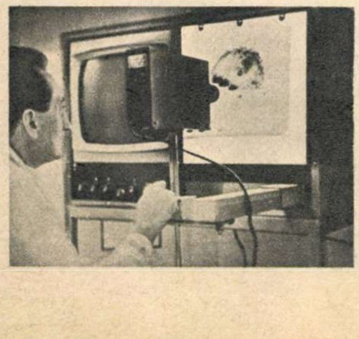

PAGINI DE ISTORIE: PRIMĂVARĂ FIERBINTE - 1945

CU 25 DE ANI ÎN URMĂ, ÎN FEBRUARIE — MARTIE, OAMENII MUNCII DE LA ORAȘE ȘI SATE, LA CHEMAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN, SE AFLAU ANGAJAȚI ÎNTR-O ÎNFLĂCĂRATĂ ACTIVITATE POLITICĂ, ÎNTR-O ÎNVERȘUNATĂ LUPTĂ ÎMPOTRIVA CLASELOR EXPLOATATOARE, PENTRU INSTAURAREA UNUI GUVERN DEMOCRATIC, CAPABIL SĂ-I REPREZINTE ȘI SĂ ÎNFĂPTUIASCĂ PROGRAMUL ÎNSUFLEȚITOR AL REVOLUȚIEI POPULARE.

MĂRTURIE ACELOR VREMURI DE NEUITAT STAU, CA O LECȚIE MEREU VIE DE ISTORIE, NUMEROASE EXPONATE AFLATE LA MUZEUL DE ISTORIE A PARTIDULUI COMUNIST, A MIȘCĂRII REVOLUȚIONARE ȘI DEMOCRATICE DIN ROMÂNIA, ÎNTR-O SALĂ SPECIAL DESTINATĂ EVOCĂRII EVENIMENTELOR DIN FEBRUARIE-MARTIE 1945.

CU LUPA PE URMELE SECOLELOR?

DA!

SPUN Cutezătorii

Muzeul republican de artă, situat în București, e renumit. Sute de mii de oameni se perindă prin sălile moderne. dotate cu aparatură specială, care menține condiții adecvate de lumină, aer, umiditate, în măsură să contribuie la o bună vizionare și la conservarea operelor de artă. Dar unele din aceste lucrări sînt foarte vechi, de secole, și nu s-au bucurat de-a lungul vremurilor de aceeași grijă ca acum, încît s-au deteriorat. S-a creat însă în cadrul muzeului o secție de restaurare, cu opt ateliere, pe ramuri de artă. Cu lupa și instrumente deosebit de fine, specialiștii de aici cercetează cu mare atenție operele de artă respective, înlătură stricăciunile, redîndu-le strălucirea originală. Ei folosesc, bunăoară, la picturile pe lemn, lămpi cu raze ultraroșii, impregnînd picturile cu ceară și rășini naturale, protectoare.

O activitate care cere nu numai pricepere, dar și multă răbdare. Astfel, la o broderie orientală, cu țesătura și coloritul desenelor degradate (din galeria universală), s-a lucrat 240 de zile.

CA-LEN-DAR

FEBRUARIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	

● 27 FEBRUARIE 1970

— se împlinesc 50 de ani de la moartea lui Alexandru Xenopol, cărturar român, istoric și filozof de faimă mondială (n. 1847). A fost profesor universitar la Iași, membru al Academiei române, profesor onorific la Universitatea Sorbona din Paris. Studiile sale de istorie și filozofie au avut un larg răsunet european și se caracterizează printr-o vastă informație și printr-o atenție deosebită acordată aspectelor sociale și economice. Lucrarea sa «Istoria românilor din Dacia Traiană», apărută în 14 volume, este o operă de mari proporții, care demonstrează capacitatea de om de știință a autorului.

● 28 FEBRUARIE 1970

— se împlinesc 35 de ani de la moartea lui Anastase Simu, prestigios colecționar de artă (n. 1854). Om de cultură, cu studii de specialitate, el a fundat în anul 1910 Muzeul Simu, cu o colecție bogată de opere de artă românească și străină, pe care în anul 1927 a donat-o statului.

● 5 MARTIE 1970

— se împlinesc 10 ani de la moartea lui Asztalos István, scriitor de limbă maghiară din țara noastră. El a condus timp de mai mulți ani revista pentru copii, de la Cluj, «Napsugár» (Rază de soare) și este autorul a nenumărate povestiri pentru cei mici, în care a surprins cu multă autenticitate universul copilăriei.

COPII CU CARE NE MÎNDRIM

● Ștefan Pohl, Iosif Kumher, Walter Ernst, Walter Csunderlik, Helmut Csunderlik, Tiberiu Lachstädter, Oskar Maushammer și Günter Riedel, elevi în clasele a III-a și a IV-a de la Școala generală nr. 3, Oravița, secția germană, dînd dovadă de pricepere și curaj au stins un incendiu, care amenința să se extindă în pădurea din apropierea localității Steierdorf.

8 pionieri — 8 purtători ai insignei «Cutezătorul»!

● «În seara aceea, în fața școlii noastre, grupa școlară de circulație se afla la post. De serviciu: Ioana Beruciu și Nicolae Bărbulescu. Deodată, un țipăt. Cei doi au alergat spre stația autobuzului 33, de unde se auzeau strigăte. O femeie în vîrstă alunecase de pe scara autobuzului. Rana de la cap cerea o intervenție urgentă. Cei doi, care vegheau la buna desfășurare a circulației, au înlăturat aglomerația care se ivise și au oprit o mașină care a transportat accidentata la spital. Pentru fapta lor, au fost răsplătiți cu mulțumiri din partea familiei celei care fusese salvată, cu felicitări din partea noastră». Ne scrie elevul Andrei Zincă de la Școala generală nr. 24 din București, colegul celor doi.

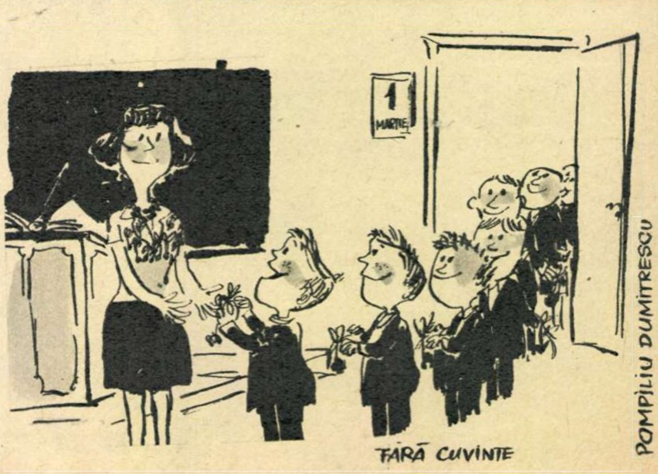

FĂRĂ CUVINTE

POMPILIU DUMITRESCU

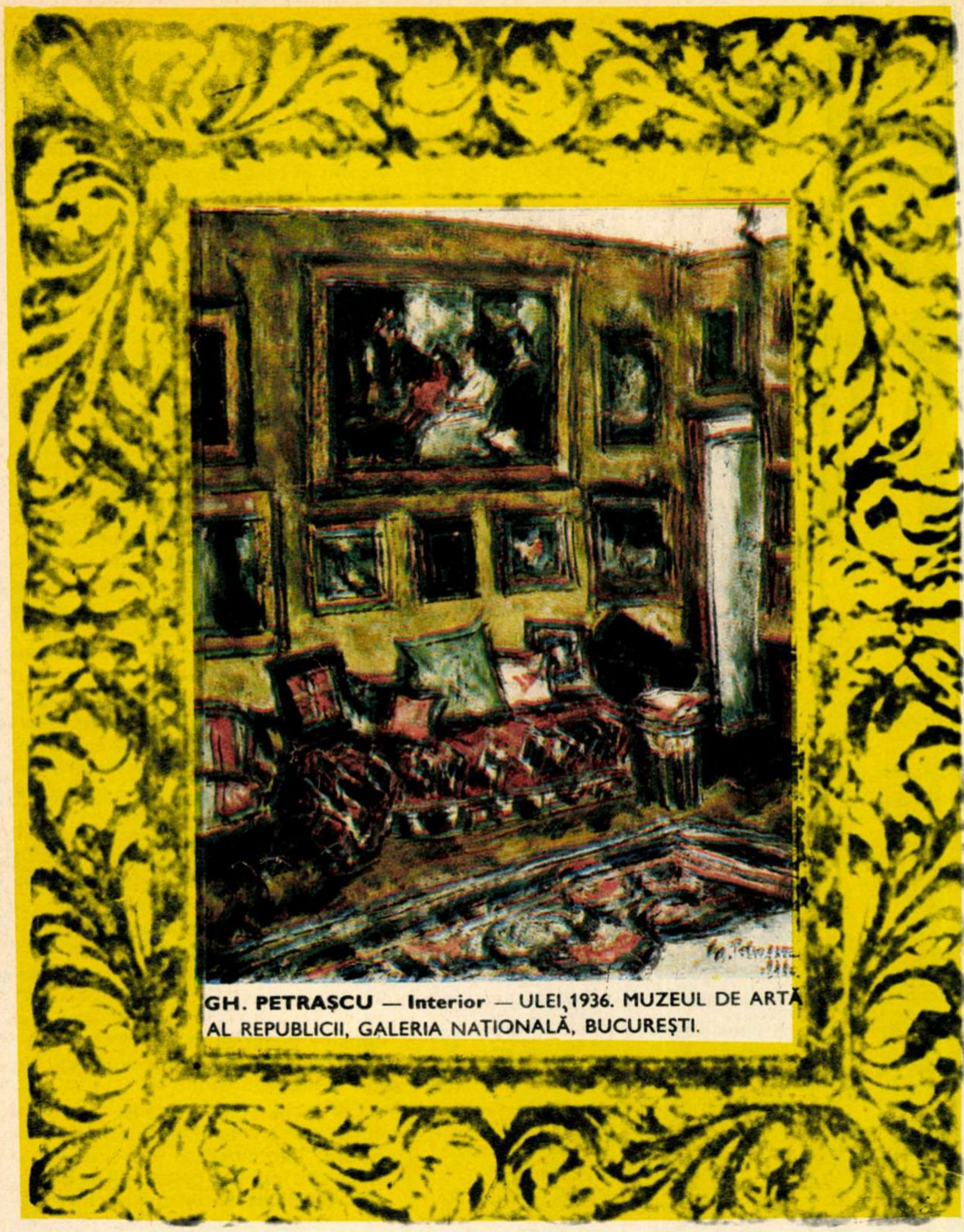

GH. PETRAȘCU — **Interior** — ULEI, 1936. MUZEUL DE ARTĂ AL REPUBLICII, GALERIA NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

CUPO
6

1. Numiți un oraș italian în care
trașcu a poposit de șapte ori, realizin
de acolo numeroase peisaje.

2. Descrieți (într-o singură pagină de caiet) cum este pictat, ce reprezintă și ce evocă tabloul alăturat.

Cu acest număr se încheie seria I a concursului. Urmează seria a II-a. **Vă reamintim ce aveți de făcut:** Toate cupoanele seriei I (de la 1 la 6) vor fi lipite pe o foaie de hîrtie pe care ați trecut numele și prenumele, adresa completă, clasa și școala. Trimiteți cele 6 cupoane și răspunsurile, în maximum 5 zile după apariția cuponului nr. 6 (data poștei), într-un plic pe care ați scris adresa redacției: **Casa Scînteii, Revista Cutezătorii, București I**, cu mențiunea: **Pentru concursul «Ce știți despre pictură?»**

Criticul
de artă
HORIA HORȘIA
prezintă
ALBUMUL DE
ARTĂ
Cutezătorii

Petrașcu

(1872-1949)

«În oricare din aceste încăperi — spunea profesorul George Oprescu referindu-se la interioarele **lui Petrașcu — ți-ar plăcea să trăiești și să visezi». Indiferent de genul abordat — peisaj, portret, flori, natură moartă, interior etc. — fiecare tablou de Petrașcu îți comunică aceeași bucurie de a trăi. Pictor profund realist, a îndrăgit oamenii, natura, obiectele din jurul nostru și a știut să le redea în pictură cu plasticitate (respectînd volumul, tridimensionalitatea) și cu autenticitate (respectînd trăsăturile esențiale ale fiecărui obiect pus de pictor în valoare). A folosit de obicei o pastă densă, adecvată redării materiei. Prin felul de a folosi culoarea, care reprezintă pentru Petrașcu deopotrivă materia obiectului pictat și lumina acestuia, artistul a obținut străluciri nebănuite, de pietre prețioase sau de smalțuri, ca în ceramica noastră populară. Fără a expune o narațiune, fiecare tablou exprimă concentrat o biografie: a unui om, a unui loc, a unui obiect.**

Petrașcu a călătorit mult — în Franța, Italia, Spania etc. —, dar a rămas totdeauna credincios peisajului patriei și școlii românești de pictură, continuînd tradiția lui Grigorescu, Andreescu, Luchian. Și așa cum Luchian a spus despre sine că este «un zugrav», Petrașcu și-a intitulat un autoportret Badea Gheorghe, pictorul.

Iarna pădurii

În lacuri lucii, peștii
au adormit demult
iar urșii de prin scorburi
în mușchi s-au prefăcut
pe cînd, tăcuți, copacii
bărbi albe, lungi, își pun
de parcă-ntreg pămîntul
visează că-i bătrîn;
și-n liniștea deplină
înalți, ascultă cerbii
s-audă sub zăpadă
cum crește firul ierbii.

VALERIU PANTAZI

DE LA
COMUNIȘTI
ÎNVĂȚĂM
CUTEZANȚA

CEA MAI AUTENTICĂ BUCURIE

Ne aflăm în fața unor lăzi cu struguri albi, grei de lumină.

Se înserase, însă boabele mari, prelungi, cu pielița netedă, luceau și îți dădeau așa, nu știu cum, un sentiment curios: poate că, într-adevăr, din mărgelele lunguiețe și dulci izbucneau fascicule din energia solară adunată cu răbdare o vară întreagă pe dealurile Tîmboieștilor.

— Îi trimitem la un concurs, ne-a spus atunci, fără nici o introducere, inginerul Ion Davidoiu.

Propoziția asta a fost punctul de început al unor confesiuni care au ocupat orele acelei seri...

Ion Davidoiu, cu diploma de inginer în buzunar, a sosit la Tîmboiești-Vrancea într-o seară de iarnă, cu ger și zăpadă. În clipa aceea, nu știa exact ce avea să facă în comună.

— Ce a urmat apoi?

Ani de bucurii și zbateri, dominate de ambiții pentru a izbuti.

— Una din primele încercări a fost aceea cu urcarea apei pe deal, ne-a spus inginerul.

Observase zile în șir convoaiele cu căruțe ce urcau vara spre vii, cu butoaiele cu apă.

«Oare să nu fie nici o soluție?» se frămînta el.

«Cum să urci apa la 200 de metri înălțime?!» spunea cîte unul, cu îndoială.

Ion Davidoiu, inginerul, trebuia să încerce. La urma urmei, dealul săcătuit, aproape sterp în vreme de secetă, merita o soartă mai bună. Nu s-a dat bătut și... A căutat un sistem de irigare a viei în acea zonă și, după multe încercări, a izbutit. Soarele a adunat și aici abundență de lumină în dulceața strugurilor.

Un fapt ce dă dimensiunile exacte muncii tuturor cooperatorilor din Tîmboiești, care au în fruntea lor un tînăr comunist bine pregătit, inimos, cu o imensă dragoste față de profesie. Un om care vrea să facă mult să-și merite titlul pe care îl are, să ramburseze astfel «investițiile» sociale ce s-au făcut cu el în anii de învățătură.

— Dacă ar fi să numiți cea mai autentică bucurie a dumneavoastră, la care v-ați opri? am întrebat.

— Sînt îndrăgostit de profesia mea, de horticultură. Nu știu dacă există altceva care să-ți ofere o asemenea satisfacție.

Afirmația simplă are o acoperire faptică deosebită. Strădaniile acestui inginer sînt integrate firesc în fluxul muncii din întreaga comună.

ILIE TĂNĂSACHE

UN LOC LIBER INTR-O BANCĂ

FOTOGRAFII DE
GRIGORE PREPELIȚĂ

Ne intîlnim, stimați cititori, în fiecare săptămînă. Stăm de vorbă despre întîmplări obișnuite, despre școală, despre sport, despre literatură. Desenăm caroserii pentru «Salonul automobilistic», aflăm, împreună cu Olguța, tot felul de năzdrăvănii ale copiilor, călătorim în «Excursii pe glob» prin junglă și printre eschimoși și, adesea, pornim noi înșine în mari expediții — «Expedițiile Cutezătorii», bineînțeles.

Astăzi însă nu va fi vorba despre o întîmplare obișnuită. Nici veselă. Nici aventuroasă. Vă vom povesti un lucru trist. O facem cu inima strînsă, dar nu renunțăm: **acest lucru trebuie cunoscut pentru ca el să nu se mai petreacă niciodată, nicăieri.**

Despre ce e vorba?

Închipuiți-vă o școală — cum e, de exemplu, școala voastră. Sînteți prieteni, vă cunoașteți de ani de zile, nimic nu pare surprinzător, imprevizibil. Marile probleme sînt o notă bună, un meci cîștigat, o victorie la concursul artistic. Uneori, dirigintele vă propune să discutați despre prietenie, despre spiritul de colectiv, despre răspunderea vîrstei. Voi spuneți «De ce nu?». Totul pare binecunoscut, chiar banal! Ce, noi nu sîntem prieteni, nu ne ajutăm între noi? Probabil că aveți dreptate!

Așa și-au spus desigur, adeseori, și cei șase băieți (trei din clasa a 7-a și trei din clasa a 8-a) de la Școala generală din satul Fișici, comuna Bozioru, județul Buzău. Deși e vorba de un sat destul de mic (însăși clădirea școlii e izolată), așezat între dealuri pe care călătorul anevoie le străbate în anotimpurile ploioase, elevii își desfășoară în chip obișnuit viața școlară. Ei vin în fiecare dimineață, din șase sate, urcînd și coborînd cale de kilometri, și cu toate acestea absențele și întîrzierile sînt mult mai rare decît la unele școli orășenești, unde copiii nu au de parcurs decît cîteva sute de metri pe drum bine pietruit sau asfaltat...

Elevii din Fișici sînt disciplinați: aproape toți au nota 10 la purtare. Învață bine (unii dintre ei, ca Gheorghe Ilie dintr-a 8-a sînt eminenți) joacă cu plăcere volei și fotbal, au o echipă de teatru care prezintă cu succes sceneta umoristică «Pașaport pentru trimestrul III». Printre ei se află și un sculptor talentat, Gheorghe Mocanu dintr-a 6-a (cineva din activul pionieresc ar putea să inițieze o mică expoziție cu lucrările acestuia, sugerăm noi).

Mai presus de toate, însă, acești copii își cunosc foarte bine dealurile și văile natale, pîraiele și pădurile pe care le străbat în drum spre școală sau la joacă.

Ni s-a povestit, de pildă, cum, într-o zi, mergînd de la școală spre casă, un grup de școlari s-a pomenit în fața unui rîu ale cărui ape învolburate din cauza ploii deveniseră amenințătoare. Vrînd să-și dovedească vitejia, cei mai mici s-au repezit să le înfrunte. Dar cu ei erau și elevi din clasele mai mari. I-au strîns pe «viteji» la un adăpost, au așteptat împreună să treacă ploaia, apele au scăzut și astfel primejdia a fost ocolită.

Se află printre copiii de pe aceste meleaguri un băiat dintr-a VIII-a fiu de pădurar: nu și-ar pierde prezența de spirit nici dacă s-ar întîlni față-n față cu un urs!

Și totuși, odată și-a pierdut prezența de spirit... Și, din păcate, nu numai el și, din nefericire, tocmai atunci cînd ar fi fost obligați în cel mai înalt grad să JUDECE.

Iată-i, așadar, pe cei șase.

Sînt veseli, bucuroși: e în ajunul Anului Nou 1970, și au format o ceată de colindători. Sandu Moise a pregătit un buhai strașnic, dar mai are încă o bucurie: tatăl său i-a cumpărat chiar azi o pereche de ghete noi, pe semne ca să aibă ce «strica» pe drumul lung pe care și-l propuseseră în vederea plugușorului. Voiau să colinde prin toate satele înconjurătoare!

31 Decembrie. S-au sculat dis-de-dimineață și sînt atît de nerăbdători să pornească încît nici **nu mănîncă.**

Vremea e rece, dealurile sînt acoperite de zăpadă. În afară de ei, nici țipenie de om. Cei șase merg însă cu inima ușoară: aceste drumuri lungi le sînt binecunoscute și apoi cine nu cunoaște voioșia care domnește într-un grup de colindători? Se hîrjonesc pe dealuri, transpiră, buhaiul e greu, dar nu le pasă.

Ici colo, cîte o casă la care se opresc, rostind tradiționalele urări. Primesc, ca răsplată, vorbe bune și, desigur, bani.

La un moment dat — ni s-a spus — se opresc la casa unui gospodar din satul Nucu. E o rudă a unuia dintre ei și de aceea ospitalitatea se îndreaptă în primul rînd către el. Așadar, e poftit în casă, să guste din bucatele gazdei, în timp ce restul grupului de colindători cîntă cu entuziasm afară, la fereastră... Dar nici ei nu sînt uitați! După ce au terminat, gospodarul îi servește **cu țuică.** Copiii se codesc dar, în cele din urmă, ca să arate că sînt bărbați, golesc ceșcuțele.

Și pornesc mai departe spre satul Găvanele, dar nu pe drumul obișnuit, ci pe scurtătură, ca să ajungă mai repede. Din nou veselie — chiar sporită — dar deodată Sandu Moise **începe să mănînce zăpadă. «Ce-i cu tine, ești nebun? Nu știi că e nesănătos să mănînci zăpadă?» îl întreabă unul. «Mi-e rău»,** spune Sandu Moise. Într-adevăr, arată slăbit, obosit, abia se mai ține pe picioare. Atunci se așeză cu toții pe zăpadă. Cînd să se scoale și să pornească mai departe, Sandu Moise spune că nu poate să meargă.

Așa a început **împrejurarea** care trebuia să fie o încercare a adevăratei prietenii, a spiritului de întrajutorare, calități despre care discutaseră de atîtea ori în anii de școală și despre care credeau că știu totul.

— Ce facem, pornim mai departe?

Sandu Moise nu dă semne că s-ar simți mai bine. Totuși spune că ei să plece.

Patru din băieți și pornesc. Unul mai rămîne încă lîngă el, să-l ajute. După un timp, îi ajunge din urmă pe cei patru, spunîndu-le că Sandu Moise se simte mai bine. S-a ridicat și i-a spus că poate să se descurce singur: se va duce acasă sau la o rudă dintr-un sat apropiat.

Cei cinci străbat satele, colindînd după obiceiurile știute. Orele trec. **Seara,** întorcîndu-se în Scăieni, acasă, sînt întrebați de părinții lui Sandu Moise: «**Băiatul nostru nu e cu voi?!**» Buimăciți, cei cinci povestesc întîmplările zilei, mirîndu-se că Sandu nu a ajuns pînă acum acasă. Părinții pornesc îndată, refăcînd drumul de dimineață al celor șase... și găsesc trupul neînsuflețit al lui Sandu Moise în apropierea locului de unde cei cinci îl părăsiseră «că se simțea mai bine și zicea că poate să se descurce singur».

Ce s-o fi întîmplat în orele acelea de

«Să învețe toți copiii. Să se gîndească la grija pe care trebuie s-o aibă unul față de altul. Chiar străini să fie, și tot trebuie să sară atunci cînd un alt copil e în pericol»

singurătate ale băiatului măcinat de suferință? Nu știm. Și nu știm nici cum cinci băieți de 14—15 ani au putut să-l lase singur în cîmp, luîndu-se după simpla lui afirmație că **«lăsați, mă descurc eu»**.

De altfel e foarte greu să reconstituim ultimul lui dialog cu acești «prieteni» și mai ales cu ultimul coleg care l-a văzut, după cum ne e imposibil să ne explicăm următorul fapt. Ajungînd în satul Găvanele, ei s-au întîlnit cu un alt grup de colindători — printre care Viorel Silvestru — cărora le-au spus: **«Cu noi era și Sandu Moise, dar i s-a făcut rău... și a rămas pe deal zicînd că se duce el acasă»**. Mai lucid, acest Viorel Silvestru s-a adresat primului gospodar întîlnit în cale, un om în vîrstă, căruia i-a spus ceea ce aflase. Se pare că acest om s-a dus să vadă despre ce e vorba, dar că zărindu-l pe Sandu Moise, nemișcat, la pămînt, n-a îndrăznit să se apropie. Nu știm dacă era prea tîrziu sau dacă încă se mai putea face ceva pentru salvarea lui.

În concluzie: cinci băieți triști, o familie îndurerată și o clasă cu un loc liber în banca a treia, lîngă fereastră...

*

Am stat de vorbă și cu tatăl băiatului, tovarășul Gheorghe Moise. Ne-a impresionat stăpînirea de sine și înțelepciunea acestui om simplu, care, deși cu ochii umezi, a găsit puterea de-a ne spune: **«Să scrieți toate acestea în revistă. Să învețe toți copiii. Să se gîndească la grija pe care trebuie s-o aibă unul față de altul. Chiar străini să fie, și tot trebuie să sară atunci cînd un alt copil e în pericol.»**

Este exact scopul în vederea căruia ne-am hotărît să publicăm acest articol. Firește, a fost o întîmplare care se petrece foarte rar. Dar n-ar trebui să se întîmple NICIODATĂ.

E vorba de faptul că trebuie să fim cu toții, chiar de la vîrsta copilăriei, cît mai atenți în diferitele împrejurări ale vieții, cît mai sensibili față de ceea ce se întîmplă cu cei din jurul nostru.

Desigur, dacă ar fi bănuit ce întorsătură vor lua lucrurile, și cei cinci băieți ar fi chibzuit mai mult. A chibzui, a cumpăni bine în orice situație, a prevedea urmările unui fapt în aparență neînsemnat, a acționa cu promptitudine în orice împrejurare, iată ce trebuie să învățați cu toții din această întîmplare.

Sîntem siguri, dragi cititori, că voi înșivă cunoașteți împrejurări al căror deznodămînt a fost altul, în care răspunderea, prezența de spirit, devotamentul față de cel aflat în dificultate a acționat exact atunci cînd a fost nevoie. Ar fi bine, copii, să ne scrieți despre ele. Publicarea lor ar fi un lucru folositor, plin de învățăminte.

OVIDIU ZOTTA
PETRE GHELMEZ

1. La ...concurență cu corespondentul nostru Mircea Plîngău, fotoreporterul Grigore Prepeliță le-a surprins și el pe «gențiane», «împovărate» de distincții și premii și mai bucuroase decît oricînd.

IZBÎNDA „GENȚIANELOR“

INTERVIU
CU FOTOGRAFII DE ELEVUL
MIRCEA PLÎNGĂU,
ȘCOALA GENERALĂ
NR. 4, PITEȘTI

Alături de gingașia naturii se adaugă frumusețea sclipitoare a medaliilor de argint.

Bucuria «înflorește» pe fețele «gențianelor».

Una din tinerele soliste care au evoluat în cadrul programului artistic.

Căpitanul echipajului «Gențiana» primind diploma și medalia.

Miercuri, 11 februarie a.c., a avut loc la Pitești, în sala «Casei Armatei», solemnitatea înmînării trofeului «Cortul de mătase» acordat de către revista «Cutezătorii» echipajului «Gențiana»)* de la Școala generală nr. 1, participant la concursul «Expedițiile Cutezătorii».

Cei peste 200 de suporteri prezenți în sală au aplaudat cu căldură succesul «gențianelor». Cu acest prilej am solicitat un interviu tovarășului comandant Constantin Popescu și cîtorva din membrele echipajului.

REP. Tovarășe comandant, pe cititorii noștri i-ar interesa cum ați reușit să obțineți acest important trofeu cu un echipaj alcătuit numai din fete și parcurgînd un traseu atît de dificil?

P.C. Da! Pentru constituirea echipajului ne-am pregătit timp îndelungat. Am făcut o serie de excursii, de selecție și de antrenament, după care am hotărît componentele echipajului «Gențiana». Și am făcut o selecție inspirată.

REP. Cînd ați pornit cu expediția mai aveați vreo rezervă în privința comportării fragedelor gențiene pe dificilele poteci ale Făgărașilor?

P.C. E foarte greu de răspuns... Să fiu sincer, la început, am avut o fărîmă de îndoială, dar cu cît mergeam mai mult pe cărările expediției îmi dădeam seama că acest grup de fete poate întrece chiar agerimea... băieților.

REP. Și acum o întrebare clasică: Ce planuri aveți pentru viitor?

P.C. La o întrebare clasică, un răspuns clasic. Pentru viitor sperăm la mai mult.

REP. Vă mulțumesc, pentru amabilitate!

Am adresat apoi cîteva întrebări tinerelor expediționare.

Prima interlocutoare este cea mai mică dintre «gențiene»: **CARMEN CINCU,** în vîrstă de 12 ani.

REP. Fiind cea mai mică din întreg corpul expediționar, te-ai simțit vreodată măcar în afara cercului celorlalte colege ale tale?

CARMEN C. Nu, niciodată! Din contră, fiind cea mai mică, întreaga atenție a colegelor mele s-a îndreptat spre mine și întotdeauna am fost înconjurată cu multă dragoste.

Am adresat o întrebare căpitanului echipajului «Gențiana», **ELENA RUXANDRA:**

REP. Ai avut sarcina să fii căpitanul. Ți s-a întîmplat vreodată să ai greutăți în conducerea echipajului?

E.R. E adevărat că a fost o sarcină destul de dificilă, dar cele nouă colege și cu mine am format un tot întocmai ca... petalele «Gențianei».

Și o ultimă întrebare adresată meteorologului echipajului, **MIHAELA URSU:**

REP. Expediția «Gențiana» a avut de înfruntat adeseori intemperiile vremii. S-a întîmplat adeseori ca prevederile tale să nu se adeverească?

M.U. E foarte greu de răspuns. Totuși de cele mai multe ori prevederile mele s-au adeverit, dar au fost și unele neconcordanțe între prevederile mele și... natură. Îmi pare rău că n-am putut prevedea timpul înainte de... plecare în expediție.

Am mulțumit amabilelor «gențiene», le-am urat succes la examene, și am urmărit în continuare programul prezentat tot de talentatele fete ale echipajului «Gențiana».

---

*) *Gențianele sînt plante floricole alpine, care cresc pe pantele munților bogate în humus.*

LENIN

1870
1970

CUM ÎNVĂȚA *Lenin*

La școală Lenin învăța foarte bine, excelent chiar. A absolvit liceul cu medalie de aur.

Desigur, și studiile superioare le-ar fi terminat la fel de strălucit. Dar conducerea de pe atunci a universității l-a eliminat din cauză că era revoluționar. Revoluționarii sub regimul țarist nu erau admiși în nici o instituție de învățămînt. Așa că și pe Lenin l-au dat afară din facultate. Altul în locul lui, ar fi rămas fără studii superioare. Lenin însă n-a acceptat acest lucru. El i-a spus mamei sale:

— O să mă pregătesc singur; apoi o să dau examen pentru toți patru anii deodată.

Timpul s-a scurs. Au trecut doi ani de la exmatriculare.

În sfîrșit, Lenin face o cerere către ministru. Cerea să fie examinat din toate materiile celor patru ani ai universității.

Nimeni nu știe ce-a gîndit ministrul. Probabil era convins că Lenin n-o să facă față unui examen.

Iar atunci Lenin a început să învețe din răsputeri. Stătea zile întregi aplecat deasupra cărților, citea, scria, învăța limbi străine, traducea.

Pe timpul verii și-a amenajat o «baie» în grădină, lîngă o alee îngustă de tei. A bătut niște țăruși în pămînt, improvizîndu-și o masă și-o laviță. În fiecare dimineață venea aici, unde rămînea să studieze, într-o deplină singurătate, pînă la prînz.

După ce se odihnea și făcea o baie, se apuca iar de studiu. Din nou muncea trei-patru ore.

Seara, după o scurtă plimbare și altă baie, putea fi văzut iarăși cufundat în lectură. Ai lui se mirau cum poate să învețe atît de mult. Le era teamă chiar să nu se îmbolnăvească.

Dar Lenin îi liniștea:

— Un om poate să învețe și să muncească enorm, dacă se și odihnește cum trebuie.

Evident, Lenin știa să se odihnească. Muncea un ceas din răsputeri; apoi făcea gimnastică. Și iar studia o oră, două, după care alerga la rîu să se scalde.

Se plimba prin pădure, ori se odihnea acasă și din nou se întorcea printre cărți.

În «cabinetul» său de vară și-a instalat o bară fixă. Din cînd în cînd făcea la ea exerciții fizice.

Pe timp frumos, se scălda zilnic de două-trei ori. Înota atît de bine, încît stîrnea mirare și admirație.

Un cunoscut de-al său povestește că în Elveția exista un lac înfricoșător, în care mereu se îneca cineva. Un lac foarte adînc, cu curenți reci, cu bulboane și vîrtejuri. Lenin însă înota în el, fără teamă.

Odată acest cunoscut l-a prevenit:

— Fii atent, căci acolo s-au înecat mulți oameni!

— Spui că s-au înecat? — l-a întrebat Lenin. Nu mi-e teamă, eu n-am să mă înec!

Și s-a avîntat pe lac atît de departe, că de-abia se mai vedea!

Datorită scăldatului și exercițiilor fizice, datorită odihnei raționale, Lenin a putut să muncească enorm, parcurgînd întreaga materie a cursurilor universitare.

Doi ani de zile s-a pregătit intens. În acești doi ani și-a însușit mai multe cunoștințe decît ceilalți studenți în patru.

Apoi a dat examenele obținînd diploma cu cel mai înalt calificativ.

Iar profesorii se mirau:

— E surprinzător. Dumneata n-ai studiat la universitate, nici n-ai audiat cursurile noastre. Cum ai reușit să te pregătești atît de bine? Pesemne, te-a ajutat cineva.

Lenin le-a răspuns:

— Nu, m-am pregătit singur.

Aflînd aceasta, profesorii deveneau și mai surprinși. Ministrul însuși, își frămînta mîinile de mirare.

Ei însă nu știau că, pe lîngă inteligență sclipitoare și remarcabile aptitudini, Lenin poseda și o uriașă putere de muncă. Iar această putere de muncă era în bună măsură rodul exercițiilor fizice și al odihnei raționale.

Iată cum Lenin și-a încheiat studiile într-un mod atît de strălucit.

MIHAIL ZASCENKO

În românește de DIM. RACHICI

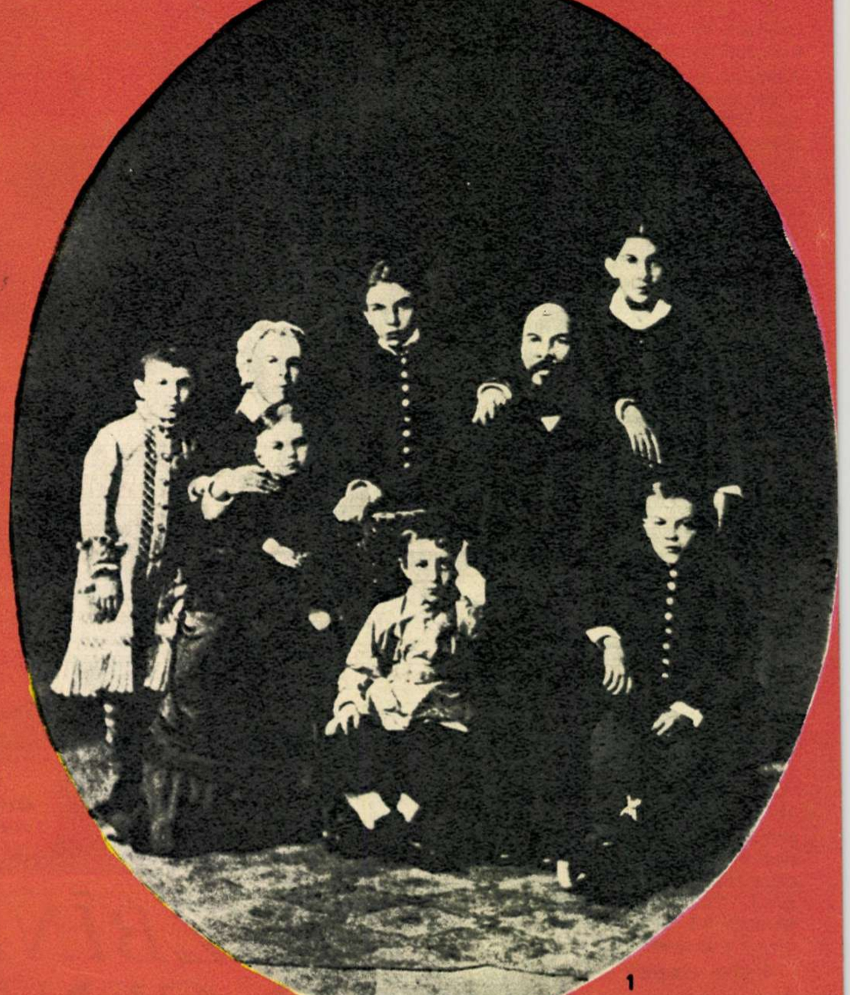
1

1. Familia Ulianovilor după o fotografie datînd din 1879. Alături de părinți, între frații și surorile sale, într-o atmosferă plină de căldură și seninătate și-a petrecut copilăria Vladimir Ilici Ulianov.

2. Vladimir Ilici s-a născut în orașul Simbirsk (azi Ulianovsk), în 22 aprilie 1870. În fotografie, casa Ulianovilor.

3. Camera lui Ilici copil era mobilată simplu, ca de altfel întreaga casă a Ulianovilor.

4. Între 9 și 17 ani, Volodea Ulianov a urmat cursurile liceului clasic din Simbirsk. Avea o minte ageră și iscoditoare, fiind întotdeauna primul din clasă, fapt atestat de diploma a cărei copie o reproducem. Vladimir Ilici Lenin avea întotdeauna față de colegi o atitudine simplă și sinceră, gata întotdeauna să-i ajute pe cei mai slabi. Era, de asemenea, cunoscut în școală, ca cel mai bun înotător, patinator și șahist.

5. «În vacanță» este titlul acestui desen, aparținînd lui N. Jukov. La masa de lucru stă un tînăr cu fruntea înaltă, înnobilată de gînduri — Vladimir Ilici Lenin.

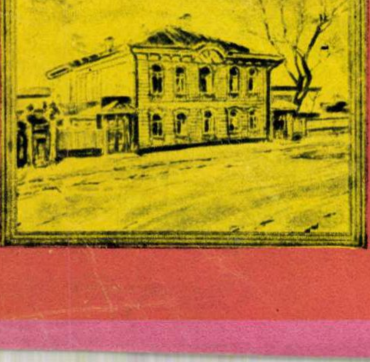
2

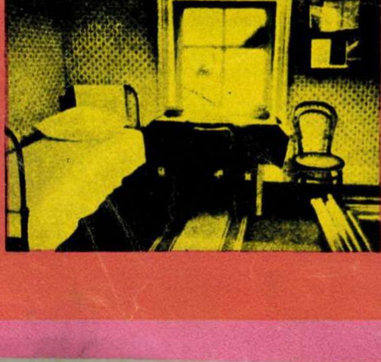
3

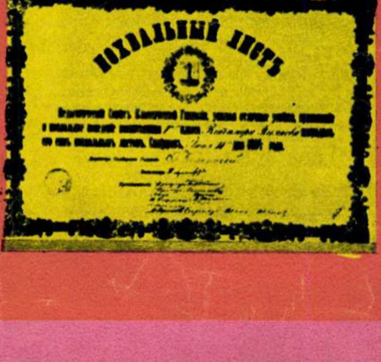
ПОХВАЛЬНЫЙ ЛИСТЪ

4

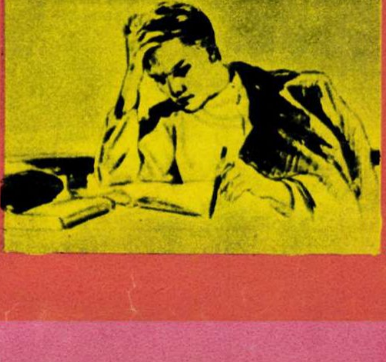
5

Atelier literar

RĂSPUNDE SCRISORILOR VOASTRE LITERARE POETUL

VIRGIL TEODORESCU

GLIGOR GĂINAR — com. Gănești, satul Guștelnic — jud. Mureș
Deocamdată copiezi versuri din culegerile de folclor. Am remarcat o asonanță interesantă în ultima strofă a «poeziei» Toamna: **iarbă-zarvă.**

ELENA BĂISAN — com. Plopana — jud. Bacău
Intenții lăudabile. Realizări slabe. Mai încearcă.

SEBASTIAN POPESCU — București
Micul dumitale coșmar e departe de a fi o «povestire fantastică». Singurul lucru fantastic e conversația pe care ai avut-o cu locuitorii planetei din constelația Hercule. În ce limbă?

ION GÎRLEA, satul Băgău, jud. Alba
Versurile închinate lui Eminescu sînt lipsite de adresă.

El nu s-a **«ridicat»** *în nici un caz* **«din acest popor»**

Ca un prinț dintr-un palat/ Ca un mare nor *— existența lui avînd o traiectorie cu totul alta.*

«Cu telefericul» este, iarăși, o compoziție foarte slabă.

Te înștiințez că «telefericul» nu poate fi socotit «o invenție a poporului nostru». Poate printre cele 35 de poezii pe care zici că le-ai scris pînă acum s-or găsi altele mai de soi. Cercetează.

ION MUREȘAN, com. Vultureni — jud. Cluj
Am găsit, totuși, o greșeală de gramatică. Dar asta nu are nici o importanță. Oricare dintre cele trei poezii trimise merită să vadă lumina tiparului. Reținem pentru acest număr «Toamnă tîrzie». Ar trebui să încerci și la alte publicații literare.

ANA DUMITRU, com. Vernești, județul Buzău
Mă rogi să-ți spun «defectele» poeziilor «foarte clar». «Defectul» principal e că nu se pot numi încă poezii, deși rimează. Versurile sînt corecte, dar n-au darul de-a ne emoționa. Ești abia la început. Te sfătuiesc să citești, să citești cu rîvnă și să scrii doar atunci cînd simți că ai ceva de spus.

NICOLAE AVRAM, Cisnădie — jud. Sibiu
Versuri de modă veche. Corecte, de altfel. Am mai spus-o și altădată că, oricît ar fi de admirabil Alecsandri, nu ne putem mulțumi, azi, numai cu arta lui poetică.

Mijloacele de expresie au sporit, s-a schimbat perspectiva.

Treci dincolo de hotarul îngust al lecturilor dumitale.

Citește poezie modernă superioară. Nu mă pot opri să nu transcriu două rînduri de toată nostimada:

«Și lacrimile multe ce curg acum **sînt ude,**
O negură coboară spre **patul Grigoresc».**

IDA CÎMPEAN, com. Zaul de Cîmpie — jud. Mureș.
Mai «compune». Și «meditează» mai bine înainte de-a aștepta cu nerăbdare ca poeziile matale să fie publicate în «filele» revistei. Aș vrea să înțelegi că nu e de-ajuns să te referi la **23 August** *și să lauzi apariția acestei zile, într-adevăr de răscruce, pentru a închega o poezie publicabilă. Abordarea unei asemenea teme cere o mare rigoare și o forță poetică veritabilă.*

ION DIMACHE, com. Hotarele, jud. Ilfov
Din ce am putut desluși (căci scrii foarte neglijent) cred că poeziile dumitale sînt demne de luat în seamă.

Mai trimite. Dar te rog să scrii mai îngrijit.

B. MONICA — Satu Mare
Deși plină de sensibilitate **Dedicația dumitale,** *care numără doar opt versuri, nu-mi îngăduie să trag o concluzie. Mai trimite.*

ANCA VOICU — București
Semne bune. Mai trimite.

ADRIANA ADAMEK — Baia Mare
«Prezintă interes». Trimite, dacă se poate, trei-patru poezii.

CONSTANȚA POPESCU, Colonia U.S.G. — jud. Vîlcea
Prea puțin pentru a ne face o părere. Mai trimite.

PETRE BOCA, Caransebeș — jud. Caraș-Severin
Însușirile dumitale poetice sînt sigure. Scrie așa cum scri, căci ești pe calea cea bună. Publicăm în acest număr al revistei poezia: **Meșterul Manole.**

LEANA IACOBESCU, Moreni, jud. Dîmbovita.
Vom citi cu plăcere și alte poezii. Din cele expediate preferăm: «O lacrimă» (sau poate: «Drum»).

MIHAI MARIUS TROPA — Bistrița
Ești un filozof. Nu filozof sceptic. Straniu pentru vîrsta dumitale. Mai interesant decît poeziile mi se pare poemul în proză «Despre timp». Sînt aici cîteva formulări remarcabile: «El se scurge mereu printre degetele materiei» sau: «El este singurul **perpetuum mobile** *care a existat, există și va exista vreodată». Mai trimite. Și cît mai repede.*

ILIE BOCA, com. Cîlnic — jud. Alba.
Deși ai un scris tot atît de încîlcit ca și Ion Dimache, înțeleg mai ușor despre ce este vorba. Imiți. Mai bine-zis îl pastișezi pe Topîrceanu. Și el a scris pastise — dar le-a numit: Parodii originale. Așa că epigrama purtînd subtitlul: «Unui poet care se inspira», ți se potrivește de minune.

Meșterul Manole

Am luat îndoiala ereticului
Față de cer și pămînt.
Am luat îngrijorarea
Ziditorului de cetate,
Chinul din mîinile
Meșterului Manole
Și mi-am făurit armura
Cu care să-nfrunt spaima
Ce mă țintuiește cîteodată,
Din ochii cuvintelor ucise,
De cîntecul copiilor
Ce nu s-au născut încă.

PETRE BOCA
Caransebeș, jud. Caraș-Severin

Toamnă tîrzie

Adînc se închină plopi albi
sărutînd genunchii toamnei
la margini de drumuri.
Amintirea frunzelor apleacă pomii
peste pămînturi nepăsătoare,
iar cerul se clatină pe coloane de
fumuri.

E timpul cînd toate
își leapădă forma și goale
renasc în zodia melancoliei.
Stîlpii pe dealuri îngroapă
brațele căzute-n pămînt
pe inima viei.
Norii se apleacă bătînd
la porțile pămîntului
închise în balta pustie.
Vîntul se zbate-n păduri,
apele trec negre și lungi
prin toamna tîrzie.

ION MUREȘAN
Vultureni-Cluj

HELGA ANDRES, Săcălaz — jud. Timis
Poezia nu se poate publica. Nu pentru că este scrisă în limba franceză, (cu unele greșeli) — ci pentru simplul motiv că nu spune nimic.

LĂCRĂMIOARA POHRIBEANU — BUCUREȘTI
Nu știu dacă ai auzit vorba: «Cutare face literatură». Găsești un model căruia i te aplici sau, și mai bine, izbutești să încropești o rețetă. «Miniaturile» dumitale, scrise corect și cu aplicație, intră în această categorie.

O cantitate apreciabilă de Al. C. Brătescu-Voinești, la care se adaugă și ceva Ionel Teodoreanu, o haină puțin demodată, o duioșie împăcată. Eu știu? Cred că drumul ăsta se înfundă. În orice caz nu-ți aparține.

MIHAI ȘERBAN — Gherla — jud. Cluj
Dintre cele șapte poezii, «Aș vrea» mi se pare cea mai izbutită. Din întîmplare, aici folosești versul liber. Să nu crezi însă că din pricina asta îmi place. Pentru că ar fi o greșeală să-ți **impui** *o forma sau alta. Poemul își alege singur forma care-i convine. Poți utiliza versul clasic, anihilîndu-l.*

Și dimpotrivă: poți scrie în vers alb pentru a susține virtuțile strofei rimate. Alegerea o vei face dumneatale, fără idei preconcepute. Te rog să mai trimiți.

SORIN ROSENTZVEIG — Iași
Dragă Sorin, nu numai că îți place să scrii, dar dovedești încă o dată că ai o vădită înclinare spre scris. Poeziile sînt mult deasupra «prozei». Mi-au plăcut «Urcior» și «Bucuria răsăritului».

DĂNUȚ UNGUREANU, Slatina — jud. Olt
Se vede un progres. Dar te anunț cu regret că nici una din poeziile trimise nu poate fi încă publicată. Bănuiesc că dumneatale îți **alegi un subiect,** *zici de pildă: «Voi scrie despre ploaie!» și încerci să-l realizezi recurgînd la lucruri comune. Te-aș sfătui să aștepți ca* **subiectul să se impună de la sine,** *să-ți fie furnizat de sensibilitatea dumitale în deplin acord cu ceea ce se cheamă circumstanță exterioară. Cu alte cuvinte să nu forțezi nota. Sună fals.*

PETRU SCUTELNICU — Tîrgu Mureș
Vers solemn, încărcat cu epitete confuze. «Visuri fumegînde de cretă». «Pe clape de orgă se înalță al gîndului afluent». «Pe piedestalul timpului zboară cocorii». Meditații obsedate de ideea pulsației care domină universul. Versuri ca «Natura își plînge pulsația secretă», sau «Soarele mai pulsează ca pe talazuri o epavă» sînt remarcabile pentru un băiat de 12 ani. Mai trimite. Dar pînă atunci decide-te: sau bei «cupa cu ambrozie seculară» sau «cupa secolelor». Din două una.

CĂLĂTORIND PRIN

IUGOSLAVIA

REPORTAJ DE VICTOR BÎRLĂDEANU

EXCURSIE PE GLOB

2

Împrejurimi de munți pietroși, poticniți nervos în frîul unei imobilități masive, dure. Spumegîndul rîu țîșnea nărăvaș, adevărată explozie de ape, printre stîncile bolovănoase. Și, totuși, peisajul avea în el ceva dulce, blajin, liniștitor. L-am privit minute în șir, descumpănit. De unde această transparență și acest echilibru, de unde acest calm și această siguranță? Abia după un timp mi-am lămurit mie însumi taina. Senzația de armonie era produsă de o ciudată punte de piatră ce se contura în fața mea, cu domoala-i arcuire, de o străvezime aproape imaterială.

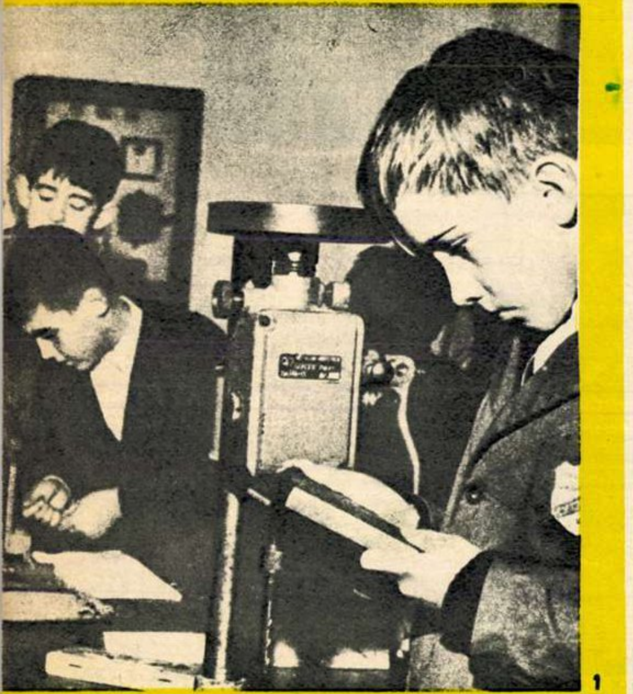

1

Eram de cîteva ore oaspetele Mostarului, unul dintre cele mai frumoase orașe ale Bosniei și Herțegovinei. Saltul cutezător al acestei punți peste Neretva este înconjurat aici de mirajul fabulos al legendelor. Una dintre ele — datînd de pe vremea stăpînirii otomane — povestește că sultanul a ordonat faimosului arhitect al secolului XVI, Hoge Mimar, s-o construiască, dar că planurile acestuia s-au dovedit necorespunzătoare și podul s-a prefăcut în praf și pulbere. Sultanul i-a pus în vedere arhitectului că, dacă nu va reconstrui podul în așa fel încît să reziste, unde-i stau picioarele îi va sta și capul. Mimar a condus lucrările pentru refacerea podului, dar, în momentul cînd lucrarea s-a încheiat, l-a cuprins groaza la gîndul că se va prăbuși din nou și a fugit în creierul munților. Numai că, de data asta, podul și-a demonstrat trăinicia, iar sultanul a trimis după arhitect un fastuos cortegiu spre a-l aduce în oraș cu mare pompă. Cînd ostașii au ajuns în munți, l-au găsit pe Mimar cioplindu-și propria piatră funerară.

Sub copleșitoarea cascadă de lumini a amiezii, reflectată în ferestrele clădirilor, boltirea grațioasă a punții dezvăluia, și mai pregnant, strania frumusețe a locurilor sălbatice din jur, dar mai ales priveliștea orașului, original amestec de prelungi și invoalte minarete, cu vîrful înfipt ca o săgeată în azur, și zidiri moderne, cu terase largi și acoperișuri plate. Mostarul este cel mai tipic dintre orașele acestui ținut muntos, în care ariditatea crudă a pietrei se întregește cu mari și nepătrunse păduri, iar vegetația continentală, abundența stejarilor, fagilor, plopilor, alternează cu luxurianta vegetație mediteraneană.

Glasul cu inflexiuni grave ale călăuzei noastre a rupt tăcerea contemplativă a clipei: «Bosnia și Herțegovina noastră sînt și ele asemenea acestei punți. Da, da, o punte de unire, asta este și trebuie în veci să fie republica noastră!»

Imaginea puternică și, totodată, delicată a punții de la Mostar a revenit și mai tîrziu, în diferite convorbiri, ca simbolul prețios al unor realități geografice și istorice pe care trebuie să le sesizezi în profunzimea lor, ca să înțelegi specificul acestei republici.

Adevărul este că parcă însăși geografia, cu straniile ei capricii, a croit acestei republici un destin deosebit. Mărginită de rîurile Drina la est, Una la vest, Sava la nord și de lanțurile de coastă ale Alpilor Dinarici la sud, republica Bosnia și Herțegovina alcătuiește un soi de «cumpănă a apelor», între Marea Neagră și Adriatică. Ea a fost, în același timp, în cursul secolelor, linia de demarcație între Roma și Bizanț, între Imperiul Otoman și creștinătatea europeană, între Occident și Orient. Pe pămîntul ei s-au înfruntat și, în nu mai mică măsură, s-au întrepătruns civilizații felurite, care i-au zămislit un profil spiritual propriu, inimitabil.

La interferența acestor civilizații se găsesc nenumărate mărturii de o valoare istorică și artistică incomensurabilă: vestigiile romane de la Narona, ruinele bazilicilor bizantine de la Breza, din secolele V și VI, pietrele sepulcrale bogomile (rămășițe ale unei secte stranii, în jurul căreia s-au creat numeroase legende impresionante), minaretele moscheielor turcești, fortărețele puternic întărite, care amintesc de ocupația austriacă. Scrisă în atîtea limbi, cu cerneluri și grafii atît de diverse, cartea Bosniei și Herțegovinei se cere citită atent.

Una dintre cele mai întunecate perioade din istoria acestui ținut este aceea marcată de dominația imperiului habsburgic. Nu e întîmplător că ura împotriva habsburgilor, care ardea mocnit în popor, a dat naștere unor viguroase mișcări naționale. Din rîndurile unei astfel de mișcări — Mlada Bosna — s-a ridicat și Gavrilo Prințip, tînărul însetat de libertate care a săvîrșit faimosul atentat de la Sarajevo, împotriva arhiducelui Franz Ferdinand, atentat folosit ca pretext de puterile imperialiste pentru a dezlănțui întîiul război mondial.

Într-un asfințit închegat din umbre albastre am vizitat Sarajevo, capitala Republicii Bosnia și Herțegovina. Trecînd printre edificiile maiestuoase și severe din centrul orașului, cineva mi-a atras atenția asupra unui pod simplu de piatră, aruncat peste domoala curgere a rîului Bosna. O placă memorială de bronz amintea trecătorilor că, în dreptul acestui pod, Gavrilo Prințip a săvîrșit fapta sa, în același timp desperată și eroică, pe care a plătit-o cu viața.

Ceața amurgului cuprinsese de acum orașul cînd am ajuns pe muntele Romanija, de la a cărui înălțime — peste 1 500 de metri — se dezvăluia privirilor, ca de la fereastra unui elicopter imobilizat în văzduh, priveliștea acoperită de un voal transparent a străvechii așezări de pe malurile Bosnei și Miliațkăi, străjuită din depărtare de veșnic înzăpezitul pisc al Belașniței. Ca într-o litografică suprapunere de imagini felurit colorate, din a căror întrepătrundere ia naștere un tablou unitar, mi se interferau pe retină vechiul Sarajevo — cu cele o sută de minarete ale sale, cu ulcioarele rostogolite abrupt pe povîrnișuri stîncoase — și noul Sarajevo, cu fuioarele alburii ale celor peste 40 de uzine ridicate după război, cu universitatea și noile sale cartiere muncitorești, cu parcurile vaste și umbroase.

O nouă etapă a călătoriei mele prin această republică, bogată în tradiții și în lumini ale prezentului, m-a adus pe malurile rîurilor Trebișnița și Neretva. Apele sînt, de altfel, însoțitori și călăuze sigure ale călătorilor prin acest ținut.

Pe malurile vijeliosului rîu de munte Neretva s-a desfășurat unul dintre cele mai eroice episoade ale luptelor vitejești purtate de partizanii iugoslavi în timpul celui de-al doilea război mondial, împotriva asupritorilor fasciști: așa-numita «bătălie a răniților». Era un martie geros, cu troiene uriașe de zăpadă și cu un frig de trosneau pietrele. Timp de nouă zile, sub focul cumplit al artileriei și aviației fasciste, sub presiunea din flancuri a unor unități germane și italiene înarmate pînă-n dinți, partizanii — printre ei un mare număr de femei și bătrîni — n-au pregetat să-și poarte în circă tovarășii schilodiți în lupte și să treacă rîul cu ei înot, fără nici un fel de pod sau ponton. Patru mii de răniți au fost trecuți în acest mod peste rîu, bătălia fiind considerată drept una din cele mai rușinoase înfrîngeri ale armatelor fasciste.

...Iablanița este una dintre marile centrale construite de oamenii noii Iugoslavii pe malul Neretvei, pentru a preface energia steril irosită a apei în energia utilă a electricității.

Un ascensor ne-a coborît rapid la cîteva zeci de metri sub pămînt. Ne întîmpină vasta sală a mașinilor, de dimensiuni impresionante — 140 de metri lungime, 40 înălțime și 23 lățime. Unul dintre pereți este în întregime de marmură, celălalt din plăci de lesolit. Apa năvălește prin două tuneluri și cade pe turbine de la o înălțime de 106 metri, imprimîndu-le impulsul necesar. Duduitul înfundat al mașinilor dă de știre despre uriașul travaliu desfășurat între solidele lor carcase metalice. Sala de comandă de la etajul superior ne întîmpină cu o liniște de laborator. În jurul nostru, ochii electronici ai aparatajului automat de măsură și control. De altfel, doi tehnicieni urmăresc toată această complicată aparatură. În întreaga hidrocentrală nu lucrează decît 17 oameni într-un schimb. Sub privirile lor veghetoare și competente 700 de milioane kilowați/ore se revarsă anual din acest izvor de lumină pe multiplele fluvii energetice ale văzduhului, spre orașele și satele Iugoslaviei.

Ziua cînd am vizitat hidrocentrala de la Iablanița era o duminică; încă din zori poposiseră pe marginea întinsului lac de acumulare numeroase autobuze cu excursioniști. Pe unul din maluri înflorise o grădină de umbrele multicolore de soare, iar în preajma lor mii de oameni făceau plajă.

Jos sclipeau, ca paietele unui costum fantastic, apele lacului...

3

4

1. Pentru mulți dintre copiii Iugoslaviei, tehnica a devenit o pasiune. 2. Dubrovnicul vara. 3. Peisaj contemporan din Belgrad. 4. Seara pe una din marile artere ale Zagrebului.

● Clar şi obscur în cunoaşterea luminii ● Viteza luminii în pericol ● Cînd constantele devin inconstante ● Sfîrşitul vitezei-limită, începutul unei noi ere a fizicii? ●

NICOLAE MARIŞ VĂ PREZINTĂ

CAPRICIILE

«Limpede ca lumina zilei». Iată o expresie împămîntenită de secole şi a cărei expresivitate n-a cunoscut nicicînd o eclipsă. Cu toate acestea, există motive să considerăm lumina cel mai... întunecos capitol al fizicii. În plin secol XX, tot ceea ce ştim despre lumină poate fi taxat drept nebulos, contradictoriu, incert. Că lucrurile stau întocmai ne-o dovedesc o mulţime de fapte. Să amintim cîteva.

Astfel, cînd este vorba de difuzarea luminii se foloseşte teoria ondulatorie, pe cînd în explicarea proceselor de interacţiune cu materia, cea corpusculară. Există fenomene care se pot interpreta numai printr-una din cele două teorii (fenomenul de interferenţă devine clar numai în teoria ondulatorie). Uneori procesele legate de acest misterios personaj al fizicii pot fi explicate cu uşurinţă fie prin teoria corpusculară, fie prin cea ondulatorie (propagarea rectilinie, reflexia, refracţia care concordau de minune cu teoria corpusculară a lui Newton, se împacă tot atît de bine cu interpretările date de Huygens în spiritul teoriei ondulatorii).

De aproape două milenii caracterul «duplicitar» al luminii a stîrnit disputele cele mai vii în rîndul savanţilor. Democrit, cunoscutul filozof grec al antichităţii, era partizanul unei teorii corpusculare; în schimb Aristotel a creat prima teorie susţinînd caracterul ondulatoriu al luminii. La ora actuală această dualitate este departe de a fi lichidată; din contră, ea s-a adîncit, căpătînd baze mai solide.

CONSTANTE... VARIABILE

Edificiul cunoştinţelor asupra luminii, construit cu atîta migală, de savanţi cu renume, prezintă însă fisuri şi mai grave. Pe oricine am întreba care este viteza luminii, ne-ar răspunde cu cea mai mare seninătate: 300 000 de kilometri pe secundă. S-a constatat însă că lucrurile nu stau tocmai astfel. Diferitele măsuratori efectuate demonstrează cu prisosinţă că lumina se mişcă uneori mai lent, alteori mai repede. Dar să recapitulăm faptele.

În 1676 astronomul danez Römer, primul care a calculat viteza luminii, după mişcarea de rotaţie a sateliţilor lui Jupiter, a constatat că aceasta era de 350 000 km/secundă (astăzi, prin aceeaşi metodă, dar cu aparatură modernă, a fost obţinută viteza de 298 000 km/secundă). Un alt fizician celebru, Fizeau, afirma în 1849 că viteza luminii era de 315 000 km/secundă, ca după 11 ani să afle cu stupefacţie că aceasta se micşorase cu 17 000 km/secundă! În 1927 cunoscutul fizician Michelson, în urma ingenioasei sale experienţe de pe muntele Wilson, calculează, cu o aproximaţie de 20 de kilometri pe secundă, viteza luminii la 299 800 km/secundă. În vid, aceeaşi metodă indică drept viteză a luminii 299 744 km/secundă, cu o eroare de 11 km/secundă. În 1944, dintr-o nouă măsurare a vitezei luminii în vid rezulta mărimea de 299 773 km/secundă (aproximaţia fiind de 1 km/secundă). Cunoscutul astronom sovietic A. Orlov, cercetînd măsurătorile efectuate între anii 1874—1933, semnala şi el că lumina îşi încetinise viteza cu 200 de kilometri pe secundă.

Explicarea acestor variaţii prin simpla admitere a unor erori legate de tehnica măsurătorii, de imperfecţiunile aparatelor sau apelînd la alte justificări n-a putut mulţumi pe savanţi.

Pentru a se depista adevărul asupra «capriciilor» luminii, oamenii de ştiinţă au recurs şi la alte soluţii. Se ştie, de pildă, că undele electromagnetice, teoretic, au o viteză de deplasare egală cu cea a luminii. Efectuîndu-se măsurători, au apărut şi aici surprize. Astfel, viteza undelor electromagnetice ale unui radar atinge 299 792 km/secundă (cu o aproximaţie de 3 km/secundă) în timp ce viteza curentului care străbate un cablu electric este de 299 782 km/secundă (aproximaţia fiind aceeaşi). În ultimii ani s-a măsurat din nou viteza luminii vizibile. Acum a ajuns la 299 733 km/secundă.

Variaţia vitezei undelor radarului are urmări negative pentru astronomie, punînd piedici în determinarea principalelor distanţe cosmice. Metoda măsurătorilor astronomice cu ajutorul radarului este destul de simplă. Cunoscîndu-se viteza de deplasare a undelor (respectiv 300 000 km/secundă), se calculează durata în secunde a drumului parcurs de acestea de pe Pămînt pînă la Venus, de pildă, şi înapoi. În cadrul unor astfel de măsurători efectuate în 1961, în decurs de două luni, distanţa Pămînt-Venus părea că se schimbă în mod surprinzător, atingînd variaţii de 600 km. Mai contrariaţi au rămas astronomii cînd, în acelaşi an, măsurate din locuri diferite de pe Pămînt, distanţele pînă la Venus au fost de fiecare dată diferite. Astfel, la o frecvenţă de 440 megahertzi drumul undelor radarului dura 499,0052 secunde, în timp ce la frecvenţa de 438 megahertzi drumul Pămînt-Venus-retur era efectuat în 498,998 secunde. În 1962, unde de o lungime mai mică (2 388 megahertzi) efectuau drumul în 499,0071 secunde. Chiar dacă avem în vedere faptul că în timpul cît durează măsurătoarea cele două planete se mişcă sau că Venus nu este o oglindă ideală pentru reflectarea impulsurilor radarului, diferenţele constatate capătă o semni-

---

ANCHETĂ-CONCURS

NOU !

ATENŢIUNE

IMPORTANT !

105 *PREMII VĂ AŞTEAPTĂ*

Aşa cum vă puteţi da seama, privind cu atenţie «cuponul de participare», ancheta noastră vă oferă posibilitatea de a angrena în concurs şi una dintre rudele cele mai apropiate (părinţi, fraţi, bunici, unchi sau mătuşi) precum şi pe prietenul vostru cel mai bun. Cum puteţi face aceasta? Rugîndu-i şi pe dînşii să completeze pe cupon, la locul indicat, numele interpretei sau interpretului concurent pe care l-au îndrăgit ei înşişi cel mai mult.

Toţi participanţii la concurs, care au indicat numele cîntăreţului ce va întruni, în cadrul anchetei noastre, cel mai mare număr de voturi, vor participa la o tragere la sorţi în felul următor:

LUMINII

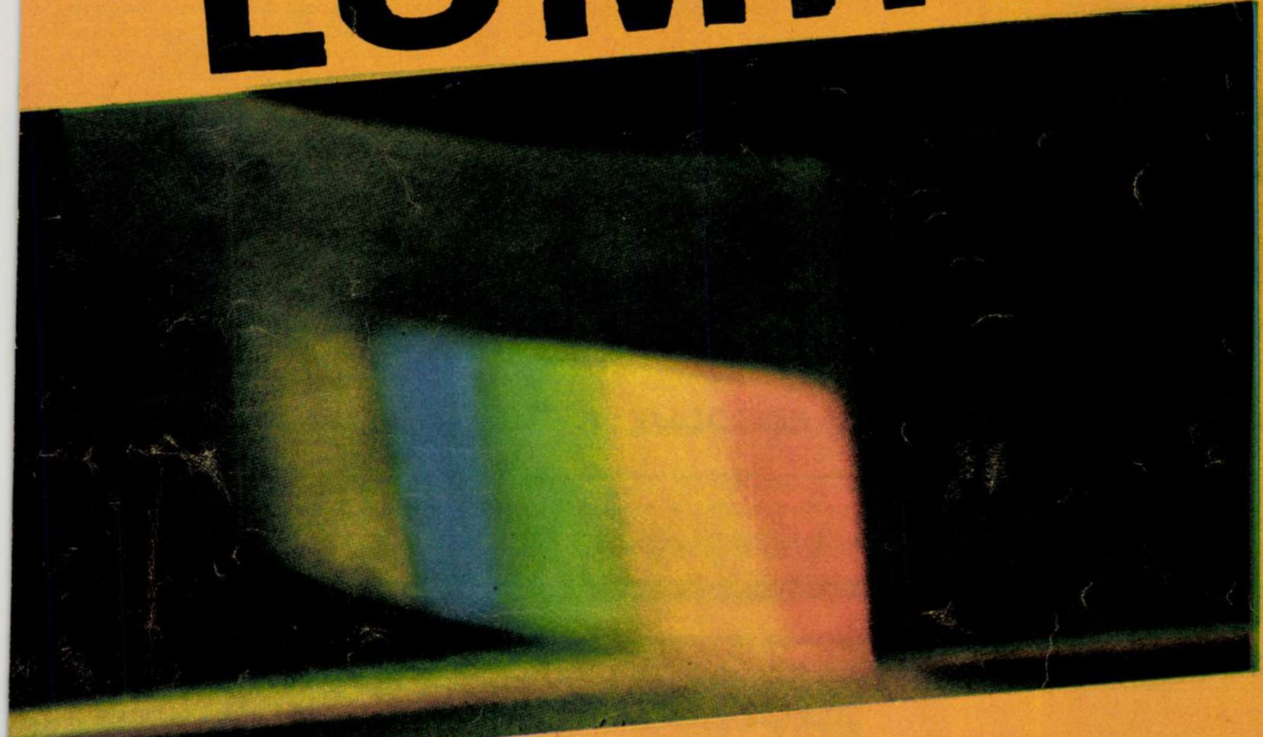

ficație îngrijorătoare, mai ales în epoca zborurilor cosmice, căci incertitudinea vitezei undelor în comunicațiile extraterestre, la calcularea distanțelor de zbor etc., poate periclita viața cosmonauților.

Iată așadar că fizica relativistă, în care viteza luminii apare ca o constantă fundamentală («viteza luminii nu depinde de cîmpuri electrice, magnetice sau gravitaționale slabe»), nu mai este chiar atît de certă. Constantă de prim rang (spre deosebire de constanta lui Planck, Boltzmann și altele), de viteza luminii nu se poate face abstracție în explicarea și fundamentarea celor mai recente capitole ale fizicii: electrodinamica, fizica cuantică, teoria relativistă, optica. Eliminînd această constantă, ar trebui reconsiderate o mulțime de formule și teorii, fapt care ar echivala cu începutul unei serioase «demolări» în cele mai noi compartimente ale fizicii.

Deocamdată, sigură fiind numai nestatornicia vitezei luminii, s-au făcut o serie de propuneri care cer înființarea unor servicii speciale care să efectueze măsurători permanente — identice celor privind observarea vremii — pentru a se cunoaște viteza ei exactă în fiecare moment.

EI DA, TAHIONII...

Rechizitoriu declanșat împotriva luminii nu se oprește însă aici. Dacă viteza luminii cu greu mai poate fi acceptată ca o constantă invulnerabilă, cărămida de bază a unei bune părți a fizicii, nu e mai puțin adevărat că 300 000 km/secundă nu mai constituie la ora actuală viteza limită. Încă în 1934 au fost descoperite o serie de particule ale căror viteze o depășesc pe cea a luminii. Fizicianul sovietic P.A. Cerenkov a studiat un asemenea electron. Trei ani mai tîrziu, alți savanți sovietici, D. Frank și I. Tamm, au elucidat misterul acestui electron, fapt pentru care au primit în 1950 premiul Nobel.

Mai recent, dr. G. Feinberg, profesor de fizică de la Universitatea Columbia (S.U.A.), a anunțat existența unor noi particule a căror viteză o depășește pe cea a luminii, ba chiar atinge o valoare... infinită! Tahionii (de la cuvîntul grecesc *tahis*-repede) se comportă opus teoriei lui Einstein în care fotonul sau orice altă particulă care tinde să atingă viteza luminii dobîndește o masă infinită. Tahionii, cu cît se apropie sau depășesc viteza luminii, pierd din masă!

Aceste particule sînt căutate cu febrilitate și de o serie de alți cercetători. Se pare că unele rezultate încurajează optimismul oamenilor de știință. Unii savanți sînt de părere că tahionii și gravitonii «răspunzători» pentru fenomenele gravitaționale sînt de fapt unul și același lucru. În acest context este reluat Laplace, care afirma la vremea sa că viteza interacțiunii gravitaționale trebuie să fie de cel puțin 7 milioane de ori mai mare decît cea a luminii...

Experiențele și ipotezele necesare în vederea elaborării unei noi teorii se anunță de pe acum a fi numeroase. Aceste fapte și considerații ne îndreptățesc să ne așteptăm la un salt spectaculos în cunoașterea luminii.

„CUTEZĂTORII ȘI CERBUL DE AUR"

CU PRILEJUL CONCURSULUI DE MUZICĂ UȘOARĂ «CERBUL DE AUR — BRAȘOV 1970», REVISTA NOASTRĂ INSTITUIE PENTRU TOȚI CITITORII SĂI O ANCHETĂ CU PREMII, PE TEMA:

«CEL MAI ÎNDRĂGIT INTERPRET SAU INTERPRETĂ DE MUZICĂ UȘOARĂ» (DIN RÎNDUL CONCURENȚILOR DIN ACEST AN).

CUM PUTEȚI PARTICIPA LA ANCHETĂ? FOARTE SIMPLU: DECUPAȚI CUPONUL ALĂTURAT ȘI SCRIEȚI PE EL NUMELE UNUI **SINGUR** CÎNTĂREȚ, DINTRE CONCURENȚI, PE CARE **L-AȚI ÎNDRĂGIT CEL MAI MULT**. COMPLETAȚI APOI CUPONUL CU NUMELE ȘI ADRESA VOASTRĂ, PUNEȚI-L ÎNTR-UN PLIC ȘI TRIMITEȚI-L LA REDACȚIE PE ADRESA: **CUTEZĂTORII — BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII NR. 1, CU MENȚIUNEA «PENTRU ANCHETA CU PREMII: «CUTEZĂTORII ȘI CERBUL DE AUR».**

* * *

1) Cuponul roșu: **prima extragere — 1 picup supraphon și cinci discuri.**

- **3 extrageri: pentru cîte un set de 5 discuri.**
- **33 de extrageri pentru cîte un disc.**

2) Cuponul albastru: **● prima extragere — un set de cinci discuri de muzică ușoară.**

- **33 de extrageri pentru cîte un disc.**

3) Cuponul verde: **● prima extragere — un set de cinci discuri.**

- **33 de extrageri pentru cîte un disc.**

Toate discurile vor purta emblema redacției și semnătura cîntărețului preferat.

DE REȚINUT

a) Seriile de trei cupoane completate la toate cele trei rubrici **vor fi trimise redacției pînă cel tîrziu sîmbătă 7 martie 1970, data poștei (înainte de decizia juriului de la Brașov.) Cupoanele trimise** după această dată nu participă **la ancheta-concurs.**

b) Pentru a-și susține cîntărețul preferat, un participant poate trimite în cadrul anchetei oricîte serii de cupoane dorește.

EXCEPȚIONAL!

Cîntărețului ales de voi, prin cele peste 1 000 000 (un milion) de cupoane emise în tirajul numărului de față, i se va decerna în unicat diploma specială a revistei «Cutezătorii»: «UN MILION DE FLORI».

NUMELE ȘI PRENUMELE TĂU ....
....
VÎRSTA .... ADRESA EXACTĂ ....
....

1. INTERPRETUL PREFERAT DE TINE..........
....
....

1

2. INTERPRETUL PREFERAT DE O RUDĂ A TA
....
NUMELE, PRENUMELE ȘI ADRESA EXACTĂ A RUDEI
....
.... VÎRSTA....

2

3. INTERPRETUL PREFERAT DE PRIETENUL TĂU
....
NUMELE, PRENUMELE ȘI ADRESA EXACTĂ A PRIETENULUI
....
.... VÎRSTA...

3

ROMAN FOILETON

OPERAȚIUNEA „HERCULE”

DE OVIDIU ZOTTA

EPISODUL IX

Prințesă examina cu mult interes vitrina magazinului de jucării din pasaj.

— N-ai cumva trei lei?

— Să văd. De ce? întrebă Marius. Cred că am.

— Și cu cinci ai mei, tocmai bine: patru pachete.

Marius se miră. «*Ce fel de pachete, pachete cu ce?*». Prințesă îl rugă să aștepte puțin, e o surpriză. Marius îi spuse supărat că surpriza cea mai mare este că Geo Blondul i-a tras pe sfoară, la care Prințesă zise că da, ăsta e un lucru foarte neplăcut, dar viața merge totuși înainte — și intră în magazinul plin de patine nichelate, ursuleți de pluș, cărucioare, mingi, păpuși, roboți. Reveni cu patru pachete albastre, fiecare de forma și mărimea unei cărți. «*Ce-ai acolo, poate acum îmi spui!?*» zise Marius. «*Lume, lume — strigă* Prințesă, ca un prezentator de circ — *Bucuria copiilor și distracția părinților ieftin, pentru toată lumea: serpentine și confetii! Producție specială!*». Marius se îmbujoră de ciudă: «*Serpentine? Confetii?! De asta ne arde acum? Tu ești într-o ureche!*». Prințesă ridică din umeri: «*Se apropie revelionul, nu-i așa? Cine a mai văzut revelion fără brad și fără confetii! Mișcarea de rotatie a pămîntului continuă chiar dacă un tablou vestit și-a schimbat în mod suspect stăpînul! Vine Anul Nou!*».

La 8 fără cinci, tocmai cînd se pregăteau să plece, apăru Done, țigănușul. Era roșu de alergătură, gîfîia.

— Stați! Geo... M-a trimis să vă spun... Feriți-vă de Eschimosul! Acum îl judecă pe Geo!

— Liniștește-te! Ce tot îndrugi? Care Eschimos? Ce înseamnă «îl judecă pe Geo»? Vorbește mai clar!

Done reluă explicațiile, de astă dată mai pe larg. Era speriat și-i împingea într-una, să plece de acolo, să se ducă unde or știi.

Marius îi dădu peste mînă: «*Astîmpără-te! Nu mă mai enerva și tu!*». Nu știa ce hotărîre să ia, relatările lui Done îl năuciseră. Pentru întîia oară dorea să uite totul, să închidă cartea asta care începuse cu un fel de joacă aiurită pentru ca s-o transforme, brusc, într-un lucru îngrijorător de serios. Dar, pe lîngă spaimă, îl chinuia și curiozitatea: Cine e Eschimosul? Cum l-o fi judecînd el pe Geo? Trebuie să fie formidabil de interesant! Așa ceva nu vezi de multe ori în viață! «*Done, spune-mi unde se întîmplă chestia asta, descrie-mi locul, dar ști, foarte exact.*»

Prințesă tremura: «*Ești nebun? Doar n-o să ne ducem acolo!*» Marius îl privi cu invidie, bravo lui Prințesă, nu-i e rușine să spună că-i e frică! «*Tu du-te acasă. Singur, îmi va fi mai ușor să mă strecor!*» Prințesă bombăni: «*Nu există, atunci merg și eu!*» Marius se răsti: «*Prințesă, am ordonat! Nu uita, comanda e la mine! Ești liber!*». De fapt, se gîndea că, dacă o să-i fie din cale afară de teamă, dacă va trebui să renunțe, e mai bine să nu aibă martori. Ne place să fim văzuți atunci cînd sîntem viteji, dar ca fricoși preferăm anonimatul.

Locul indicat de țigănuș se afla în apropiere, pe strada Depozitelor. Marius se gîndi că, pentru a doua oară, ulița asta cenușie și friguroasă îi rezerva surprize. Aici văzuse Volkswagen-ul vișiniu, aici se pomenise cu tabloul în mînă. În gîndurile sale și în însemnările cifrate, se obișnuise să-i spună «portretul lui Agmad». Unde era Agmad, cînd avea s-o revadă pe fetița care-l tulbura în chip duios, ca amintirea unei povești din prima copilărie?

Potrivit celor spuse de Done, descoperi, îndărătul cabinei transformatorului de înaltă tensiune, o spărtură în zidul de beton. «*Agmad are cinci litere* — șopti el. *Ia să văd: Intru — nu intru — intru — nu intru — intru!*» Sorții căzuseră: trebuia să intre.

Era întuneric, dar zăpada proaspătă răspîndea o clară lumină verzuie. Noroc că în curtea depozitului era un adevărat labirint de lăzi și butoaie printre care te puteai ascunde de minune. Totuși, lui Marius i se muiaseră picioarele și-i era și greață din cauza fricii. «*E fantastic*, își zise el, înciudat — *îmi poruncesc să nu-mi fie teamă, dar mușchii mei, nervii mei nu vor să mă asculte!*». Din clipă în clipă se aștepta să fie înhățat de niște brațe vînjoase,

---

VALENTIN - și mai cum?

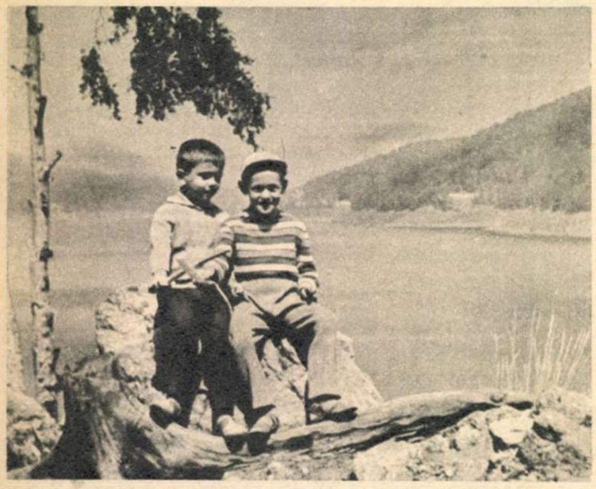

LA REDACȚIE NE-A SOSIT SCRISOAREA DE MAI JOS, ÎNSOȚITĂ DE O FOTOGRAFIE, CU RUGĂMINTEA DIN PARTEA EXPEDITORULUI, ELEVUL IFRIM VIOREL, SĂ LE PUBLICĂM ÎN REVISTĂ. ÎI ÎNDEPLINIM DORINȚA.

Mie îmi plac foarte mult excursiile — scrie Viorel — și merg de multe ori cu mămica și tăticu să vizitez locuri istorice, monumente, să văd țara. Am fost la hidrocentrala de pe Argeș, unde m-am împrietenit cu un băiat (cel cu șapcă din fotografie). Tăticu ne-a făcut o poză pe malul lacului, la Vidraru, apoi am urcat în autobuz și am coborît pînă la Curtea de Argeș, unde a trebuit să ne despărțim repede. El a urcat într-un autobuz, iar eu cu tăticu și mămica în altul, să ne întoarcem acasă. Am vorbit multe cît am fost împreună, dar am uitat să ne spunem de unde sîntem. Țin minte doar că-l cheamă Valentin. Tăticu a developat filmul, a făcut fotografii și aș vrea să-i trimit și lui una, dar nu știu unde. Aș vrea să fiu prieten cu Valentin, n-o să-l fac de rușine — sînt pionier, președinte de detașament. Dacă vrea, îl rog să-mi scrie în comuna Dragomirești, județul Vaslui, de unde sînt eu. Dragă Valentin, aștept cu nerăbdare scrisoarea și adresa, să-ți trimit poza. Viorel.

FILATELIA
FĂRĂ SEMNE
DE INTREBARE

UN DIAMANT DE ...HIRTIE

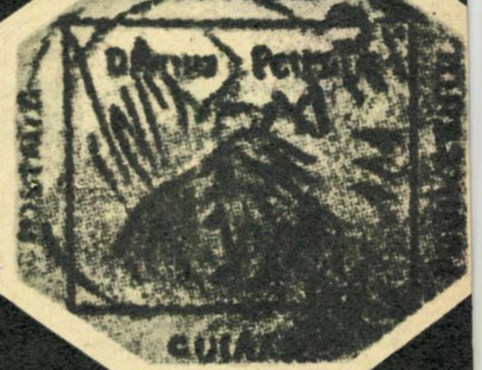

Lionel Vernon era elev la gimnaziul din Georgetown (capitala Guyanei) și, ca mulți alți școlari din orașul său, colecționa mărci poștale. Într-o zi, în vara anului 1873, a observat pe un plic, o marcă de culoare roșie, ce se deosebea oarecum de altele asemănătoare pe care le avea (tot roșii și cu o corabie în desen). Valoarea sa era de un cent, iar în loc de cuvintele «Damus patimus», care erau înscrise pe mărcile asemănătoare, dar cu valoare de 4 cenți, pe aceasta erau înscrise «Demus petimus».

— N-am mai văzut așa ceva, și-a zis Lionel. Păcat că are colțurile tăiate. Totuși am s-o dezlipesc.

Peste cîteva zile, întîlnindu-se cu colegul său Mac Kinon i-o arătă.

— Dacă n-ar fi atît de urîtă aș pune-o în clasor.

— Pe mine nu m-ar deranja aspectul ei.

— Dă-mi 6 șilingi și va fi a ta! îi replică Lionel. Mac Kinon nu stătu mult pe gînduri și o cumpără, adăugîndu-o colecției sale, care conținea toate mărcile Guyanei, de la prima, emisă în 1850 și pînă atunci.

Lionel Vernon n-a mai găsit alta la fel. Cîțiva ani mai tîrziu, Mac Kinon plecă la Londra să-și continue studiile.

Într-o zi, avînd nevoie de ceva

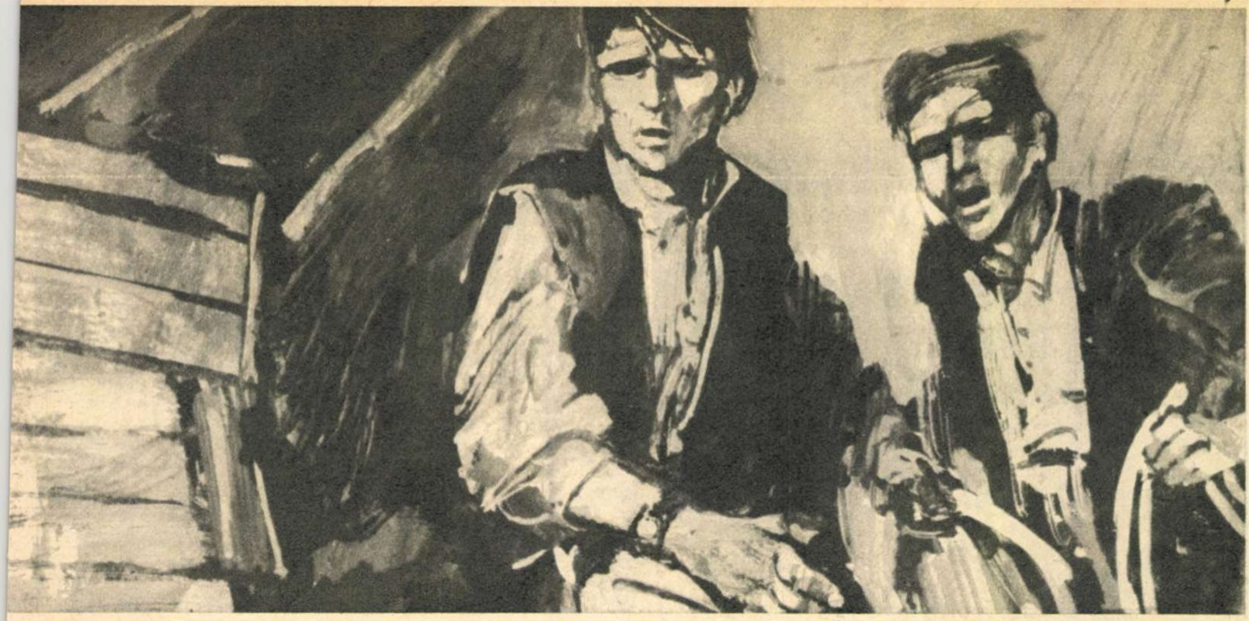

fiecare stivă putea să ascundă un duşman nemilos.

Ajunse lîngă zid. Era istovit, i se părea că parcursese o sută de kilometri prin deşert. Văzu, lîngă glezne, o ferăstruică zăbrelită: *«Al naibii Done, pe toate le ştie!»*. Era deschisă. *«Mai am timp să mă răzgîndesc! O iau la fugă...»* Dar curiozitatea şi, mai ales, ispititoarea perspectivă că mîine se va putea lăuda cu ce a văzut aici,învinsera. *«Să mă uit numai un pic, atît!»* Vîrî un picior peste pervaz, apoi al doilea... Aşteptă. Nici un zgomot. Trecu atunci cu totul înăuntru. Subsolul era înecat în beznă. Marius înaintă, lipit de zid. *«Încet, încetişor... Cine ţine la pielea lui nu se grăbeşte!»*, îşi spunea el, încurajîndu-se. Începu să audă murmur de voci. În curînd zări şi lumină. La capătul culoarului se aflau cîteva trepte şi, jos, o sală imensă, de depozit alimentar. Întunericul era brăzdat din cînd în cînd de fişiile luminoase ale unei lanterne. Vedeai ba o putină cu brînză, ba un munte de conserve, ba un şir de sticle cu vin. Mirosea plăcut a scorţişoară, a piper şi a cacao. Auzeai sorbituri zdravene, ronţăieli, plescăieli. Nu mai încăpea nici o îndoială: cei de aici se ospătau în lege. Pe o lădiţă de biscuiţi şedea Geo, numai în cămaşă. Avea picioarele şi mîna dreaptă legate cu o funie strălucitoare, de nailon. Dinaintea lui, pe un butoiaş — o sticlă de vin, biscuiţi, sardele. De cealaltă parte, un băiat cu faţa lată, cu urme de vărsat, ochii mici, nasul foarte cîrn şi părul negru. *«Eschimosul!»* îi fulgeră lui Marius prin cap.

— Hai, Geo, pregăteşte-te! Trebuie să începem!

Şi-şi scoase cureaua. O centură lată ghintuită.

— Ce naiba — rîse Geo — lasă-mă să mănînc. Dacă tot ţi-a intrat neghiobia asta în cap, aşteaptă!

— Pînă atunci, o să citesc actul de acuzare, zise Eschimosul, trăgînd o gură de vin. Scoase o hîrtie şi începu: Eu, Eschimosul... trec peste introducere... constat că numitul Geo zis şi Blondul, în urma anchetei care am efectuat astăzi se face vinovat de următoarele. Unu: în mod cu totul inconştient a destăinuit planurile noastre atrăgînd în acţiunea tabloului o persoană care nu ştiu cine e. Acuzatul motivează — citez: *că m-am certat cu o fată pe nume Sima Valeria, jurînd să nu mă mai apropii niciodată în viaţa mea la mai puţin de cinci sute de metri de ea; or, în ziua şi data respectivă, numita Sima Valeria, ieşind de la şcoală, se afla la mai puţin de 500 de metri de punctul unde trebuia să preiau tabloul, drept care am aranjat cu cineva să se prezinte în locul meu cu fularul galben la gît.* Încheierea citatului. Doi: acuzatul Geo zis şi Blondul se face vinovat de încălcarea obligaţiei de a-şi recunoaşte greşeala lui, refuzînd cu negaţie să-mi spună numele persoanei în cauză. Drept care hotărăsc să-i aplic pedeapsa: treizeci şi două de lovituri cu cureaua la spate. Acuzatul are ceva de spus?

— Chiar te interesează? se strîmbă Geo. Atunci ascultă: dacă nu mă zăpăcea drăguţul de tătic al Valeriei, nu mă întorceam printre voi, pîrliţilor.

Eschimosul zîmbi indulgent:

— Cu ocările nu faci nimic. Mai bine spune-ne cine a fost în locul tău la preluarea tabloului.

Geo ridică din umeri. Chipul lui exprima o mare uimire.

— Păi nu ţi-am spus că am uitat?

— Atunci voi executa sentinţa, oftă Eschimosul, îţi bag o batistă în gură sau încerci tu să nu ţipi? Bine.

Plici! Plici! Cureaua sună pe pielea lui Geo. Ochii Blondului se umplură de lacrimi.

— Continuă, deşteptule, să nu crezi că plîng. Ţi-am mai spus, am o boală de ochi, şopti el.

Marius transpirase de groază şi de revoltă. Mai ales de revoltă. Acum, cînd ştia mai multe despre Geo, soarta lui nu-l lăsa indiferent.

— Staţi! strigă el, aproape fără să-şi dea seama. Eu sînt cel care vă interesează! Geo, spune-i că eu sînt!

(va urma)

---

bani, şi-a luat clasorul în servietă şi a intrat într-un magazin filatelic. Spre dezamăgirea sa, din toate mărcile, negustorul a ales-o doar pe cea care o avea de la Lionel Vernon. Dezamăgirea i se transformă însă într-o nemărginită bucurie cînd primi pentru ea o sumă de... 400 ori mai mare decît îi dăduse colegului său. Plecă apoi buimac, neînţelegînd prea bine cauza mărinimiei negustorului. Misterul îl dezlegă de abia peste 43 de ani. Citind în ziare află că, la Paris,a fost vîndută la licitaţie cea mai mare şi mai valoroasă colecţie filatelică din lume. Senzaţia licitaţiei a constituit-o înfruntarea dintre doi celebri filatelişti ai timpului, regele Angliei şi miliardarul american Arthur Hind.

«21 000 DOLARI PENTRU UN DIAMANT DE... HÎRTIE!» anunţau ziarele neobişnuita achiziţie a americanului.

Aşa află şi Lionel Vernon că în anii copilăriei sale a fost descoperitorul mărcii nr. 1 a lumii filatelice!

De atunci unica şi celebra «GUYANA BRITANICĂ DE 1 CENT» (sub această denumire este cunoscută) a înregistrat o senzaţională existenţă cu dispariţii, răpiri şi o creştere a valorii care echivalează cu cele ale picturilor lui Rembrandt.

Val TEBEICA

FĂRĂ CUVINTE

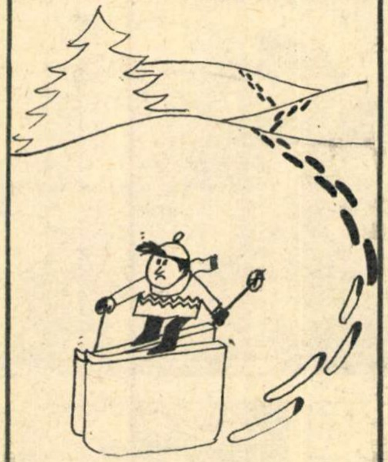

DESEN DE VASILE-DAN DUMITRESCU

DOUĂ ANECDOTE

Un celebru matematician se întîlni cu un bun prieten care-i dădu numărul său de telefon, rugîndu-l să şi-l noteze, deoarece e foarte greu de reţinut: 24361.

— Dar nu-i de loc greu de reţinut! exclamă mirat matematicianul. E simplu ca bună ziua: două duzini şi 19 la pătrat!

*

Marele fizician francez Ampère, plecînd într-o zi de acasă, scrise pe uşă cu creta: «Nu sînt acasă».

După cîteva ore se întoarse acasă şi înainte de a deschide uşa observă inscripţia, o citi, coborî scara şi ieşi liniştit pe stradă.

AGENDA CONCURSURILOR

CLUBUL MINITEHNICUS COMUNICĂ:

ÎN ATENŢIA DORITORILOR DE A PARTICIPA LA TÎRGUL INTERNAŢIONAL DE INVENŢII ALE ELEVILOR DE LA

TOKIO

REAMINTIM CĂ PÎNĂ LA DATA DE 15 FEBRUARIE 1970, CONCURENŢII TREBUIAU SĂ TRIMITĂ PROIECTELE CONSTÎND DIN SCHEMELE DE PRINCIPIU ÎNSOŢITE DE AMPLE EXPLICAŢII. LA CEREREA GENERALĂ, ACEST TERMEN A FOST PRELUNGIT **CU O LUNĂ**, ADICĂ PÎNĂ LA DATA DE **15 MARTIE A.C.**, DUPĂ CARE NU SE VA MAI PUTEA TRIMITE NICI UN PROIECT. ATRAGEM ATENŢIA CĂ RESPECTIVA DOCUMENTARE VA TREBUI SĂ AIBĂ UN ASPECT **DEOSEBIT DE ESTETIC.** LUCRĂRILE PROPRIU-ZISE, LA DIMENSIUNEA 1/1 SAU LA DIMENSIUNI REDUSE VOR FI TRIMISE DIRECT REDACŢIEI PÎNĂ LA DATA DE **1 IULIE 1970, LUCRĂRILE AVÎND DREPTUL DE A CANDIDA ŞI PENTRU PREMIILE CONCURSULUI MINITEHNICUS.**

ATRAGEM ATENŢIA CĂ NU SE POATE PARTICIPA LA COMPETIŢIA DE LA TOKIO NUMAI PRIN PREZENTAREA PROIECTELOR, CI NUMAI PRIN CONSTRUCŢIILE ÎN STARE DE FUNCŢIONARE, CARE MATERIALIZEAZĂ RESPECTIVELE PROIECTE. CONSTRUCŢIILE NU VOR PUTEA DEPĂŞI GREUTATEA DE 20 DE KG ŞI VOLUMUL DE 1m^3.

ATENŢIE, MINITEHNICIENI!

NU UITAŢI CĂ ORICE CONCURENT A CĂRUI LUCRARE TREZEŞTE INTERES, POATE FI CHEMAT DE JURIU PENTRU A-ŞI SUSŢINE LUCRAREA DIN PUNCT DE VEDERE TEORETIC. JURIUL ARE DREPTUL CA, ÎN CAZUL ÎN CARE A ACORDAT UN PREMIU UNEI LUCRĂRI, IAR AUTORUL EI DOVEDEŞTE O PREGĂTIRE INFERIOARĂ, ÎN RAPORT CU LUCRAREA TRIMISĂ, SĂ ANULEZE PREMIUL ACORDAT.

NU NEGLIJAŢI, DECI, PREGĂTIREA VOASTRĂ TEORETICĂ!

DIAMANTELE NEGRE 5

Scenariu: AUREL WEISS **Ilustrații: NICU RUSSU**

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT: **DINU ȘI ANCA SE HOTĂRĂSC SĂ CERCETEZE VULCANUL RORA ȘI GOLFUL TAO. EI SÎNT MARTORII UNUI SOI DE RIT OFICIAT DE VRACIUL GIG. CÎT PE ACI SĂ FIE DESCOPERIȚI, DINU ȘI ANCA IZBUTESC SĂ SE DEPĂRTEZE.**

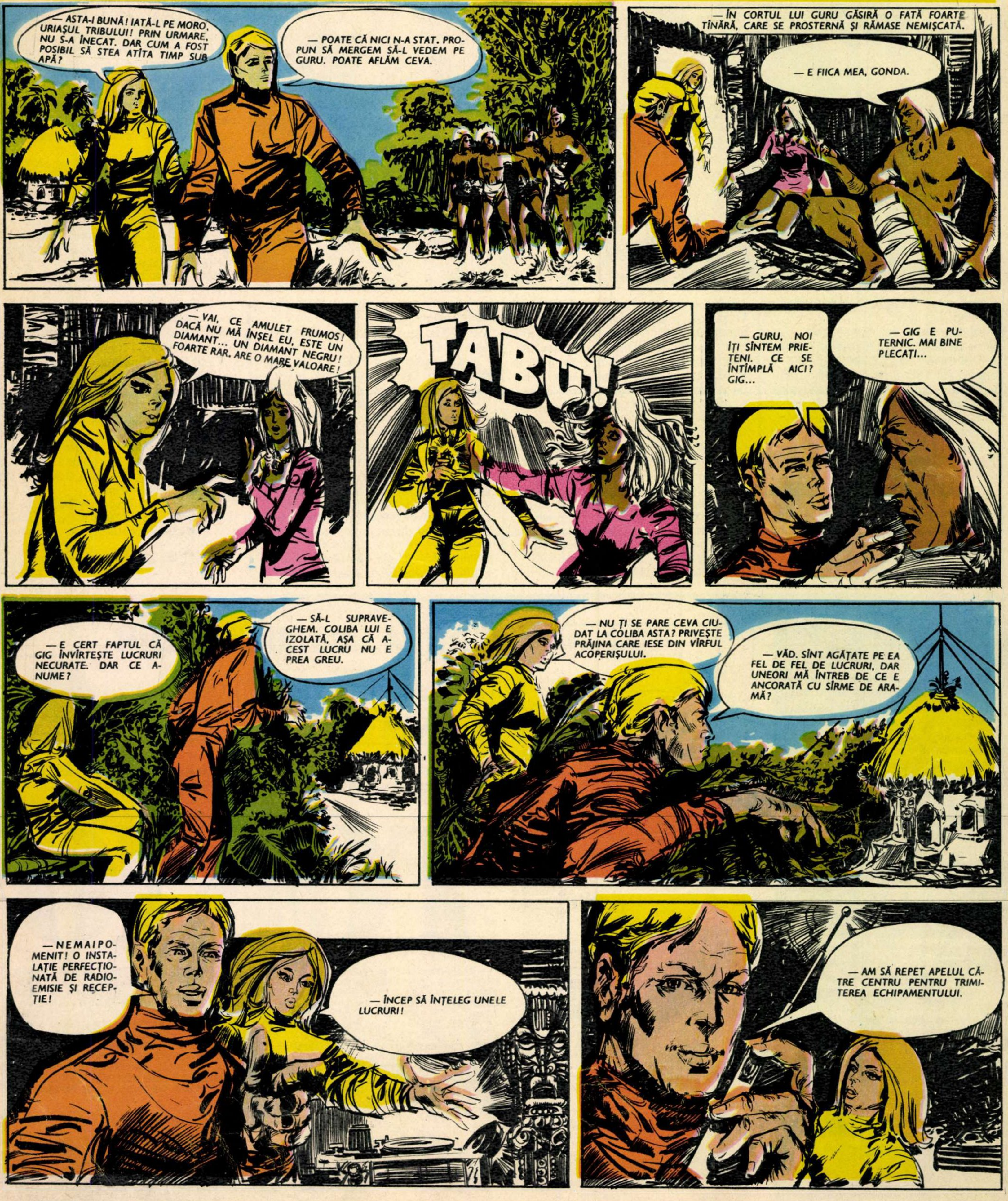
— ASTA-I BUNĂ! IATĂ-L PE MORO, URIAȘUL TRIBULUI! PRIN URMARE, NU S-A ÎNECAT. DAR CUM A FOST POSIBIL SĂ STEA ATÎTA TIMP SUB APĂ?
— POATE CĂ NICI N-A STAT. PROPUN SĂ MERGEM SĂ-L VEDEM PE GURU. POATE AFLĂM CEVA.
— ÎN CORTUL LUI GURU GĂSIRĂ O FATĂ FOARTE TÎNĂRĂ, CARE SE PROSTERNĂ ȘI RĂMASE NEMIȘCATĂ.
— E FIICA MEA, GONDA.
— VAI, CE AMULET FRUMOS! DACĂ NU MĂ ÎNȘEL EU, ESTE UN DIAMANT… UN DIAMANT NEGRU! FOARTE RAR. ARE O MARE VALOARE!
TABU!
— GURU, NOI ÎȚI SÎNTEM PRIETENI. CE SE ÎNTÎMPLĂ AICI? GIG…
— GIG E PUTERNIC. MAI BINE PLECAȚI…
— E CERT FAPTUL CĂ GIG ÎNVÎRTEȘTE LUCRURI NECURATE. DAR CE ANUME?
— SĂ-L SUPRAVEGHEM. COLIBA LUI E IZOLATĂ, AȘA CĂ ACEST LUCRU NU E PREA GREU.
— NU ȚI SE PARE CEVA CIUDAT LA COLIBA ASTA? PRIVEȘTE PRĂJINA CARE IESE DIN VÎRFUL ACOPERIȘULUI.
— VĂD. SÎNT AGĂȚATE PE EA FEL DE FEL DE LUCRURI, DAR UNEORI MĂ ÎNTREB DE CE E ANCORATĂ CU SÎRME DE ARAMĂ?
— NEMAIPOMENIT! O INSTALAȚIE PERFECȚIONATĂ DE RADIOEMISIE ȘI RECEPȚIE!
— ÎNCEP SĂ ÎNȚELEG UNELE LUCRURI!
— AM SĂ REPET APELUL CĂTRE CENTRU PENTRU TRIMITEREA ECHIPAMENTULUI.

(VA URMA)

Copiii cu crose

Dacă pînă mai acum doi-trei ani un copil cu crosă era o «rara avis», uite că nu mai e așa. E adevărat, deocamdată nu-i întîlnești pe toate drumurile, dar în felul în care au pornit, sîntem convinși că vor ajunge departe.

Au pășit, anul trecut, șase echipe de mici hocheiști din județul Harghita pe gheața pregătită și rezervată primei ediții a *Campionatului de hochei al pionierilor și școlarilor din mediul sătesc*. Iar anul acesta, douăsprezece...

Ce-a fost anul trecut, a... trecut. Dar ce-a fost anul acesta, între 8 și 9 februarie, pe unul dintre cele 30 de patinoare naturale amenajate de către copii în întreg județul Harghita, mai precis pe acela din satul Ciumani!... Aproape ca la campionatele mondiale. Spunem *aproape* si nu *intocmai*, pentru că au existat și unele mici diferențe. Nu în ceea ce privește pucul ori mantinela, nici chiar în ceea ce privește numărul de spectatori (5—600 zilnic), ci din cu totul alte puncte de vedere. Echipamentul, bunăoară, micii hocheiști din satele acestui județ și l-au confecționat singuri: căștile din găleți de plastic, crosele din lemn obișnuit, și așa mai departe. Și-au jucat. Douăsprezece echipe la început, apoi șase în finală. Fiecare meci a constat din trei reprize a douăzeci de minute fiecare (adunîndu-se aici și întreruperile, că doar n-aveau decît 11, 12, ori 13 ani). Și-au fost atît de corecți, încît în toată finala au totalizat doar... opt minute penalizări; și-au jucat atît de spectaculos, încît regretăm că nu i-am putut filma de la început pînă la sfîrșit, pentru a putea servi apoi pelicula unora dintre echipele noastre de fotbal din divizia A.

1. Temperatura scăzută, gheața, dar mai ales emoțiile micilor hocheiști au făcut absolut necesară... încălzirea lor înaintea începerii marii dispute.

2. De unde se poate vedea că patinoarul a avut mantinelă, iar meciurile spectatori și multă... spectaculozitate.

3. Fază palpitantă la una dintre porți, la fel de palpitantă ca și la meciurile celor mari.

Și, uite-așa, ziua disputîndu-și pucul pe gheață, iar noaptea fiind oaspeți ai pionierilor și școlarilor din Ciumani, micii hocheiști nici n-au știut cînd a trecut timpul și, dintr-o dată s-au trezit cu brațele încărcate de cupe și diplome (mai ales echipele din Deneș, Suseni și Sînsimion, clasate respectiv pe locurile 1, 2 și 3) și toți îmbrăcați de sus pînă jos în echipament... cumpărat de către organizatori (Consiliul județean al pionierilor Harghita) și de către alți susținători ai hocheiului nostru.

Deci startul a fost luat. Și nu oricum, ci cu dreptul!

MIHAI CALCAN

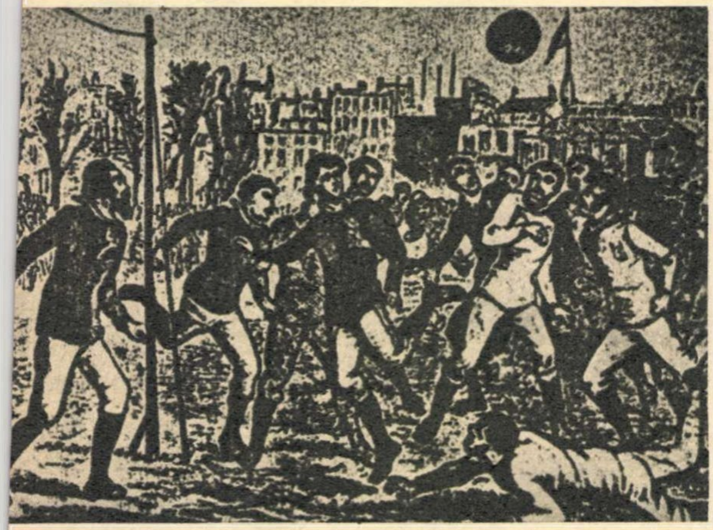

SECVENȚE DIN ISTORIA SPORTULUI

STRĂMOȘII FOTBALULUI

Meci de fotbal cu un secol în urmă (gravură)

Originea fotbalului este foarte veche, jocurile cu mingea fiind cunoscute multor popoare încă din antichitate.

Harpasumul **(joc introdus de romani în Galia), jocurile rusești** «Șalîga» **și** «Kila», **jocul francez** «La soulte» **pot fi considerate ca făcînd parte din strămoșii fotbalului de astăzi.**

În evul mediu, neexistînd stadioane speciale, jocurile cu mingea se desfășurau în piețe sau pe străzi. În zilele cînd aveau loc jocurile, străzile erau asaltate de spectatori gălăgioși care deseori părăseau lucrul pentru a putea fi prezenți. Acest fapt silea pe cîrmuitori să emită decrete speciale care interziceau jocurile cu mingea sub amenințarea pedepsei cu închisoarea. Timp de 250 de ani, jocurile cu mingea au fost puse sub oprelişte, ele fiind reluate abia la începutul celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea. Atunci s-au statornicit atît regulile de joc, cît și normele de comportare ale jucătorilor pe teren.

Elaborarea regulamentului a fost precedată de multe dispute care s-au desfășurat la sfîrșitul lunii octombrie 1863, într-o tavernă din Londra. În timp ce unii cereau să se joace numai cu picioarele, alții erau adepți ai jocului cu picioarele și cu... mîinile. Amatorii jocului cu picioarele s-au certat pînă au răgușit, iar adversarii, neavînd cîștig de cauză, au părăsit adunarea. Abia după ce au rămas singuri, partizanii jocului cu picioarele au elaborat cele 13 puncte ale regulamentului care, în decurs de cîteva decenii, au fost recunoscute unanim. Astfel, de pe malurile cețoase ale Tamisei a început marșul triumfal al fotbalului în întreaga lume.

Regulamentul stabilea că fiecare echipă trebuia alcătuită din 11 jucători. Două bețe bătute în pămînt și legate cu o sfoară trebuiau să reprezinte poarta. Jucătorii concurau echipați cu pantaloni lungi și pantofi. Fluierul arbitrului a fost folosit pentru prima oară în 1878. Pînă atunci arbitrii semnalizau cu clopotul școlar sau prin strigăte.

Dimensiunile actuale ale porților, precum și așezarea plasei, s-au stabilit abia în 1891. Tot atunci a fost legalizată lovitura de pedeapsă de la 11 metri, fără apărare.

De la începutul anului 1909, portarul a început să joace fiind îmbrăcat într-un tricou de altă culoare decît cea a coechipierilor săi.

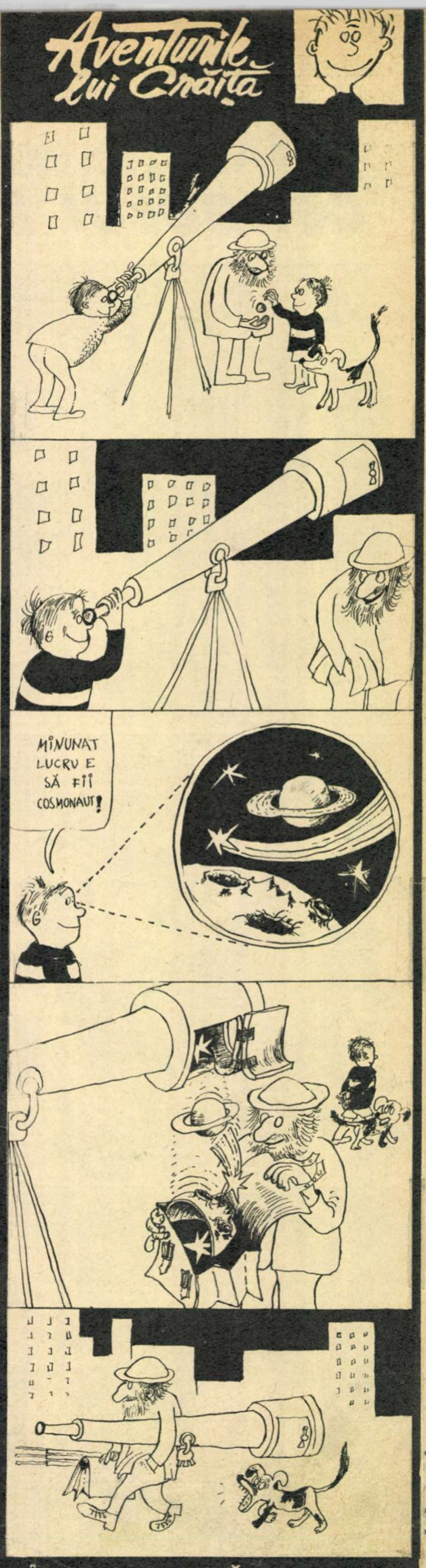

ÎN FIECARE NUMĂR
O AVENTURĂ A LUI CRĂIȚĂ

108

TAINA CORBULUI DE AUR

Scenariu: **IULIU RAȚIU**
Ilustrații: **TEODOR BOGOI**

6

REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT:
PORNIND PE URMELE CELOR DOI MERCENARI CARE AU VRUT SĂ-L UCIDĂ, COSTEA ÎNTÎLNEȘTE UN GRUP DE OȘTENI CARE POARTĂ TRUPUL UNUI TÎNĂR MORT. DIN SPUSELE OȘTENILOR, EL BĂNUIEȘTE CĂ TOT CEI DOI MERCENARI L-AR FI UCIS PE TÎNĂR.

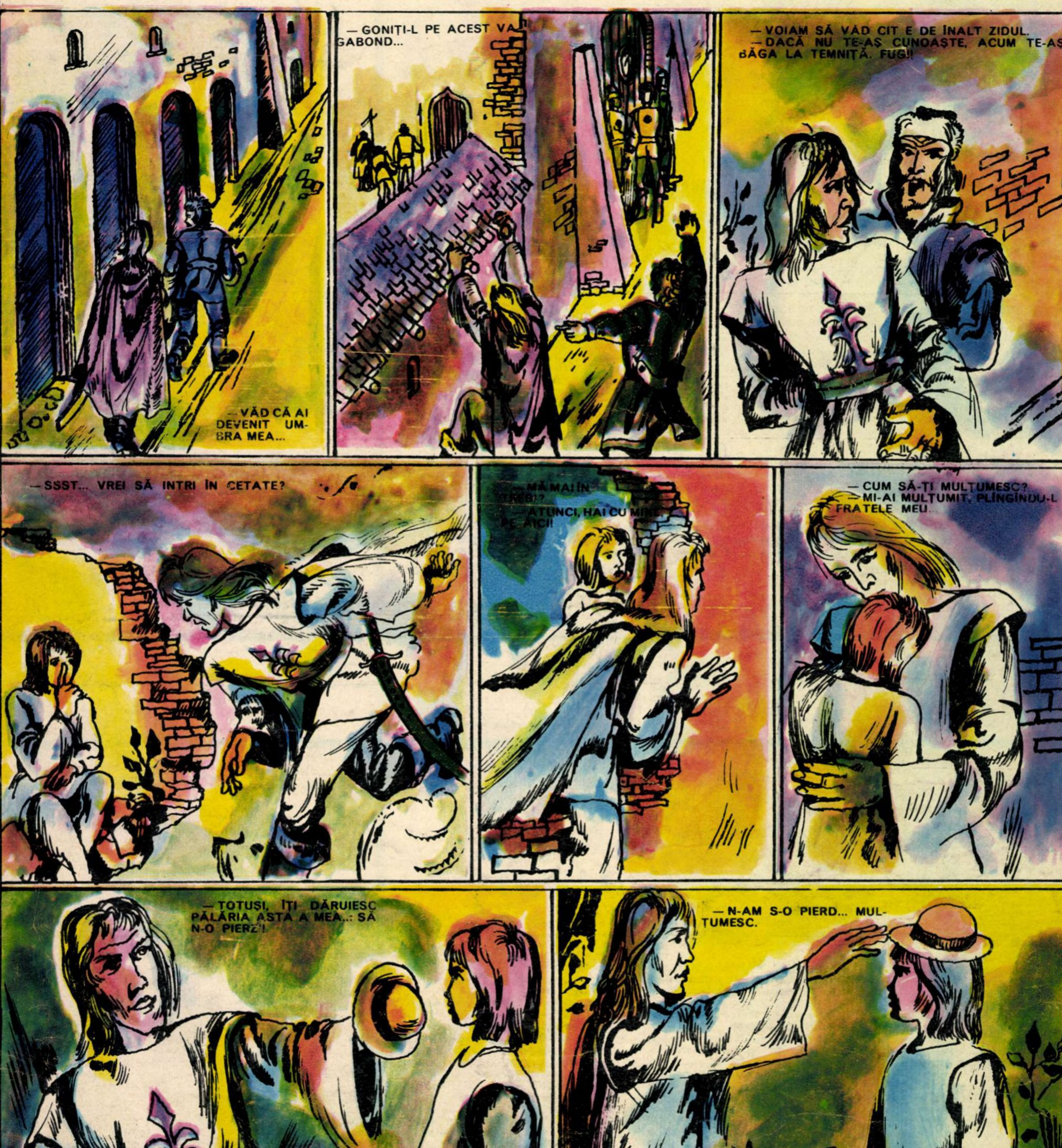
— VĂD CĂ AI DEVENIT UMBRA MEA...
— GONIȚI-L PE ACEST VAGABOND...
— VOIAM SĂ VĂD CIT E DE ÎNALT ZIDUL.
— DACĂ NU TE-AȘ CUNOAȘTE, ACUM TE-AȘ BĂGA LA TEMNIȚĂ. FUGI!
— SSST... VREI SĂ INTRI ÎN CETATE?
— MĂ MAI ÎNTREBI?
— ATUNCI, HAI CU MINE, PE AICI!
— CUM SĂ-ȚI MULȚUMESC?
— MI-AI MULȚUMIT, PLÎNGÎNDU-L PE FRATELE MEU.
— TOTUȘI, ÎȚI DĂRUIESC PĂLĂRIA ASTA A MEA... SĂ N-O PIERZI!
— N-AM S-O PIERD... MULȚUMESC.

(VA URMA)

Cutezătorii 9
Redactor șef: Mihai NEGULESCU. Redactor șef adjunct: Petre GHELMEZ. Secretar general de redacție: Ovidiu ZOTTA. Redacția: București, Piața Scînteii nr. 1, telefon 17 60 10. Administrația: Editura Scînteii; Tiparul: Combinatul Poligrafic CASA SCÎNTEII.
Redactor de număr: Al. Dinu IFRIM. Redactor artistic: Pompiliu DUMITRESCU. Tehnoredactor: Lucia SICOM[illegible]
Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R., de către factorii poștali și difuzorii de presă 41033
1 LEU.

Cutezătorii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

10

9

JOI, 5 MARTIE
1970, ANUL IV
(128)

TITANI AI CIVILIZAȚIEI

olindrig atdru

Beethoven

(PAG. 8–9)

SCRISOAREA SĂPTĂMÎNII

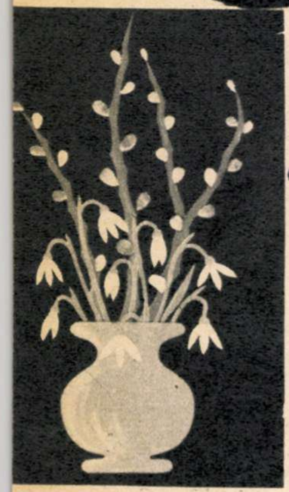

«Vă rog să primiți și să publicați acest desen, de «8 Martie», în revista «Cutezătorii».

BALAȚCHI RUDOLF
Liceul nr. 2,
Caransebes

Există printre ființele dragi, apropiate inimilor noastre, o ființă anume, care, mai mult decît oricare dintre ele, ne va umple sufletul și gîndurile de bucurie toată viața. Dacă i-am asemăna fața cu soarele, fața ei e mai luminoasă decît soarele; dacă i-am asemăna vorba cu șoaptele izvoarelor, vorba ei este mai blîndă decît acestea; dacă i-am asemăna privirea cu strălucirea stelelor, privirea ei este mai strălucitoare decît stelele. Dacă i-am asemăna mîinile cu petalele florilor, mîinile ei sînt mai duioase decît petalele. Vorba ei ne aduce mîngîiere și înțelepciune. Privirea ei ne înveselește și ne îmbărbătează. Mîinile ei ne învață mersul omenesc pe pămînt. Gîndurile ei aruncă punți de aur în fața noastră, și, astfel, zborul nostru în lume devine mai ușor. Dacă ne bucurăm noi, ea se bucură mai mult. Dacă ne întristăm noi, ea se întristează și mai mult. Un gest frumos de-al nostru este o sărbătoare neuitată pentru ea, iar dacă, cine știe, gestul este dimpotrivă, pe ea o doare mai mult decît pe noi. Ea este departe și este aproape în același timp. Ea face parte din viața noastră, fiindcă ea însăși ne-a dat viața. Ființa aceasta este MAMA.

Există printre ființele dragi, apropiate inimilor noastre, o ființă anume, pentru care, drept semn al dragostei sale pentru ea, un băiat din Caransebeș, un elev, Rudolf Balațchi, ne-a trimis la redacție un buchet de flori și mlădițe înmugurite, lucrat cu multă migală din catifea și pînză colorată. Este un fel de buchet-simbol, am zice noi, al celor peste un milion de buchete de flori adevărate pe care, sîntem siguri, de **8 MARTIE**, *cei peste un milion de cititori ai revistei noastre le vor dărui mamelor lor, ca semn frumos al dragostei lor recunoscătoare. Iar dacă în această zi, cînd noi sărbătorim ființa cea mai gingașă din lume, buchetul de flori va fi și pentru învățătoarea sau profesoara voastră, pentru bunică, pentru surioara mai mică, sau mai mare, ori pentru colega voastră de bancă sau de clasă, bucuria va fi cu atît mai mare. Pentru că bucuria nu va fi numai a lor, ci și a noastră, a tuturor celor ce ne vom strădui mereu să-i sporim luminile.*

Petre Ghelmez

Pentru toți admiratorii patinajului artistic

În zilele de 12, 13, 14 și 15 martie a.c., pe patinoarul artificial «23 August» din București se va desfășura un mare concurs internațional de patinaj artistic pentru copii (pînă la 12 ani) la care vor participa patinatori din numeroase țări europene.

Pentru pionieri și elevi intrarea e liberă, cu condiția să vină în grupuri organizate.

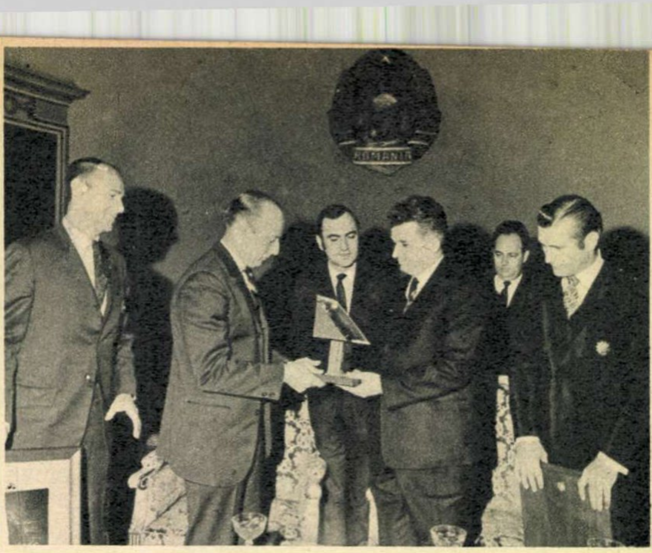

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, **Nicolae Ceaușescu**, împreună cu soția, **Elena Ceaușescu**, a primit în dimineața zilei de 2 martie la Palatul Republicii pe astronauții **Charles Conrad, Richard Gordon** și **Alan Bean**, membrii echipajului navei spațiale «Apollo-12». La această solemnitate, președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, a înmînat celor trei astronauți ordinul «Meritul științific» clasa I. La rîndul lor, oaspeții au înmînat președintelui Consiliului de Stat o casetă în interiorul căreia se află drapelul românesc și eșantioane de rocă lunară. Pe casetă sînt gravate cuvintele: **«Dăruit poporului Republicii Socialiste România din partea președintelui Richard Nixon. Acest drapel al națiunii dumneavoastră a fost transportat pe Lună și înapoi de «Apollo-11», iar aceste fragmente ale suprafeței Lunii au fost aduse pe Pămînt de către echipajul primei expediții lunare a oamenilor».**

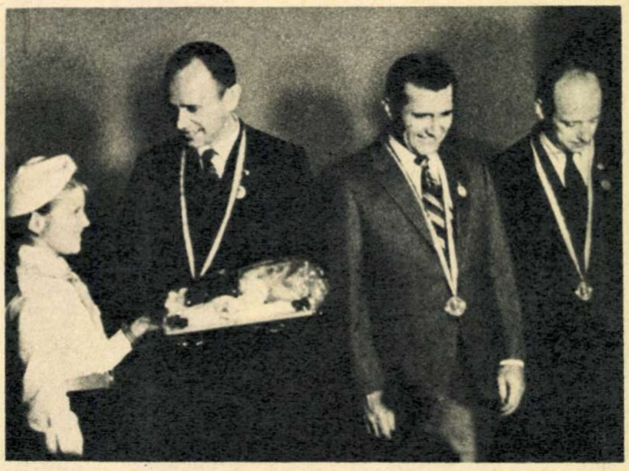

În cadrul recentei vizite în țara noastră, prima «escală» a echipajului navei «Apollo-12» a fost la Palatul pionierilor din București, unde temerarii cuceritori ai Selenei sînt salutați de Virgiliu Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor. Un grup de pionieri oferă astronauților flori și insemnele caracteristice organizației lor — insigna și flamura purpurie. Eleva Cristina Ciobotaru, de la Liceul nr. 30, rostește în limbile română și engleză mesajul de salut al pionierilor municipiului București. Apoi oaspeții sînt invitați să viziteze cîteva din cercurile practice care funcționează în incinta Palatului.

Ansamblul artistic pionieresc «Românașul» prezintă în continuare un reușit program de cîntece și dansuri populare românești, dansuri care — după mărturisirea unui oaspete, au fost «chiar mai grozave decît dansul nostru pe Lună».

În încheierea vizitei, astronauților Charles Conrad, Richard Gordon și Alan Bean li s-a decernat cea mai înaltă distincție a Consiliului Național al Organizației Pionierilor — Medalia «Cutezătorul» — ce se conferă pentru acte de înaltă bravură, precum și medalia «Expedițiile Cutezătorii».

CA-LEN-DAR

MARTIE

L	M	M	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

6 MARTIE — se împlinesc 25 de ani de la instaurarea primului guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza (1945). O evocare a acestui memorabil eveniment, găsiți în pagina a 7-a.

10 MARTIE 1970 — Se împlinesc 30 de ani de la moartea lui Bela Breiner, militant al mișcării muncitorești din România (n. 1896). Înrolat de tînăr în activitatea revoluționară, el a fost membru al Partidului Comunist din România încă de la înființare. Pentru activitatea sa revoluționară, a fost închis la Doftana. În urma suferințelor îndurate în anii grei de temniță, el a murit în primăvara anului 1940.

11 MARTIE 1970 — se împlinesc 15 ani de la moartea bacteriologului britanic Alexander Fleming (n. 1881). El a descoperit penicilina și a pus bazele științei moderne a antibioticelor. A fost distins cu premiul Nobel pentru medicină.

13 MARTIE 1970 — Se împlinesc 105 ani de la nașterea fizicianului român Dimitrie Hurmuzescu, cunoscut pentru contribuțiile pe care le-a adus în domeniul electricității și al fizicii razelor X (m. 1954). Fizicianul român a fost colaborator al soților Curie.

„PENTRU NOI, drumul spre BUCUREȘTI a trecut prin LUNĂ"

Întîmpinați la București, ca pretutindeni cu admirație și interes, cu vie curiozitate membrii echipajului lui «Apollo 12» au fos pur și simplu asediați de întrebările oamenilo de știință și, mai ales, ale ziariștilor.

Le-am adresat și eu cîteva întrebări, într-un dialog în care dorința de-a asigura tinerilo cititori ai revistei CUTEZĂTORII un momen care să-i apropie cît mai mult de iluștrii cosmonauți i-a animat, la rîndul lor, și pe oaspeți.

— Ați făptuit acte de mare curaj care v-au înlesnit să împliniți încă unul dintre visurile omenirii: zborul interplanetar. Care a fost sentimentul dumneavoastră cel mai puternic, la revenirea pe Pămînt?

— Satisfacția îndeplinirii misiunii noastre, — vine răspunsul lui **Charles Conrad**. Momentul în care am raportat că totul a decurs precum fusese stabilit.

— Și care apreciați dumneavoastră că a fost factorul determinant al reușitei zborului?

— Desigur, la reușita unor asemenea acțiuni concură un complex de factori funcționali și de împrejurări de o diversitate care alcătuiește un adevărat univers. Dar elementul dominant, după ce au fost acoperite toate etapele de pregătire, este, neîndoios, spiritul de echipă, — imperturbabila și indestructibila solidaritate sufletească, o adevărată simbioză de aur care a unit echipajul în munca de pregătire, ca și în cea operativă, terestră, cosmică și selenară.

— O înțelegere deplină, aș putea spune ideală, — completează **Richard Gordon.**

— La revenirea de pe Lună ați vorbit și despre copiii dumneavoastră. Cum îi creșteți, în ce spirit?

— Fiecare dintre noi avem copii. Copii mulți. Eu, bunăoară, am patru copii, — afirmă **Charles Conrad,** — în familia lui Richard Gordon sînt șase copii, iar Alan e tatăl a doi copii.

— Echipajul «Apollo 12» are, deci, doisprezece copii.

— Doisprezece copii, douăsprezece minți agere și tot pe atîtea aspirații personale și nădejdi părintești. Noi îi creștem în spiritul civilizației contemporane, în așa fel ca aptitudinile să li se dezvolte pe linia vocației lor și ținînd, totodată, seamă de drumul profesional pe care vor să evolueze în viață. Dar, simultan, viața lor e construită pe respectul pentru om, pe adevăr, pe dreptate, pe o onestitate limpede, cum e apa de izvor.

— Să știți că profesiunea de tată nu e de fel ușoară; nu e o sinecură, — vine replica lui **Richard Gordon.** De pildă, Alan Bean, cel mai rezistent dintre noi sub raportul fizic, e transformat într-un veritabil sac de antrenament de box de către copiii săi, în joaca lor sportivă. Dar și ei își primesc replica dura, ca să simtă că cel ce lovește se cuvine să și primească lovituri.

— Și, la capitolul curaj, cum stau acești doisprezece copii??

— Curajul nu este de fel o glandă sau vreun organ suplimentar al omului. El e o înclinație care se dezvoltă prin educație și se manifestă în anumite împrejurări. Actul de mare curaj poate să nu intervină niciodată în viața cuiva, dar spiritul lui, mentalitatea cutezătoare trebuie să facă parte din zestrea fiecărui om. Cred că se cuvine ca toți copiii din lume să crească într-un spirit cutezător, pentru ca fiecare generație să adauge tezaurului comun al omenirii noi contribuții științifice, artistice, culturale și performanțe sportive, menite să contribuie la progresul universului, al întregii omeniri.

Astfel gîndesc despre curaj membrii echipajului «Apollo 12».

Pilduitoare fapte, înălțătoare îndemnuri, mobilizatoare chemări, adăugăm noi.

V. FIROIU

VIOREL MĂRGINEAN

M-a bucurat propunerea colegilor de la redacția «Cutezătorii» de a oferi acelui care va fi primul cîștigător al concursului nostru «Ce știți despre pictură» un tablou de Viorel Mărginean. La rîndul său pictorul și-a manifestat și el satisfacția.

Viorel Mărginean este al zecelea copil al unui pădurar dintr-un sat așezat între dealuri domoale, pe lunca Tîrnavei: Cenade. Pădurea a fost cel dintîi univers pe care pictorul l-a cunoscut din copilărie. Am uneori impresia că Mărginean poartă cu sine mereu această lume a pădurii oriunde s-ar afla el, și îi ascultă poezia tainică și viguroasă, pictura lui de acolo pornind. Au trecut ani de cînd a plecat din sat și a învățat meșteșugul picturii, dar el și-a păstrat mereu proaspătă lumea copilăriei, pe care ne-o dezvăluie în arta sa cu candoare, dar și cu toată judecata omului matur. Lucrările sale au fost prezentate în Cuba, Iugoslavia, Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Elveția, Uniunea Sovietică, Republica Arabă Unită, Tunis și au figurat de asemenea, la a cincea Bienală internațională a tineretului de la Paris. Nu de mult, Viorel Mărginean a avut, la București, o expoziție personală în care au fost prezentate peste 100 de lucrări, în care simplitatea desenului, viguros și delicat în același timp, se îmbină cu frăgezimea culorii. O pagină din acest univers al picturii lui Mărginean constituie tabloul pe care-l reproducem. Copacii orînduiți în prim plan, învăluiți într-o boare ușoară, casele îndepărtate pe coama unui deal, degajă o atmosferă de liniște, plină de farmec.

Horia HORȘIA

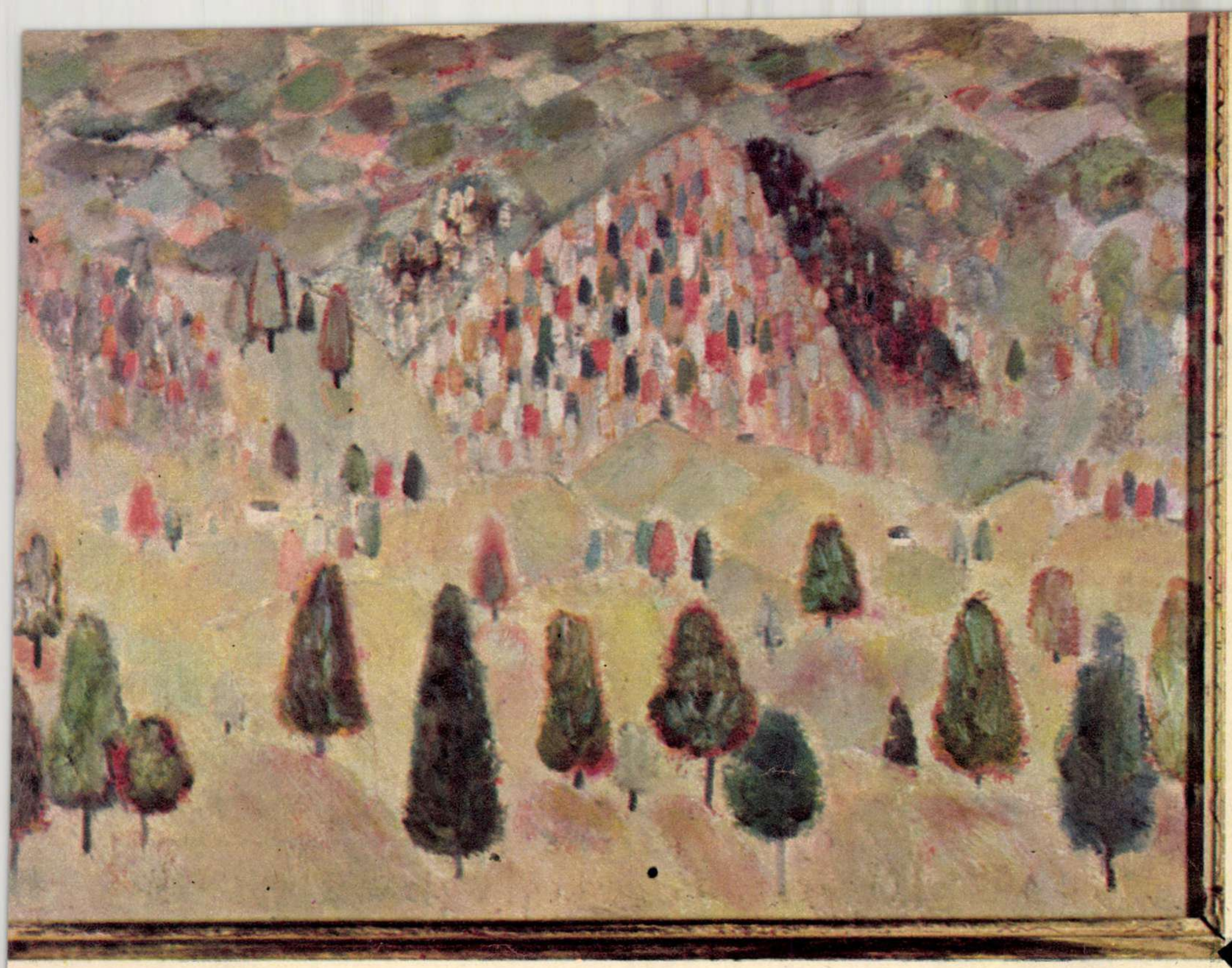

„Ulei" - V. MĂRGINEAN

LENIN
1870
1970

LA ȘCOALA DIN ULIANOVSK

De ziua lui foșnesc primăvăratic
Salcîmii de miresme aburind
Și soarele cu discul de jeratic
Pe străzi așterne boabe de argint.

De ziua lui, pe-aleile-nflorite
La școala sa, cu cîntece, din zori,
Pornesc șuvoi de inimi să palpite,
Aici, printre relicvele culori.

Aici a stat, în banca asta sură.
Aici din cărți sorbi, însetoșat.
Aici, din visuri și-a durat armură
Și spre mulțimi, pe aripi s-a-nălțat.

De-aici văzu o lume-n fericire,
Sub cel mai nobil cer de bucurii;
De-aici dori planeta în rotire
Purtînd sub cer, cutezători copii.

Și, iată-i, sînt cît fluviile toate
La școala lui de suflet și de gînd
Și la catedră-i Lenin, ca un frate,
Cu glasul lui prin veacuri fulgerînd!

MIHAIL COSMA

V-ați pregătit?
În numărul viitor apare cuponul nr. 1 din seria a II-a a concursului «CE ȘTIȚI DESPRE PICTURĂ?»

JURNALUL OLGUȚEI

Sentimentalii

Martie. Vînt, ploaie amestecată cu spic de zăpadă. Seva bate în muguri ca sîngele în inimile păsărilor. Se simte miros iute, de primăvară, și o undă de melancolie a pus stăpînire pe mine. Ieri am avut o dispută grozavă cu colegul meu A.M. Mi-a reproșat că am devenit prea... sentimentală! A.M. susține, sus și tare, că în epoca modernă, sentimentalismul e desuet. Nu sînt de acord. Depinde ce înțelegem prin sentimentalism. Epoca mașinilor nu înseamnă neapărat epoca oamenilor fără inimă. Deși mașinile vor juca un rol din ce în ce mai mare în viața noastră, eu cred că va veni o vreme cînd și roboților li se va transplanta o inimă omenească. Deocamdată efortul oamenilor este de a-i face pe roboți să gîndească... omenește! Și trebuie să recunoaștem că o fac de cele mai multe ori cu foarte mare succes. Sînt sigură că îi vor face să și simtă... omenește!

Mi-au venit în minte toate acestea, de curînd, cînd, din întîmplare, am fost oaspetele unor fete și băieți foarte... sentimentali! E vorba de fetele și băieții din clasa a VII-a A de la Școala generală nr. 99 din București. Și-au sărbătorit de curînd «micul... majorat!» Ciudat, nu-i așa? Să sărbătorești un eveniment mic care, în același timp, e... mare! Numai unor sentimentali le putea trece prin gînd așa ceva. Numai cînd ai 14 ani și ai primit buletinul de identitate, ca Elena Gurgu, Gabriela Oprescu, Grațiela Teodorescu, Georgeta Mihai ori Marcel Mîndriș, poți declanșa în clasa ta un asemenea moment festiv. Clasa întreagă trece, o dată cu tine, spre maturizare! Pentru că peste cîteva zile sau poate peste cîteva săptămîni, fiecare dintre cei prezenți la această sărbătoare vor primi buletinul de identitate. Un spor de zile, un spor de ani, un spor de răspundere.

— «Olguța, sînt bune prăjiturile noastre? Le-am pregătit cu această ocazie...» mi s-au adresat Daniela Rus, Silviana Collino, Rodica Muntean, Luminița Diaconescu...

— Sînt bune, am zis. Au gustul unic al șotiilor copilărești, cînd ne place atît de mult să ne jucăm de-a... oamenii mari! Și zău că nu e de loc rău așa! Asta ne va ajuta poate, ca atunci cînd vom fi oameni mari, să ne jucăm de-a sufletul copilăresc. «Cînd nu mai sîntem copii, înseamnă c-am murit de mult» zicea marele nostru sculptor, Constantin Brâncuși. Și avea dreptate... Dar uite că, într-adevăr, devin sentimentală și parcă-l văd pe A.M. cum sare-ntr-un picior de bucurie.

Olguța

Fiii unui sat din munţi

Peste satul din munţi s-a aşternut zăpada.

Dintr-un anume punct al şoselei ce duce de la Bran spre Cîmpulung, un indicator turistic îl conduce pe drumeţ de-a dreptul în legendă...

Un fulger dinaintea erei noastre a împietrit aici o ceată dacică, rămasă şi astăzi strajă de stîncă la intrarea în valea satului Şirnea. De restul lumii îl leagă un singur drum, strîns în menghina munţilor. Sub scutul acestora s-au aflat dintotdeauna nu războinici, ci apărători neclintiţi, gospodari harnici şi pricepuţi.

Şirnenii sînt crescători de vite, ciobani, păstori şi lemnari, pietrari şi cojocari. Se întrec, dîndu-şi unul altuia ajutor, în a-şi construi vile, nu case. Şi au reuşit.

Sînt ospitalieri, îşi văd bine de treburi şi treburile de azi la aduc belşugul şi demnitatea rîvnită de moşii-strămoşilor lor.

Uliţele satului, potecile ce pornesc din dreptul caselor, duc toate spre şcoală şi căminul cultural. S-au bătătorit treptat şi nu întîmplător.

— Cît îi satul de mare — şi este — că se întinde pe toată valea, pînă la poalele Pietrei Craiului şi pe culmile din jur, rar afli alte nume decît Ţeposu şi Cojocaru, mi-a vorbit un bătrîn, care îşi însoţea vorbele cu gesturi largi. L-am simţit că-i place să povestească, şi l-am ascultat. Îl chema, fireşte, Ţeposu. A adăugat: astea sînt nume vechi. Şi mai e un nume vechi şi răspîndit în vale, numele de Benga. Avem şi un profesor tînăr — a făcut Facultatea de istorie la Bucureşti — tot Benga îi zice. Benga Gheorghe.

Un document de pe la 1870 atestă existenţa în sat a unei şcoli în care învăţau 14 băieţi şi 6 fete. Actul, iscălit cu o migală de caligraf, poartă semnătura unui învăţător din acele vremuri, pe nume Ion Ţeposu.

În sat sînt acum 12 învăţători şi profesori. Dintre ei, zece s-au născut şi au crescut aici. Copiii şirnenilor cresc voinici şi sprinteni la minte.

— De vreo zece ani încoace — se mîndrea bătrînul — am împînzit ţinutul cu meşteri lemnari şi constructori în piatră, cu profesori şi ingineri...

Învăţătorii fac parte, la propriu şi la figurat, din marea familie a satului. Copiii le sînt fii, fraţi mai mici, nepoţi şi elevi. Elevii îi iubesc. Îi ştiu de cînd au deschis ochii ca pe nişte dascăli destoinici şi gospodari de frunte în sat. Ei i-au învăţat prima poezie şi primul cîntec. Prima serbare de la cămin le-o datorează lor, şi tot lor alunecarea pe schiuri de pe colina din spatele şcolii, pînă pe pistele concursurilor internaţionale. La Şirnea, cine se grăbeşte schiază, cine nu ştie, înseamnă că nu e din sat, dar nici nu pleacă pînă nu învaţă.

E de-ajuns un popas pentru ca ideea reeditării ospeţiei să izvorască irezistibil din frumuseţile de la poalele Pietrei Craiului şi de renumele de gazde bune pe care îl binemerită localnicii.

Casele satului sînt răzleţite pe o rază de aproape 7 km. Învăţătorul Ion Folea şi-a aşezat casa într-adins pe o culme îndepărtată, ultima. Se scoală dimineaţa, îşi ia schiurile şi taie primul pîrtia. În spatele lui răsar copiii şi zilnicul concurs de schi «Cine ajunge mai repede la şcoală», începe. Uneori în munţi e furtună care, cîteodată, ţine 2—3 zile. Atunci, în ajutorul diurnei competiţii vin schiori cu experienţă, Nicolae Stroe — directorul şcolii, fost campion la proba de fond, învăţătorii Cioacă, Frunteş şi alţii. Pe creste crivăţul bate puternic şi pe zăpada cernită rămîn nu numai urmele schiurilor, ci şi a cîte unui vîrf de nas. Dar şcoala, e şcoală. Aş vrea să fiu bine înţeles. Nu e numai pitoresc, original, interesant. Iarna, prezenţa în clasă este realmente o problemă, uneori dificilă. Învăţătorii glumesc, dar atenţia pe drum le e încordată la maximum. Copiii pe schiuri şi cu ghiozdanele în mînă rîd dar fac eforturi. Nu e uşor. Cu certitudinea că folosesc potrivit şi cuvenit, la adresa învăţătorilor şi a elevilor lor, cuvintele «eroism de fiecare zi», aş vrea să notez, fără comentarii, o însemnare dintr-un recent proces verbal de inspecţie: «La şcoala din Şirnea frecvenţa este de sută la sută».

Natura le oferă cu dărnicie şirnenilor modele de frumos şi poate de aceea gîndurile, casele, portul şi simţirile le sînt asemenea.

Documentarul intitulat «Învăţătorii satului» păstrează, printre altele, cîteva secvenţe care prezintă o grupă de pionieri îngrijind, într-o dimineaţă de iarnă, Monumentul eroilor. Cîteva perechi de mănuşi mici curăţă de zăpadă şi gheaţă piatra şi grilajul monumentului, omagiu adus eroilor patriei. Elevii şi învăţătorii l-au ridicat pe o culme greu accesibilă. Nisipul, piatra, cimentul şi apa au fost cărate pînă pe creastă în zeci şi sute de rucsacuri.

Frumosul ţinut al Branului e îmbogăţit de legende. În serile de iarnă, învăţătorii, elevii şi părinţii le aduc pe rînd pe scena căminului cultural din Valea Şirnei.

...De mult, foarte de mult, zece fraţi, zece bărbaţi au întemeiat cu familiile lor zece sate la poalele Pietrei Craiului. Zece fraţi, zece bărbaţi, zece virtuţi lăsate din moşi-strămoşi moştenire. Vîrstele satului răsplătesc artistica metamorfoză a adevărului în legende, cu aplauze. Palmele lor cunosc un adevăr legendar: hărnicia.

MIHAI IONESCU

În zilele de sărbătoare femeile din Şirnea ies pe uliţele satului îmbrăcate în frumosul port popular moştenit de la străbuni.

În drum spre căminul cultural.

O tradiţională horă pe zăpadă.

Căutătorii de comori

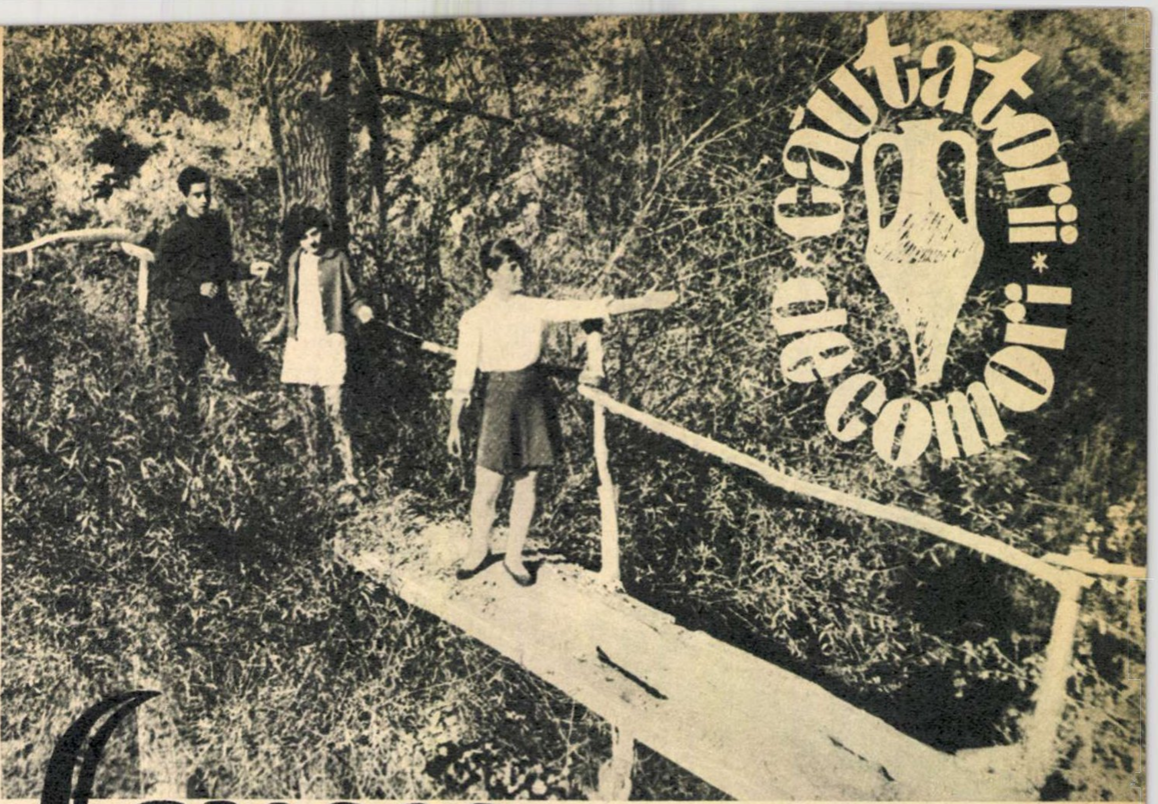

Lancea din Malul Roșu

O punte lungă, sub care, privită de sus, văioaga ce taie satul într-o margine pare și mai adîncă. Doi băieți se grăbesc să treacă.

— Marinică! spune unul, apucîndu-l pe frate-său de braț, brusc.

— Ce glumă e asta? se supără Miorel. Tocmai pe punte ți-ai găsit!

— Nu-i nici o glumă. Nu vezi?...

De sub umbra de zăpadă topită, dintr-o surpătură de mal, se prelingea în apa de sub punte un firicel cărămiziu.

— De la un zid! Se văd cărămizile, mergem să ne uităm.

— Nu avem timp acum, întîrziem de la școală.

Orele li s-au părut mai lungi ca oricînd în dimineața aceea. Și nu numai lor — aflaseră și colegii lor. Cum a sunat de ieșire, s-au dus la punte.

Au așezat servietele grămadă, pe mal. Apoi au escaladat malul prăpăstios, s-au apucat să sape.

— Am descoperit o cetate! se bucură o fetiță.

— Nu-i cetate, spuse Miorel.

— Dar ce e?

— Cuptor de ars oale. Și zicînd, își dădu drumul prin deschizătura îngustă de cărămidă, de unde împinse la suprafață o oală pîntecoasă, rămasă acolo pe vatră de la ultimul foc ce-i dăduse tărie și culoare.

— O dovadă în plus că meșteșugul olăritului, alături de altele, e foarte vechi aici, în Lălești, și în multe sate vasluiene, le-a explicat Dorina Popa, profesoara de științe naturale. Am putea face un muzeu.

Băieții și fetele, Neagu Miorel și fratele său, Marinică, Obreja Gabriela, Mohor Ecaterina, și alți pionieri au continuat săpăturile în alte ore, au scotocit apoi pe acasă, pe la bunici, adunînd felurite obiecte. Așa a luat ființă muzeul etnografic din școala lor, avînd acum o colecție bogată de vase, cusături naționale, o presă de stors miere, furci de tors lînă, o vîrtelniță din lemn de cireș — adevărate comori ale artei populare.

Pe o măsuță cu trei picioare, din lemn, alături de alte obiecte, o lance.

— Eu am găsit-o, spune Borș Doina. Cînd am făcut săpăturile lîngă punte.

— O lance moldovenească, adaugă un coleg; pe semne de la vreun oștean de-al lui Ștefan cel Mare. Pe văile astea a trecut cu oastea, cînd a dat istorica bătălie de la Podul Înalt...

... M-am despărțit cu părere de rău de micii lăleșteni, vrednici căutători de comori, care m-au condus pînă la marginea satului lor, de unde începe cîmpul răscolit și unde se vede, în depărtare, o altă oaste: aceea a stejarilor ce poartă pe umeri portativele de lumină ale vremii contemporane.

AL. DINU IFRIM

1. Acolo am descoperit lancea...
2. Căutătorii de comori la lucru.
3. Fiecare obiect este cercetat cu atenție.

UN CONCURS PENTRU UN MILION DE REPORTERI !

INTERVIU CU „URMAȘII DACILOR“

Mai întîi să ne prezentăm: sîntem două eleve din Reșița, membre ale cercului foto de la Casa pionierilor — Petronela Ivan și Margareta Török. Ziua de 6 februarie a.c. a constituit o mare sărbătoare pentru pionierii și elevii din orașul nostru: festivitatea de decernare a trofeului «Termosul de argint» și a celorlalte distincții și premii acordate de revista «Cutezătorii» echipajului «Urmașii dacilor», participant la expediții. Cu acest prilej am devenit și... reporteri.

Ne-am decis să abordăm forma interviului.

Primul interlocutor a fost **Cristian Mălaia**, naturalistul echipajului. L-am găsit în holul sălii de spectacole al Casei de cultură a tineretului, unde «Urmașii dacilor» au amenajat o expoziție.

— Ce exponate se datoresc activității tale?

— Insectarele, cîteva probe de sol, cochiliile, timbrele cu plante și animale, vederile cu rezervații naturale și, bineînțeles, cîteva monede.

— Cînd le-ai adunat?

— Unele dintre plante și insecte le-am adunat încă din clasa a V-a, dar cele mai multe le am din vara aceasta, din expediție. Abia aștept vacanța de vară să plecăm din nou în mijlocul naturii.

Pe **Ion Mărie**, radiotransmisionistul, l-am găsit la Casa pionierilor reparînd interfonul construit de el, care stabilește legătura între sala de emisie și sălile de cerc. L-am întrebat cum s-a simțit în expediția de pe Semenic și dacă va mai pleca și în acest an, ținînd seama de faptul că este în clasa a X-a.

— Aș vrea, dacă se poate, să nu mă despart de expediționari. Am de gînd ca la vară, dacă voi face parte din echipaj, să construiesc niște telefoane pe care să le instalez în fiecare cort, precum și o stație de emisie-recepție.

După festivitatea de premiere, am întîlnit-o pe «cea mai bună bucătăreasă» a expedițiilor, **Ildiko Kussy.** Am întrebat-o cum se simte cu două medalii la gît (una de argint și alta de bronz), la care ea ne-a răspuns:

— Sînt foarte fericită că la o asemenea vîrstă sînt considerată cea mai bună bucătăreasă. Promit ca în expedițiile viitoare să fac mîncăruri și mai gustoase și îl voi ruga pe tovarășul comandant de echipaj să mă ajute să recunosc toate ciupercile și toate fructele de pădure. Vă invităm și pe voi în expediția noastră, dar cu aparatul de fotografiat.

În mijlocul celor zece copii medaliați, se afla și **Norbert Steiner**, căpitanul echipajului, cu «Termosul de argint», «Fanionul de onoare» și aparatul de filmat în brațe, arătînd colegilor de echipaj trofeul.

— La anul viitor — ne-a spus el — **trebuie să reușim să realizăm o expediție și mai frumoasă. Trebuie!... Trofeul acesta ne obligă!...**

Singurul membru al echipajului care a refuzat să ne răspundă la întrebări a fost cîinele Negro. L-am scuzat însă, punînd refuzul pe seama emoției trezită de prezența medaliei de argint în locul zgardei.

interviu realizat de
IVAN PETRONELA
și
MARGARETA TÖRÖK
membre ale cercului foto de la Casa pionierilor din Reșița

IMPORTANT!

Juriul concursului «Rozetele Cutezătorii» comunică un eveniment

A fost acordat titlul de **corespondent special** primilor elevi care, conform regulamentului, au întrunit cele douăzeci de puncte necesare spre a fi primiți în **Clubul corespondenților speciali** ai revistei «Cutezătorii». Iată numele celor care au primit legitimații de reporteri speciali și premii.

Gabriel Burjan - Miercurea Ciuc (29 puncte, informații, reportaj) — **trusa specială de reporter** (care constă dintr-un pix marca «Parker» și o agendă tip «Rozete»); **Ștefan Tiță - Cîmpulung Moldovenesc** (24 puncte, reportaj, fotoreportaj) — **trusa specială de reporter. Felicia Dobre - Mihăiești-Olt** (21 puncte, informații) — **trusa specială de reporter; Elena Cherciu - Focșani** (20 puncte, fotoreportaj) — **un aparat foto «Certina»; Mircea Plîngău - Pitești** (20 puncte, fotoreportaj) — **un aparat foto «Certina»; Rareș Pantea - București** (20 puncte, desen) — **trusă tempera tip «Fondul plastic»**

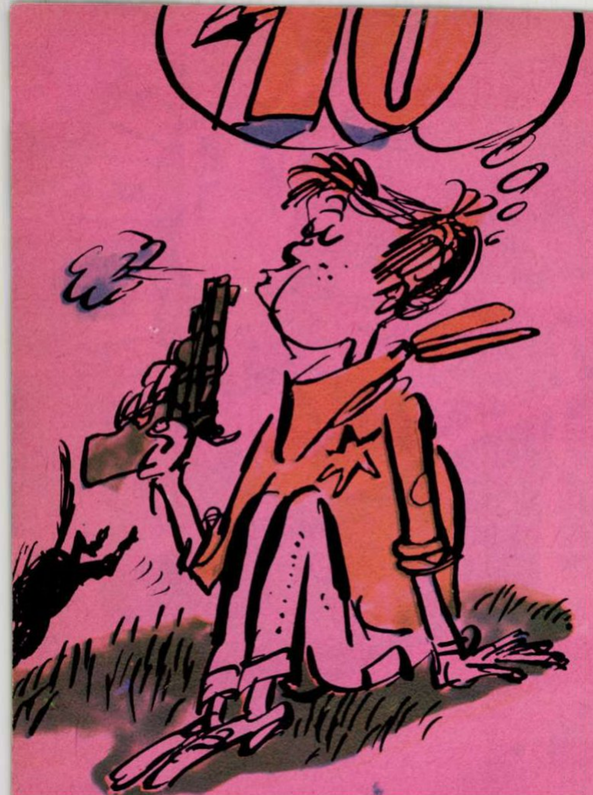

CEI DOI „PISTOLEROS"

POVESTIRE DE

RADU F. ALEXANDRU

DESENE DE:
POMPILIU
DUMITRESCU

Profesoara de istorie, care era și diriginta clasei, tocmai terminase de explicat lecția. Au urmat cîteva secunde de tăcere, după care, cu un glas care lui Mircea i s-a părut neobișnuit de obosit, a întrebat: « — Mai există vreo problemă în clasă? Apoi, fără să mai aștepte răspunsul, a continuat: «ieri, în locul orei de istorie a trebuit să facem oră educativă

Și în acel moment, în clasă, conduși de elevul de serviciu, au intrat părinții lui Bujor. Copiii i-au salutat ridicîndu-se în picioare, iar diriginta a coborît de la catedră grăbindu-se să le iasă în întîmpinare. S-au retras într-un colț al clasei, unde au început să vorbească în șoaptă.

Îi cunoștea majoritatea copiilor. Locuiau toți în același cartier, se întîlneau zilnic pe stradă, în plus, duminica, Bujor obișnuia să-și invite colegii: « care vreți, toți, sînteți invitații mei!», să vadă împreună meciul la televizor. «Bătrînul», cum îl numeau în șoaptă băieții, își avea locul în fotoliul tras în mijlocul camerei, înconjurat imediat de «peluzele» microbiștilor din clasa a VIII-a A; din cînd în cînd îi instiga cu observații «naive» despre idolii suporterilor, observații asupra cărora trebuia să revină fără întîrziere sub potopul argumentelor de necombătut al celor din jur.

Mircea stătea cu Bujor în același bloc. Cei mai buni prieteni, din clasa I colegi, cei doi formau o pereche invidiată de toți ceilalți. Și asta nu pentru că ar fi existat vreo dificultate de-a te apropia de ei, ci pentru că pur și simplu, de data asta trebuiau să recunoască o «tradiție» pe care ei deja nu mai aveau cum să o realizeze. După ce au văzut și western-ul, la care timp de două săptămîni era o adevărată problemă să obții un bilet, lucrurile s-au simplificat la maximum: cei doi au devenit «Cei doi Pistoleros».

Erau premianții clasei. Pînă într-a V-a — amîndoi premiul I, ultimii doi ani — Bujor premiul I, Mircea premiul II; diferență explicabilă prin media mai mică la Educație Fizică a lui Mircea. Anul ăsta, o dată cu obținerea scutirii de sport a lui Mircea, întrecerea a revenit din nou în atenția colegilor.

Bujor era șeful clasei. Întotdeauna el era șeful. Alegerea se făcea de la sine, Mircea fiind ajutorul său. Odată, cînd totuși cineva le-a propus să-l încerce și pe Mircea ca «ăl mai mare», ceilalți au răspuns imediat: «— Nu merge, încă-i cam slab. Tot Bujor». Și nu era vorba de răutate sau de neîncredere, ci de un adevăr pe care-l știau toți și, în primul rînd, Mircea.

Avea un pix grozav. Șase culori, le schimbai printr-un sistem pe care nici unul nu reușise să-l descopere. Mircea îl primise de ziua lui, și a doua zi toți îl încercau, mîzgălind pagini întregi. Cel mai mult îi plăcuse însă lui Bujor care, de altfel, i-a și promis rîzînd în mijlocul colegilor: «dacă mi-l dai mie, la anul de ziua ta, ți-l fac cadou».

I-a observat lipsa în ora de matematica. Toată clasa era agitată, profesorul era foarte nemulțumit, nimeni nu era atent, a trebuit să-și întrerupă explicația în cîteva rînduri. Apoi au avut istoria.

— Cînd s-a întîmplat?

— Înaintea orei de sport l-am avut. La matematică...

— Cine a rămas în clasă la ora de sport?

Fuseseră toți în sala de sport. Cei care nu lucrau, ședeau pe bănci. Mircea a venit cu o întîrziere de cîteva minute. Unul din colegi s-a învoit la mijlocul orei:

— A trebuit să dau un telefon acasă. Era ceva urgent... Puteți verifica. Atunci s-a sculat Bujor:

— Nu este nevoie. Fără-ndoială este vorba de o glumă. Dar nu trebuie exagerat. Și cine a făcut-o, să-i restituie imediat pixul. Băieții priveau unul la altul, cîțiva erau în picioare, diriginta, vizibil jenată, privea pe fereastra clasei. Bujor a ieșit în fața băncilor:

— Este în joc cinstea clasei și nu putem accepta... Toată lumea să-și scoată servieta pe bancă și Mircea are să treacă...

— Nu, Bujor.

— Ba da, Mircea! Și asta chiar acum. Vă rugăm să ne iertați, tovarășă dirigintă.

Toți colegii și-au pus gențile pe bănci și, la insistențele lor, Mircea trecea, cu obrajii roșii prin dreptul fiecăruia. Toți stăteau în picioare. Cîțiva și-au întors și buzunarele. Cînd Mircea a vrut să ocolească banca prietenului său, Bujor, nemișcat în fața clasei a cărei onoare simțea ca niciodată că trebuie să o apere, a strigat:

— Dinu, scoate-mi mapa! Mircea așteaptă.

Și Mircea a rămas nemișcat. Cu obrajii aprinși.

— Ce s-a întîmplat? a întrebat uimit Dinu.

— Ce s-a întîmplat? a întrebat în același timp Bujor. Și toată clasa privea spre banca lui. Dintr-un salt a fost lîngă servieta în care nu se vedeau decît marginile caietelor și cărților îmbrăcate în albastru. Și-a fixat prietenul a cărui privire se pierdea în podea și brusc și-a răsturnat servieta. Undeva, printre bănci, s-a rostogolit pixul cu șase culori. Brațele s-au frînt inerte lîngă corp, sîngele i-a secat din obraji. « Nu-i adevărat!!». Au fost singurele lui cuvinte, pe care le-a mai repetat odată, dar atunci abia perceptibil, cînd, la sfîrșitul orei, diriginta a spus:

— Sînt convinsă că veți face tot ce-i posibil ca să aflați adevărul. Pînă atunci, însă, Mircea va prelua conducerea clasei.

Părinții lui Bujor s-au oprit la catedră, diriginta a venit în mijlocul clasei:

— Copii, Bujor a lipsit noaptea de acasă. De cînd a plecat ieri de la școală, nu se mai știe nimic de el. A dormit cumva la vreunul, dintre voi? Mama lui Bujor s-a întors cu spatele, a scos o batistă și și-a șters fără putere nasul. Apoi s-a întors, avea ochii roșii, bărbatul de lîngă ea i-a întins o batistă uscată pe care, cu un gest mecanic, a băgat-o în poșetă.

— Mircea, azi dimineață n-ai venit să-l iei pe Bujor.

— ...Întîrziasem... Credeam...

— Ce spui? sări unul din băieți. Eram la pîine, te-am văzut, cînd am ajuns la școală, nu sunase încă.

— Mircea, tu crezi că Bujor ți-a furat stiloul?... Tu nu știi cine l-a ascuns? Si mama continua să întrebe căutîndu-i ochii: «tu nu știi?... Răspunde Mircea... Nu știi?...»

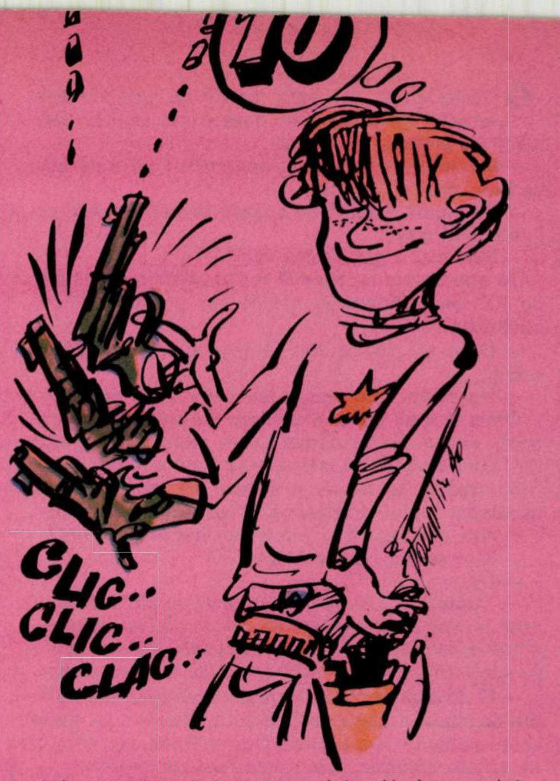
CLIC..
CLIC..
CLAC..

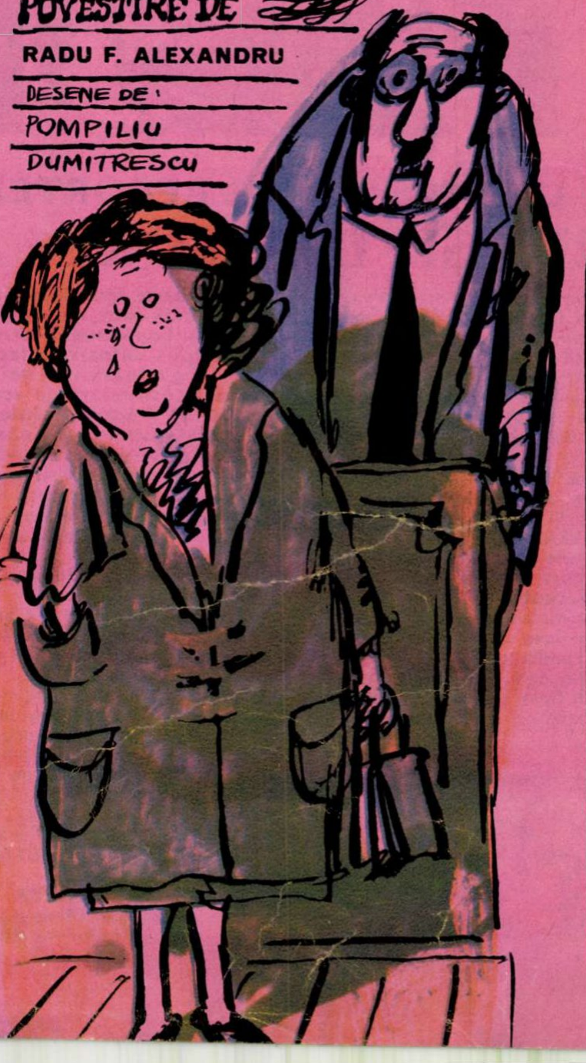

Sadoveanu

Pe-o stîncă l-am văzut sub zări curate
Într-un apus de soare sclipitor
Părea Ceahlăul sobru o cetate
Iar el, un voievod cuceritor.

Privea peste Moldova, veche țară,
Vedea vreun drum bătut de șoimărești,
Un han pe șleah sau poate pe Nicoară
Venind cu oști din puste căzăcești.

Ningea de sus cu liniște adîncă,
Dormea în ramuri vîntul călător
Și l-am văzut și m-am lipit de stîncă
Să nu îi tulbur gîndul roditor.

Vegheau aproape munții fără număr
Și-am stat și eu de veghe ca-n povești,
La stînca sclipitoare ce pe umăr
Purta Ceahlăul slovei românești.

NICOLAE NASTA

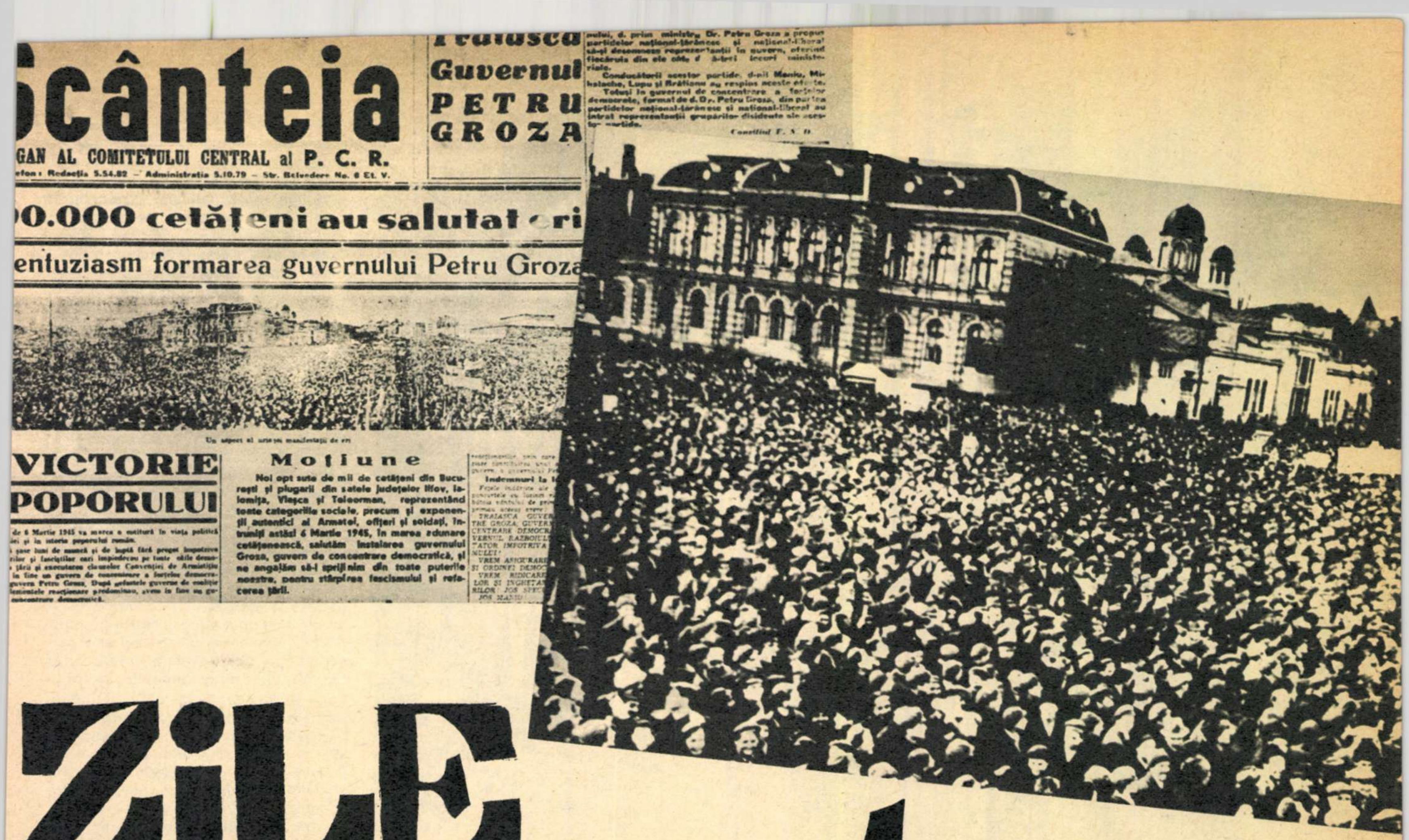

Scânteia

GAN AL COMITETULUI CENTRAL al P. C. R.

efon: Redacția 5.54.82 — Administrația 5.10.79 — Str. Belvedere No. 6 Et. V.

Guvernul PETRU GROZA

nului, d. prim ministru Dr. Petru Groza a propus partidelor național-țărănesc și național-liberal să-și desemneze reprezentanții în guvern, oferind fiecăruia din ele câte d... locuri ministeriale.

Conducătorii acestor partide, d-nii Maniu, Mihalache, Lupu și Brătianu au respins aceste oferte.

Totuși în guvernul de concentrare a forțelor democratice, format de d. Dr. Petru Groza, din partea partidelor național-țărănesc și național-liberal au intrat reprezentanții grupărilor disidente ale acestor partide.

Consiliul F. N. D.

0.000 cetățeni au salutat eri

entuziasm formarea guvernului Petru Groza

Un aspect al uriașei manifestații de eri

VICTORIE POPORULUI

Moțiune

Noi opt sute de mii de cetățeni din București și plugarii din satele județelor Ilfov, Ialomița, Vlașca și Teleorman, reprezentând toate categoriile sociale, precum și exponenții autentici ai Armatei, ofițeri și soldați, întruniți astăzi 6 Martie 1945, în marea adunare cetățenească, salutăm instalarea guvernului Groza, guvern de concentrare democratică, și ne angajăm să-l sprijinim din toate puterile noastre, pentru stârpirea fascismului și refacerea țării.

ZILE FIERBINȚI

Evocare de
OCTAV PANCU-IAȘI

Un istoric sau, poate, un om ca oricare altul, mai tînăr însă decît mine cu cîțiva ani, fie ei și numai doi, trei, v-ar povesti desigur, cu totul altfel despre acele zile de flacără, premergătoare lui 6 Martie 1945, memorabila dată cînd, la cîrma țării noastre, a fost instaurat cel dintîi guvern democrat în care reprezentanții clasei muncitoare și ai țărănimii au avut un rol precumpănitor. V-ar povesti, privind spre evenimentele de atunci cu un ochi lucid, în stare să aleagă esențialul, să așeze adevărul în imagini simbolice, pentru că un istoric sau orice om mai tînăr ca mine v-ar împărtăși nu propria lor trăire, ci rezultatul cercetărilor, al studiilor lor, între ei și voi s-ar interpune paginile documentelor și ale cărților, gonind trăirea subiectivă, dar — să-mi fie iertat — gonind, poate, totodată, viața însăși.

În ce mă privește, aveam pe atunci 16 ani, eram elev la liceu, proaspăt utecist. Amintindu-mi de toate aceste trei ipostaze, recompun de fapt spațiul și timpul formării mele, tot ce se petrecea atunci în jurul meu, trecea prin mine însumi, ardeam în tot ce ardea atunci, eram o flacără anonimă, dar o flacără în uriașul foc al luptei pentru putere. Dacă cineva m-ar fi întrebat atunci care este visul meu cel mai puternic, aș fi răspuns fără să ezit că-mi doresc ca toată viața să nu mi se șteargă de pe mîini petele de culoare cu care scriam pe ziduri lozincile anului acela fără asemănare. Acum îmi privesc mîinile, mă gîndesc că visul nu mi s-a împlinit, dar tot n-am tăria să declar că a fost un vis naiv. Nu, cum putea fi un vis naiv dorința de a-mi aminti mereu că, asemenea multor altora din generația mea, caietele mele au fost gardurile și zidurile, tocurile și călimările mele — pensulele și cutiile cu vopsea, adevărurile mele — adevărurile străzilor și piețelor înțesate de oameni care sileau istoria să le recunoască forța, acea imensă forță descătușată la 23 August 1944, și care, sub stindardul partidului comunist, impulsiona bătălii sociale de-o anvergură extraordinară. Nu trebuie să caut în vechi colecții de ziare ca să-mi amintesc lozincile începutului de an '45; le-am scris cu mîna mea, le-am strigat cu propriul glas: **«Totul pentru front, totul pentru victorie!», «Pămînt țăranilor!», «Vrem democratizarea țării!» «Cerem grabnica instaurare a unui guvern democratic!».**

S-au scris nu puține pagini despre tinerii comuniști care, continuînd tradiția uteciștilor din ilegalitate, luau parte în primii ani de după eliberare la munca de afișaj, de difuzare a «Scînteii» și a altor ziare ale partidului. S-a scris însă ca și cum aceste «ieșiri» în stradă ar fi fost niște plăcute plimbări, spre a lua aer, ale unor tineri plictisiți să tot stea în casă. N-am de gînd să număr aici pumnii primiți din partea huliganilor acționînd sub oblăduirea așa-ziselor «partide istorice», reacționare, pumni aveam și noi, și destule bătălii pe care le începeam cu cuvîntul, fiind provocați, trebuia să le încheiem cu pumnii; ceea ce nu pot să nu-mi amintesc este faptul că, întors acasă, noaptea tîrziu, de la afișaj sau de la difuzare, o bucurie copleșitoare mă făcea să uit că îndurasem frigul, că «boxul» unui manist sau brătienist îmi strîmbase bărbia, nu puteam să adorm nopți în șir din pricina acestei bucurii, o bucurie pe care nu izbuteam să mi-o explic, frenetică, fără limite, totul era neînchipuit de frumos, vecin cu sublimul — și-abia azi îmi dau seama de ce: mi se acordau, la numai 16 ani, galoanele maturității, mi se vorbea și mi se cerea să-mi spun cuvîntul despre probleme de interes vital, să iau parte la acțiuni care, de la o zi la alta, schimbau înfățișarea societății. Numai partidul comuniștilor putea și poate să dea sentimentul acesta inegalabil unui adolescent!

Citeam, bineînțeles, ziarele pe care le difuzam. Strigam titlurile principalelor articole în gura mare. Cel mai palpitant lucru mi se părea modificarea continuă a cifrelor indicînd numărul participanților la marile mitinguri populare și, totodată, creșterea într-un ritm extraordinar a influenței partidului în rîndul maselor. În București, la un miting din septembrie 1944, cu prilejul înființării Frontului Național Democrat, au luat parte vreo 30 000 de oameni. O lună mai tîrziu, la o adunare populară pe stadionul A.N.E.F. — 100 000. În ianuarie 1945, fasciștii au ucis doi muncitori în comuna suburbană Apărătorii Patriei. Capitala a prefăcut ziua înmormîntării lor într-una de ridicare la luptă pentru democratizarea țării, numărul participanților la demonstrație ridicîndu-se la 200 000. La 1 februarie, «Scînteia» scria despre un miting care a avut loc în «Piața Mihai Viteazul» că din «300 000 de piepturi a izbucnit un strigăt uriaș: **Vrem guvern F.N.D.!».** La 13 februarie, la un alt miting în «Piața Națiunii» se adună 500 000 de oameni, 600 000 la 24 februarie, pentru ca la 6 martie, cînd voința poporului a izbutit să impună guvernul democrat, în frunte cu eminentul om politic Dr. Petru Groza, în aceeași piață să-și exprime satisfacția aproape 800 000 de cetățeni.

Începînd cu această zi, 6 Martie 1945, cursul istoriei țării noastre avea să intre într-o nouă fază, impunîndu-și conducătorii statului, oamenii muncii, conduși de partid, aveau să folosească puterea pentru zdrobirea totală a reacțiunii, pentru instaurarea unui climat democratic fără de care, mai tîrziu, începutul construcției socialiste n-ar fi putut avea loc.

Mă mîndresc, asemenea celor mai mulți din generația mea, că acele zile de flacără n-au trecut pe lîngă mine, ci prin mine, că reamintindu-mi acum de ele, mă descopăr acolo unde îmi place să-mi întîlnesc proprii fii, pe voi toți: unde e mai multă nevoie, unde se dau cele mai fierbinți bătălii, unde e mai greu — tocmai pentru că e mai greu!

„LIBERTATEA ŞI PROGRESUL SÎNT ȚINTA ARTEI CA ŞI A VIEȚII ÎNTREGI“.

Beethoven

O sală arhiplină aştepta cu emoție, în ziua de 7 mai 1824, un mare eveniment artistic: prima audiție absolută a «Simfoniei a IX-a». Afişul anunța publicul că Beethoven «va lua parte personal la conducere». Toată lumea ştia de suferința groaznică a muzicianului: surditate completă. La mijlocul simfoniei, după surprinzătorul pasaj din **Scherzo** al timpanilor, auditoriul a izbucnit în aplauze. Era o explozie de fericire care s-a contopit cu victoria omului ce învinsese tragica soartă. Cîntăreața Carolina Unger l-a întors atunci pe Beethoven cu fața spre public, oferindu-i ultima bucurie a vieții: omagiul publicului. A fost un simbolic omagiu care s-a unit cu biruința muzicianului în acea neuitată primăvară a teatrului Kärtnerthor.

Este greu de relevat ce a fost mai grandios, în întreaga existență al acelui titan al muzicii care s-a numit Beethoven. Opera? Revoluționarele sale idei şi descoperiri artistice? Omul? Artistul? Poate că toate la un loc definesc astăzi — la împlinirea a două veacuri de la naşterea sa — personalitatea vizionară pentru căile noi ale artei sunetelor.

Trăind sub influența evenimentelor revoluționare din Franța, în vîltoarea unei epoci de mari frămîntări, Beethoven a fost încă din tinerețe un partizan al principiilor de libertate şi de demnitate ale omului.

«Ce nenorocire — mărturiseşte compozitorul în clipa trădării idealurilor majore ale omenirii de către Napoleon — că nu mă pricep în arta războiului ca în muzică; l-aş birui!».

Beethoven a sfărîmat tiparele muzicii. Pentru el, sonata şi simfonia, opera şi cvartetul aveau «haine prea strîmte». Romantic prin avînt şi îndrăzneală, autorul Pastoralei a căutat mereu forme noi. Determinat de conținutul de idei pe care voia să-l exprime, el nu ține seamă de părțile fixe ale simfoniei existente pînă la el, ci o alcătuieşte după propriile sale legi. El a rămas totuşi cel mai clasic dintre clasici prin realizarea perfectului echilibru dintre idee şi expresie. Îl denumim astăzi **titan.** Nu pentru că a luptat eroic cu cea mai apăsătoare suferință fizică a unui muzician, nu fiindcă a învins prejudecățile societății timpului. Beethoven le-a privit ca fapte diverse cotidiene. Monumentalitatea moştenirii sale artistice, exemplul de probitate profesională, imensul aport la înflorirea muzicii universale reprezintă elementele neobişnuitului care-l fac un titan al muzicii. Nici un creator pînă la Beethoven nu a deschis porțile zăgăzuite ale barajului sonor; el introduce instrumente noi în formația clasică a orchestrelor, introduce toba mare, talgerul, triangul şi are îndrăzneala ca din timpan să facă instrument solist. Progresul muzicii din veacul trecut îşi trage seva din cuceririle şi sugestiile creației beethoveniene. A abordat cu egal succes **toate** genurile muzicale, semn al complexei sale personalități. Beethoven e autorul unei opere uriaşe: nouă simfonii, cinci concerte pentru pian, un concert pentru vioară şi un triplu concert pentru pian, vioară şi violoncel, nenumărate sonate, uverturi şi lucrări dramatice, baletul «Făpturile lui Prometeu» şi opera «Fidelio». A lăsat capodopere în tot ce a atacat: simfonie, oratoriu, sonată, cvartet etc. Pătrunzînd în intimitatea

● În oraşul Bonn, (R.F. a Germaniei) pe o străduță liniştită, cu denumirea de Bonngasse, la nr. 20 se află casa în care, la mijlocul lunii decembrie 1770, s-a născut Ludwig van Beethoven. Tatăl său, Johann van Beethoven, tenorul capelei curții, şi-a dat seama de timpuriu de talentul muzical al fiului său. Micul Beethoven ştia încă de la vîrsta de 10 ani să cînte la orgă şi clavecin, în plus cînta la vioară şi stăpînea viola. Talentul de a improviza, care i-a adus faimă mai tîrziu, s-a manifestat încă din copilărie.

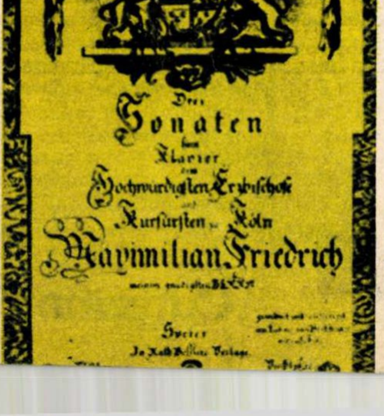

Drei
Sonaten
fürs
Klavier
dem
Hochwürdigſten Erzbiſchofe
und
Kurfürſten zu Köln
Maximilian Friedrich

Speier
In Rath Boſslers Verlage

● Coperta primelor sonate tipărite în anul 1783.

procesului de creație a fiecărei lucrări, te cutremuri de fervoarea actului artistic, de migala sa, de exigența profesională a muzicianului fără egal în istoria muzicii. Beethoven a privit muzica în continuă evoluție, impunîndu-și ideea «progresului fără limite». Întreaga sa operă poartă această evidentă pecete.

Trăind la intersecția a două zbuciumate veacuri (a trăit între anii 1770—1827), Beethoven a descoperit comorile trecutului, le-a preluat în formele cele mai pure, spre a le transmite urmașilor într-o esență tare, nepieritoare.

VIOREL COSMA

TANI
CIVILIZAȚIEI

Beethoven

Beethoven și ROMÂNIA

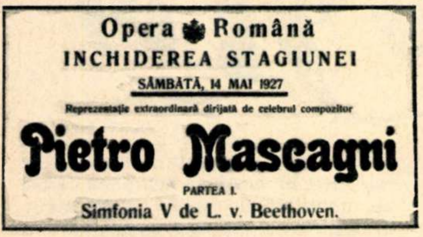

Opera Română
INCHIDEREA STAGIUNEI
SÂMBĂTĂ, 14 MAI 1927
Reprezentație extraordinară dirijată de celebrul compozitor
Pietro Mascagni
PARTEA I.
Simfonia V de L. v. Beethoven.

În anul 1889, în casa domniței Ralu, fiica lui Vodă Caragea, a răsunat sonata «Apassionatta», cîntată de artistul Steinmoser din Viena. Opera «Fidelio» a fost reprezentată pentru prima oară la noi încă și mai înainte (1841) pe scena teatrului muzical din Timișoara. Multe capitale europene nu auziseră încă Simfonia a III-a «Eroica», cînd, într-un concert excepțional, la București, în anul 1849, a avut loc o primă audiție a acestei capodopere. Mai tîrziu (1859) în două orașe din țara noastră, la București și la Brașov, s-au executat fragmente din Simfonia a IX-a.

Prima piesă simfonică, cu care și-a inaugurat activitatea artistică orchestra bucureșteană ce avea să devină Societatea Filarmonica Română, a fost Uvertura «Prometeu» (22 aprilie 1866).

De-a lungul anilor, mari dirijori ai lumii ca Felix Weingartner, Pietro Mascagni, George Enescu, George Georgescu au condus, în țara noastră concerte dedicate operelor beethoveniene. Avem motive să ne mîndrim că Electrecordul a înregistrat pe discuri întregul ciclu al simfoniilor lui Beethoven, executate de Filarmonica noastră, sub bagheta lui George Georgescu.

micro-documentar

• Orga la care micul Ludwig a învățat să cînte (foto 1).

• După un afiș al timpului, păstrat pînă în zilele noastre, reiese că micul Beethoven, în vîrstă de numai 8 ani a fost prezentat de tatăl său la un concert public în orașul Colonia.

• Profesorul care a jucat un rol însemnat în îndrumarea tînărului Beethoven, Christian Gottlob Neefe, om de mare cultură, unul din cei mai de seamă iluminiști germani ai secolului al XVIII-lea (foto 2).

• În anul 1787 Mozart ascultînd o improvizație pe o temă care i-o dăduse tînărului Beethoven, avea să exclame: «Fiți atenți la felul lui de a cînta. Va face ca toată lumea să vorbească despre el».

1

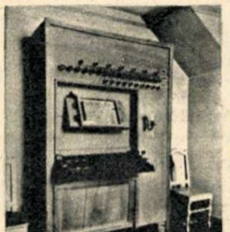

• O gravură a timpului ni-l arată pe tînărul muzician la vîrsta de 26 de ani. Trăsăturile destinse ale chipului par a contrazice nota morocănoasă care i se atribuia autorului Simfoniei a IX-a (foto 3).

• În toamna anului 1792 Beethoven sosește la Viena, oraș cu o viață trepidantă, cu o activitate cultural-artistică înfloritoare. Iată piața Kohlmarkt unde venea adeseori Beethoven la vestitele magazine de muzică ce se aflau acolo (foto 4).

2

3

• Ioseph Haydn și Antonio Salieri, doi dintre profesorii tînărului Beethoven la Viena. Audiind primele compoziții ale elevului său, Haydn a spus: «D-ta produci asupra mea impresia unui om cu mai multe capete, cu mai multe inimi și cu mai multe suflete ...În creația dumitale există ceva, n-aș putea spune ciudat, dar ceva surprinzător, ceva neobișnuit» (foto 5 și 6).

• La Viena, Beethoven avea să cunoască ani de muncă și creație care l-au impus cercurilor muzicale ale vremii.

4

• Heiligenstadt, lîngă Viena, loc plin de farmec și liniște, unde Beethoven venea adeseori să se odihnească în lunile calde de vară (foto 7). Aici a petrecut el ceasuri grele de desperare în vara anului 1802, cînd și-a dat seama că surzește și că această stare nu-l va mai părăsi niciodată. Și totuși, puțin după aceea, biruind desperarea, s-a lăsat absorbit de lucrul asupra Simfoniei «Eroica» pe care avea s-o termine în anul 1804. Surzenia lui Beethoven a fost progresivă, încît între anii 1814—1816 nu mai putea percepe vorbirea și a fost nevoit să folosească caietul de însemnări pentru a se face înțeles.

5

6

• Coperta primei ediții a Simfoniei Pastorale, terminată în 1808. Împrejurimile Vienei cu frumusețile priveliștilor aveau un ecou puternic în sufletul compozitorului. Așa cum mărturisește, el a scris scene din Pastorala într-una din plimbările prin acele locuri: «aici am scris scena «La pîrîu». Presura aurie de aici de sus, prepelițele și privighetorile din jur au compus împreună cu mine». (foto 8).

• Bettina Brentano îl cunoaște pe Beethoven în anul 1810, în timpul unei vizite, pe care ea a făcut-o la Viena. Între ei se stabilește o trainică legătură de prietenie. Ea îi va vorbi lui Goethe despre marele geniu al muzicii și tot datorită ei, Beethoven îi trimite poetului un exemplar din muzica pentru «Egmont» (foto 9).

• Teplitz, o localitate balneară din Boemia, unde avea să se întîlnească, în 1812, Goethe și Beethoven. Tot aici a fost creată Simfonia a VIII-a.

• Dorothea Ertmann, de o rară frumusețe și distincție, a fost eleva lui Beethoven și a intrat în istoria muzicii ca unul dintre cei mai buni interpreți la pian ai operei beethoveniene, din acele timpuri (foto 10).

7

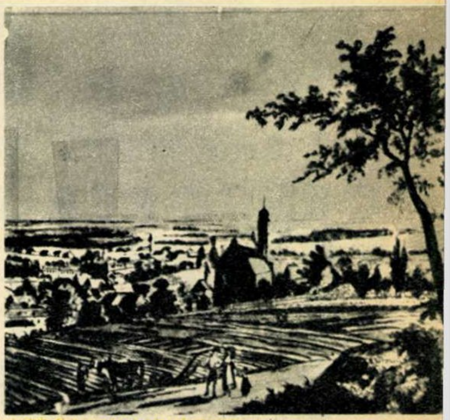

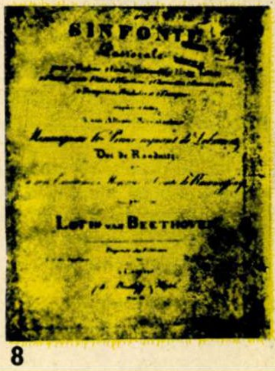

8

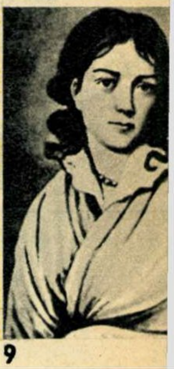

9

• Ultima locuință a lui Beethoven, cu numele ciudat «Casa spaniolului negru», din suburbia vieneză Alsegrund (se numea așa deoarece a fost construită de un călugăr benedictin spaniol, în rasă neagră). Desenul (foto 11), ne înfățișează camera de lucru a marelui muzician și datează din anul în care Beethoven a murit. Biblioteca și pianul sînt singurele mobile. Mai tîrziu pianul a intrat în posesia lui Liszt.

• La 26 mai 1827 din «Casa spaniolului negru» a pornit cortegiul funerar, spre cimitirul din apropierea satului Währung purtînd pe acel, care la răscrucea a două veacuri, a fost un titan al muzicii.

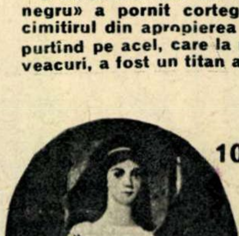

10

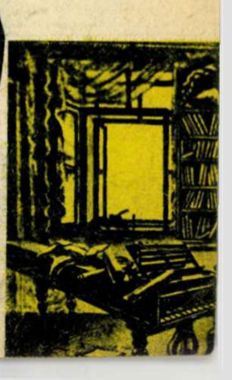

11

DESCOPERIRILE LUI EMIL

Trucajul cinematografic

Instalat comod în fotoliul uneia din sălile de vizionare ale **Studioului cinematografic «București»,** aștept cu curiozitate începerea proiecției. Alături de mine, Emil. Îmi telefonase cu o zi înainte:

— Ce program ai mîine?

— Dimineața cred că sînt liber.

— Perfect. Vreau să prezentăm în cadrul cercului de fizică un material despre trucajul cinematografic. Am făcut cunoștință cu tovarășul inginer **Gheorghe Ciobanu,** șeful serviciului Filmări Combinate. Deosebit de amabil, dînsul s-a oferit să-mi pună la dispoziție toate datele necesare.

Cunoscînd seriozitatea și setea de cunoaștere ce-l caracterizează pe tînărul meu prieten, am acceptat imediat. În întunericul sălii. I-am simțit aplecîndu-se spre mine.

— Fiind vorba de o peliculă demonstrativă, urmărește-o cu atenție și încearcă să reții momentele care ne interesează; după aceea le vom confrunta și vom încerca să ne explicăm realizarea lor.

Pe ecrane apare un binecunoscut personaj al vîrstei de aur al comediei — Charlot.

... Situația sa devenise fără îndoială neplăcută. Animat de cele mai bune intenții, Charlot reușește totuși performanța de a disloca pilonul de susținere: în următoarele secunde întreaga schelărie se prăbușește în bucăți la pămînt. Fuga e rușinoasă, dar e sănătoasă, și se vede că Charlot a auzit de această zicală. O ploaie de pietre se dezlănțuie pe urmele lui. Mînuindu-și bastonul cu eleganță, Charlot respinge proiectilele vrăjmașe care... **se întorc asupra urmăritorilor, mînjindu-le fața cu clasicele tarte cu frișcă.**

... «Se caută persoană cu aspect corespunzător, bun psiholog, bun orator, neînfricat, pentru a duce cuvîntul Domnului triburilor recent descoperite în Africa». Eroul nostru se îmbarcă pe un vas cu destinația anunțată. Furtuna îl ajunge în ultima noapte. **Vasul, biată jucărie în furia oceanului, realizează plonjoane de 10 metri.** Iată-l pierdut sub valurile dezlănțuite. În zori, singurul supraviețuitor, evident Charlot, este întîmpinat cu «brațele deschise» pe țărmul însorit. **Cincizeci de cuțite milimetric aruncate desenează silueta lui Charlot pe stîlpul de care este înlănțuit.**

Un avion, ale cărui acrobații aeriene ar fi fost invidiate și de cel mai încercat pilot, la maneta căruia se află același Charlot, își face apariția deasupra aeroportului din New York. In acest moment roțile păsării de oțel ating pămîntul. Elicea își continuă rotațiile, viteza cu care se îndreaptă spre turnul de beton este cea a unui bolid. Într-o secundă se vor face zob, turn și aparat. Unde-i frîna?! Uraa! **Avionul se oprește brusc, lipit de «Zidul morții»...**

Stop! Lumină.

— Bănuiesc că, la fel ca și mine, ai «prins» secvența tartelor cu frișcă; simt trucajul chiar dacă nu știu cum e realizat. Dar trebuie să-ți mărturisesc, că pe mine m-au impresionat mai mult încercările prin care trebuie să treacă bietul Charlot într-un film care nu durează mai mult de zece minute.

— Dragă Emil, a intervenit inginerul Ciobanu, trebuie să știi că, alături de scena de care vorbeai, pelicula mai cuprinde încă trei procedee de **filmări speciale,** care elimină orice dificultate pentru actorul pe care-l îndrăgești.

— Încă trei procedee?... Dacă am putea revedea filmul proiectat cu încetinitorul ...

— Vrei să spui cu **grande vitese**.

— Grande vitese?

— Bineînțeles, te gîndești cu siguranță la un alt procedeu al filmărilor speciale.

— Nu știu dacă chiar mă gîndeam la acest procedeu, dar în orice caz, mă interesează să știu despre ce este vorba.

— Foarte simplu: viteza normală de filmare este de 24 imagini pe secundă. Dacă mărim viteza de filmare de un număr de ori, mișcarea în proiecție apare încetinită de același număr de ori. Kinogramele atleților se realizează tocmai prin acest procedeu.

— Într-adevăr, totul pare extrem de simplu. Pentru că ați avut amabilitatea să ne oferiți concursul dumneavoastră, v-aș ruga să ne descifrați pe rînd fiecare scenă realizată prin filmări speciale.

— Să începem cu «proiectilele de frișcă» — scena este lucrată prin **«stop filmare».** Se trage secvența normal (se aruncă piatra), se oprește filmarea, se aruncă tarta cu frișcă care, filmată normal în continuare, dă efectul susamintit.

— Și eu care mă gîndeam că numai un campion de oină ar putea mînui cu o asemenea precizie bastonul salvator!

— ... Vasul în voia oceanului. Furtună. Valuri cît casa. Scena se realizează folosind **retroproiecția** sau, cum se mai numește, **proiecția prin transparență.** Pentru aceasta se utilizează un ecran transparent pe care, cu ajutorul unui aparat de proiecție aflat în spate, într-un tunel de retroproiecție, se obține imaginea care ne interesează. În fața ecranului se așază actorul care trăiește cu cea mai mare autenticitate atmosfera proiectată pe ecran: o urmărire istovitoare în deșert se filmează minunat în studio, cei doi interpreți «hîrjonindu-se» în fața ecranului. Pentru secvența cu vaporul se folosește un bazin pe marginea căruia se montează un ecran de 6/8 metri, în bazin avînd macheta vasului...

— Pe ecran, furtună, în bazin valuri, cîteva găleți cu apă servite prin douătrei furtunuri și gata... naufragiul.

— Exact. În plus trebuie respectată o condiție a acestui procedeu: aparatul de proiecție și cel de filmare să se găsească în **sincron sinfazic,** adică să existe o perfectă concordanță între

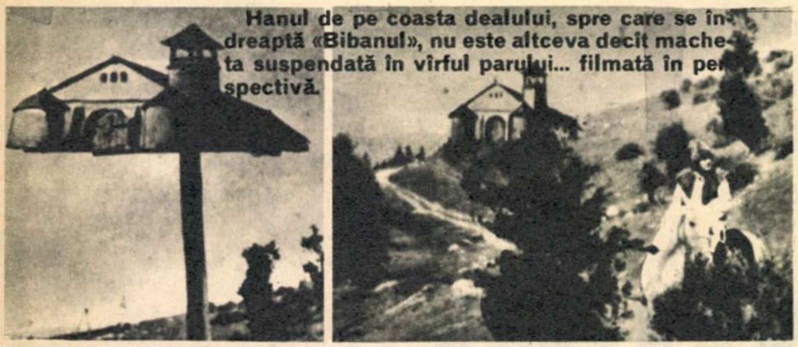

Hanul de pe coasta dealului, spre care se îndreaptă «Bibanul», nu este altceva decît macheta suspendată în vîrful parului... filmată în perspectivă.

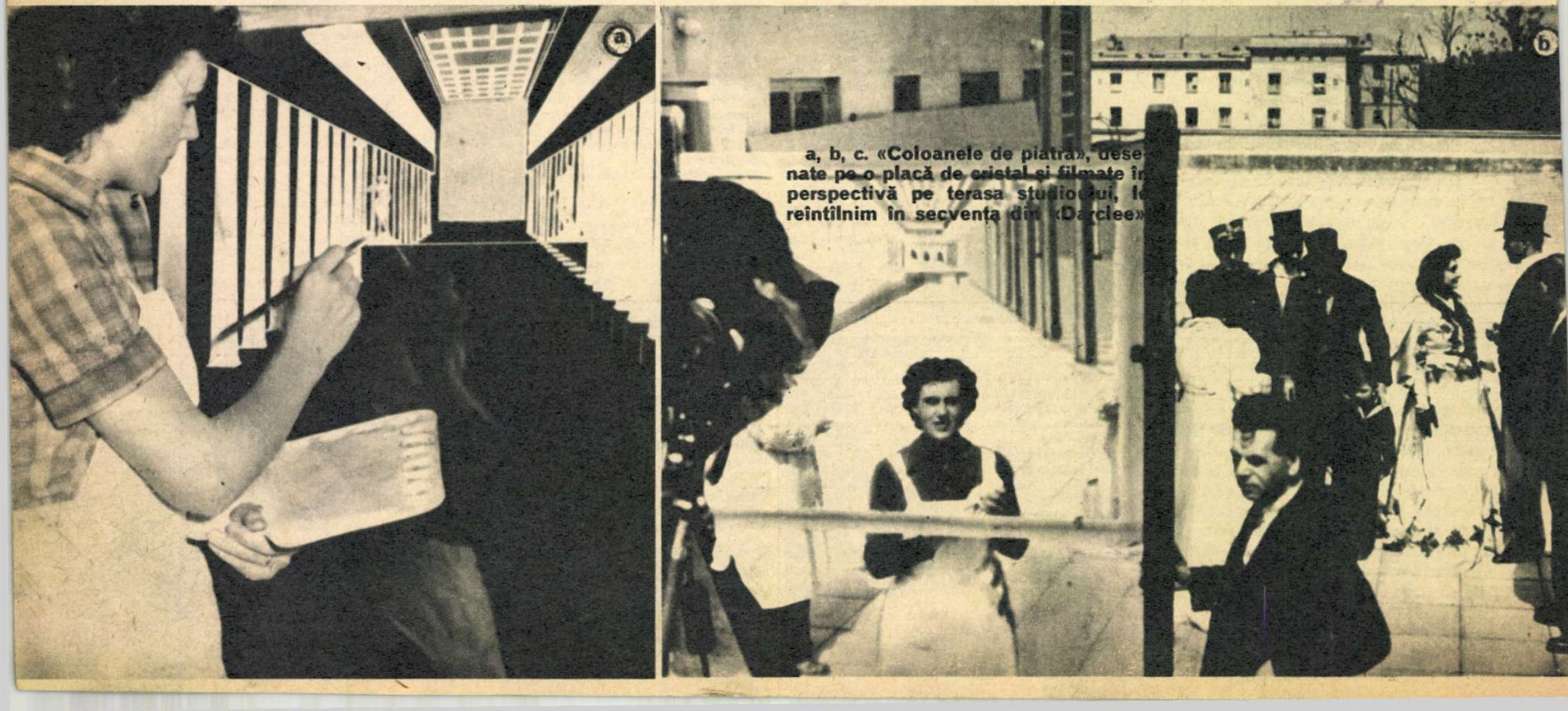

a, b, c. «Coloanele de piatră», desenate pe o placă de cristal și filmate în perspectivă pe terasa studioului, le reîntîlnim în secvența din «Darclee».

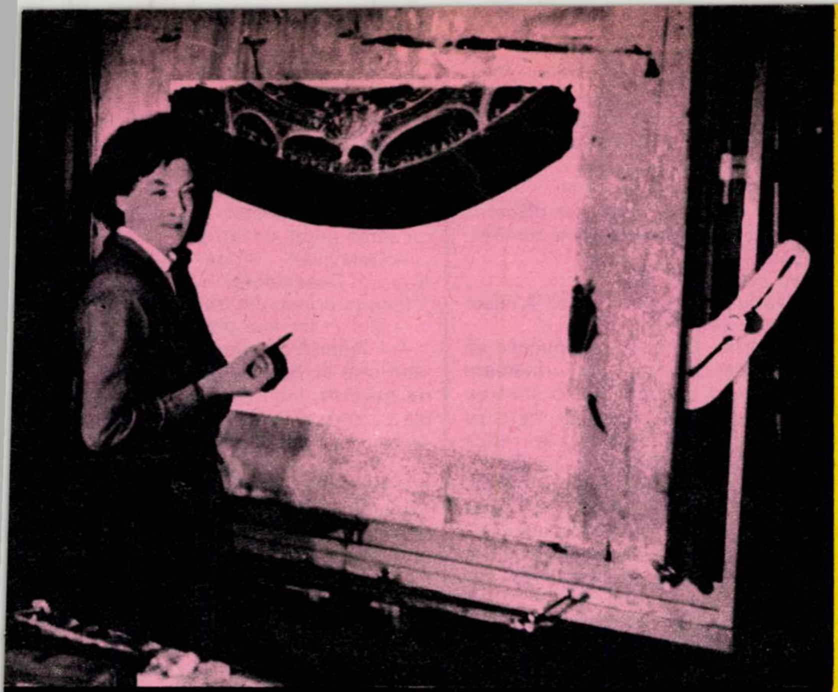

De data aceasta «DESENUL DE COMPLETARE» este utilizat pentru a in-
oduce tavanul desenat pe bucata de carton în ambianța Operei din Paris
Darclee).

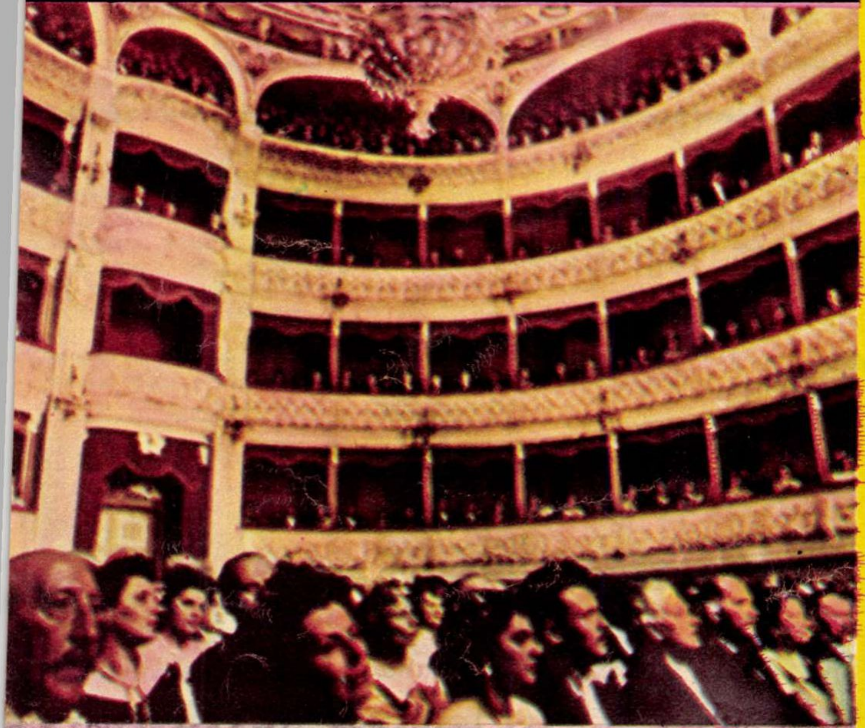

cele două.

— Un moment! Dacă s-ar încerca plasarea aparatului de proiecție în fața ecranului, la fel ca și aparatul de filmare? S-ar cîștiga spațiu prin eliminarea tunelului de retroproiecție.

— Bravo, este o idee excelentă pe care se bazează, de altfel, **front proiecția.** Realizarea ei comportă un ecran direcțional, perlat, construit din bile de sticlă cu diametrul de cîțiva milimetri care asigură o reflexie optimă a razelor de lumină. În fața ecranului se dispun atît aparatul de filmare cît și cel de proiecție. Se montează o oglindă semitransparentă în fața aparatului de filmare pe care are loc reflexia razelor ce pornesc de la aparatul de proiecție. Prin vizorul aparatului de filmat prindem mișcarea propriu zisă, care are loc în studio, avînd ca fundal imaginea dată de aparatul de proiecție. Pe lîngă economisirea spațiului, **front proiecția** permite utilizarea mai multor plane.

— Dar cuțitele aruncate asupra lui Charlot...

— Este vorba de un alt trucaj des utilizat, **filmarea inversă.** Numele trădează procedeul: inversez sensul de mișcare al peliculei, mișcarea în cadru se execută și la invers, iar la proiecția normală spectatorul... asistă cu sufletul la gură. Adică: avionul sau, mai des, automobilul nu se oprește din năucitoarea viteză exact în fața zidului sau pe marginea prăpastiei. Nuu! Mai simplu: pornește într-adevăr cu toată viteza... dar înapoi, in «marche arrier», tocmai de pe marginea prăpastiei; de ce să arunc cuțitul în scîndura de care este legat Charlot, cînd pot, mai simplu și mai plăcut pentru actor, să-l smulg cu viteză trăgîndu-l cu un șnur invizibil.

— Aproape încep să cred că tot ce vedem pe ecran nu este altceva decît... trucaj.

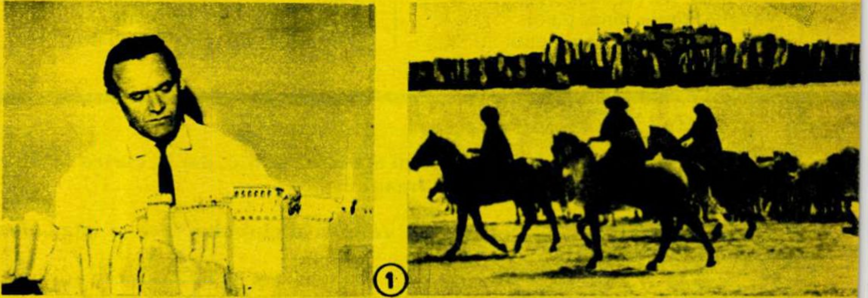

①

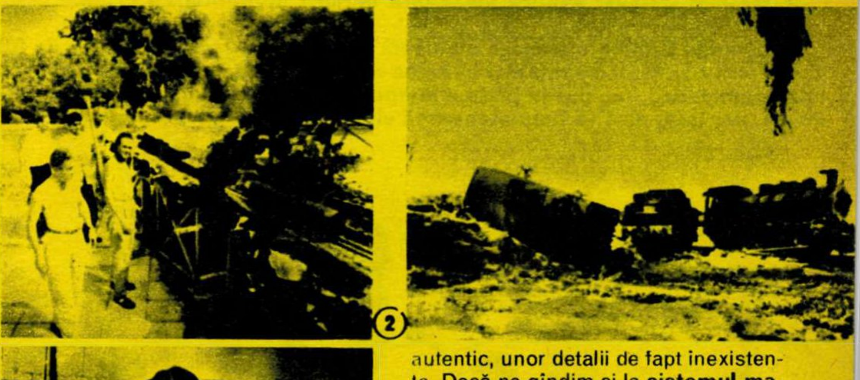

②

③

— Filmările speciale au căpătat o asemenea importanță din două considerente: imagini cît mai spectaculos realizate, și în același timp, cît mai economicos. De exemplu în filmele de animație ale lui Disney ai să întîlnești deseori actori reali. Acest lucru n-ar fi posibil fără utilizarea **imaginii aeriene.** Se folosește un aparat ce proiectează imagine cu imagine o copie pozitivă pe o oglindă înclinată la 45°. Această imagine, prin reflexie, ajunge pe un condensor unde se formează o imagine aeriană care se suprapune colii de acetofan, pe care sînt executate desenele. În continuare, astfel completată, imaginea este înregistrată pe pelicula aparatului de filmat ce se găsește în fața condensorului. Pentru a înțelege dificultățile sistemului, trebuie reținută precizia milimetrică cu care interpretul este obligat să se încadreze în geometria desenului.

Să amintim și **desenul de completare.** El este utilizat pentru a completa grafic un decor sau o ambianță mai dificil de realizat (în Dacii, jumătate din legiunile romane dispuse în formație nu existau decît pe desenul executat în studio.) **Desenul de perspectivă,** se realizează pe o placă de cristal și filmat sub un anumit unghi, el conferă senzația de spațiu, implicit de autentic, unor detalii de fapt inexistente. Dacă ne gîndim și la **sistemul machetelor,** la filmarea **cu oglinzi, la filmarea cașeu cu cașeu, la filmarea cu două pelicule, la masca mobilă** (cu care se obțin cele mai spectaculoase efecte), și tot nu am reușit altceva decît să fixăm reperele pentru o călătorie care abia trebuie să înceapă,**o călătorie într-o lume... fără minuni.**

DANA POP

1, 2. Cetățile din Haiducii (cea de pe malul Dunării) sau «Șapte bărbați și o ștrengăriță», la adevăratele dimensiuni, fac parte din recuzita atelierului studioului.

3. Tot pe terasa studioului se realizează și deraierea trenului.